

TIDSSKRIFT FOR KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

RØDE FANE

*Wintex 73 viser:
Militerapparatet
-voldsapparat mot folket*

50 år siden Lenins død

Nr.1. 1974 3.Årg. Pris kr. 8,-

UTGITT AV ARBEIDERNE KONGUNISTPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

UTGITT AV ARBEIDERENS KOMMUNISTIPARTI (MARXIST-LENINISTENE)

RØDE FANE

TIDSSKRIFT FOR
KOMMUNISTISK TEORI OG DEBATT

Redaktør og ansvarlig utgiver: Knut Johansen.
Adresse: Røde Fane, Forlaget Oktober A/S,
Postboks 2066, Grunerløkka, Oslo 5.
Postgiro: 2 20 84 78.
Abonnement 30 kr. for året (6nr.).
Løssalg kr. 8,-

INNHold:

Statens Voldsapparat

- Militærapparatet – kjerna i borgarstaten s. 1
Tron Ogrim: Pro-russisk femte-kolonje i Norge? s. 5
Finn Sjøe: Hva slags forsvar trenger folket? s. 20

50 år siden Lenins død

- »–Sverdet er Lenins lære» s. 38
V. I. Lenin: Hvordan Kautsky gjør Karl Marx til en gjennomsnittsliberaler s. 41
Tor Obrestad: Lenins skor s. 49

Lønnsoppgjøret 1974

- Lønnsoppgjøret og oljekrisa s. 54

Internasjonalt

- Ny kommunistisk bevegelse i USA . . . s. 59
Fronten mot supermaktene (2) s. 68

Debatt

- OBOS redskap for leieboerne? s. 74

Bøker og tidsskrifter

- Målstrid er klassekamp s. 79

FRÅ REDAKSJONEN:

»Venstre»-opportunisten i Norge

Den tredje og siste artikkelen i serien om »venstre»-opportunisten i Norge kommer i neste nummer. Den tar opp hvordan de forskjellige »venstre»-gruppene stiller seg til klassekampen i Norge i dag. Særlig vil den behandle deres syn på frontpolitikken og arbeid i dagbevegelsen og på arbeidsplassene. Første og andre artikkel står i Røde Fane 5 og 6 1973.

Dikt i Røde Fane

Espen Haavardsholms »Et dikt til NKP» som vi trykte i forrige nummer av Røde Fane, er henta fra diktsamlinga *Grip dagen*, Gyldendal 1973. Denne opplysningen falt ut i monteringa.

Diktet *Jernets menn*, om jernstreiken i 1923/24, som vi trykte i artikkelen »1923 – Tranmæl eller NKP?», er med sånn omtrent 90% sikkerhet skrevet av Rudolf Nilsen. Det fikk vi heller ikke med.

Det nye økonomiske systemet i Ungarn

I forre nummeret – og forresten også i nummeret for det – lova vi eit svar frå Georg Ovesen, medlem av sentralstyret i NKP, på artikkelen til Bo Gustafsson om det nye økonomiske systemet i Ungarn.

Ovesen hadde sagt seg villig til å lage eit innlegg. No har vi fått melding frå han om at han ikkje har rukke å skrive noko. Parti-arbeidet har teke tida frå han.

Vi seier oss leie for dette, men vonar likevel det skal bli råd å få i gang ein debatt om desse spørsmåla på einkvan vis.

Red.

Statens voldsapparat

Militærapparatet kjerna i borgarskapet

Stadig kjem det nye prov på at imperialismen og borgarskapet set inn vald mot folket berre det set seg i rørsle og krev noko meir enn det fienden er innstilt på å tåle. Kvar gong blir det ført til torgs påstandar om at dette likevel ikkje gjeld allment, i alle fall ikkje i framskridne kapitalistiske land, og slett ikkje i Norge.

Dei som kjem med desse påstandane, er dei same som dei som avviser lærdomane til Lenin – eller freistar å gjere han til ein gjennomsnittsliberaler, slik dei gamle revisjonistane gjorde med Marx på slutten av førre hundåret.

I Sosialistisk Valforbund er det no i gang diskusjonar om »sosialistisk forsvarspolitik». SF har gjeve ut eit debattopplegg om dette, NKP har sett ned ei nemnd til å ta seg av spørsmålet. Er dette tenkt til å bli ein open diskusjon? Er den tenkt til å ta alvorleg på dei røynsle som arbeidarklassen og folket har gjort gjennom hundre år? Vil dei gå dagsens norske røyndom etter i saumane, sjå etter kva makt imperialistane og den norske staten har å setje inn mot arbeidsfolk om dei krev for mykje? Vil dei ta omsyn til korleis staten førebur seg på ein slik situasjon?

Sant og seie trur vi ikkje det! Det vi har sett frå dei i dette spørsmålet, tyder heller på at føremålet er å finne gode argument mot dei slutningane kommunistane dreg av røyndomen. Det er om å gjere å finne ting som talar mot Lenin si tese om valdsapparatet, militærstellet, som kjerna i borgarskapet sin stat, og mot Mao Tsetung sine tesar om at den politiske makta gror ut av geværøpet og at folket inkje har, om dei ikkje har ein folkehær. Debattopplegget som SF har sendt ut, »Sosialistisk Forsvarspolitik», SFs studieutval 1973, peikar i denne leia. Det same gjer det dei har å fare med i pressa si om hendingane i Chile.

GAMLE ARGUMENT

Argumenta dei finn fram til er dei gode gamle, til og med »professor» Kautsky si terping på at Marx sjølv meinte at arbeidarane i Amerika og England kunne nå målet sitt på fredeleg – og demokratisk – vis (SF sitt debattopplegg, s.40). Dette viste Lenin attende som lausprat alt i 1918. Sjå artikkelen frå »Den proletariske revolusjon og renegaten Kautsky» i dette nummeret.

Elles kjem det argument om at den fascistiske kjerna i offiserskorpset er svært fåtallig, at den har urliten stønad. Det skal gå an å isolere dei og kaste dei ut, for så å demokratisere forsvaret.

I siste omgang tyr ein tilmed til teoriar om at ein revolusjon i Norge vil kome i

lag med »et bredt politisk og sosialt oppbrudd i flere framskredne land», så mektig at imperialismen vil drukne som i ei flodbølge. (SF-heftet s.41.) Difor vil ikkje militærspørsmålet få særleg mykje å seie.

Eit mogleg åtak på Norge i ein ny imperialistisk krig blir trylla vekk med prat om avspenning mellom stormaktene og framgang for »kampen for freden» verda over (jfr. NKPs prinsippprogram frå 1973). Dette blir hevda i ei verd som er prega av større uro enn på lenge, der stadig fleire folk tar sin lagnad i egne hender og grip geværet mot imperialismen! Vi trur og vi kan seie kva veg diskusjonen ber, kva program SV har tenkt å samle seg om. Vi trur det vil gå i den same leia det gjekk på SF sitt landsmøte i Trondheim 1973. Der vart det vedteke at »Partiet ser ein overgang til et alliansefritt og nasjonalt kontrollert forsvar som et skritt i riktig retning.» SF vil gje si gamle parole om total avrustning på båten – eller i alle fall dempe denne kraftig ned, og ta over NKP si revisjonistiske parole om eit nasjonalt forsvar som brukande for arbeidsfolk *under kapitalismen*.

BORGARSTATEN SITT FORSVARVERK DØLGJEST

Dette fortel ein bra ting – at pasifismen er på attergang i SF. Han finst enno: I debattopplegget er det ein tilhengjar av ikkjevald som tilmed viser til »erfaringene fra tidligere kriger (og Vietnamkrigen i dag)» og hevdar at dei syner at ein må unngå væpna kamp som forsvarsform, av di det fører til så mykje liding. (SF-heftet s.16.)

Men det fortel og at eit nytt SV-parti vil kome til å stå på ei linje som dølgjer det forsvarsverket borgarskapet har bygd opp for sin rett til å utbytte arbeidarklassen. Det inneber politisk avværning av arbeidarklassen og folket i dag – og den reine saueslakten av klassen ein gong i framtida.

Oppgjeret med pasifismen har *tvunge seg fram* i SF dei seinaste åra. Ikkje fordi

bt

nato confidential

øv «firm sand»

nato hemmelig

spionasje

1. uidentifisert radio samband rapportert
2. sabotasje-liknende aksjoner mot militære installasjoner og forskjellige sivile bedrifter og kommunikasjonsmidler. undergraving.
3. kommunistisk anti nato løpeseddel kampanje satt i gang over hele landet, slagord:
norge ut av nato
nato ut av norge.
4. godt organisert og rolige demonstrasjoner ved ekstremist-grupper utenfor stortinget, den amerikanske ambassaden og nato's hovedkvarter.
øyeblikkelig tilbaketrekking fra nato krevet.

rutine

øvelse øvelse øvelse

bt

Soldat Narve Trædal brakte denne meldinga fram til offentligheten. Det vil forsvaret ha ham dømt for.

verda har endra seg og SF alltid har vore på høgd med livsens røyndom, slik ein får inntrykk av i debatt-opplegget vi har vist til. Der heiter det: »når militær avrustning ikke lenger er noe endelig svar fra SF på forsvarsspørsmålene, henger det sammen med viktige endringer, særlig i den seinere halvdel av 60-åra.» (SF-heftet s.33.) Det heng saman med at den revolusjonære rørsla i Norge har vore i sterk utvikling, særleg i – men også utafor – ml-rørsla. Og det heng saman med hendingane i verda, som har tvunge folk til å ta kampen vår for den kommunistiske teorien alvorleg.

Dei hendingane som har funne stad dei siste månadene – IB-avsløringane i

Sverige, rettsaka mot FiB-journalistane, nederlaget for Allende-regjeringa i Chile, fascistkuppet frå kjerna i det »demokratiske» hærstellet der nede, avsløringane av øvingane mot norske progressive, både frå hæren og frå det sivile forsvarsverket, rettsaka mot soldat Narve Trædal, innstillinga frå Aulie-utvalet om politistellet – alt dette er ting som stør vår oppfatning av borgarstaten sin valdskarakter og det naudsynte i folkevæpning for å vinne kampen for sosialismen.

KVA ROLLE VIL SV SPELE?

Kan hende trengst det meir stoff, fleire kjensgjerningar, lang tid, før partia er villige til å sjå realitetane i auga. Sjølv om

Debattopplegg fra Sosialistisk Folkeparti om forsvarspolitikken. SF gir pasifismen på båten. Vel og bra, men det de setter i stedet, kan neppe noengang sikre ei sosialistisk framtid.

SF kan meine dei har nådd store resultat i studieverksemda si, er det likevel så at partiet står svært svakt teoretisk. Kan hende kan NKP kome til å greie å fylle dette tomromet. Dei kan t.d. få oppslutning om sine »ny»-kommunistiske teoriar om gradvis innskrenking av monopola si makt, anti-monopolistisk regjering og fredeleg overgang til sosialismen. Dei høver som hand i hanske til å forsvare venstre-sosialdemokratisk reformisme med.

Vi kjem ikkje til å stå ved sida og sjå på kva syn dei fell ned på. Mellom anna derfor legg vi fram stoff i dette nummeret som vi meiner må trekkast inn i forsvarsdebatten i SV, og andsynes SV. Men vi

trur ikkje det er vi som avgjer utfallet. Ansvar for at debatten om militærstell og folkevæpning blir ført ut frå realitetane og ikkje ut frå eit syn som går ut på å dekke dei til, det ligg først og fremst på dei som er med i SV. Det standpunktet ein vel å ta, avgjer kva kampen for sosialismen ein gong skal kome til å koste for arbeidsfolk. Det avgjer også korleis ein møter klassefienden sine åtak mot den progressive rørsla i Norge i dag.

Det er ikkje rett som Reidar Larsen hevda i eit nyttårsintervju med Klassekampen etter NKP sitt landsmøte – at dette er hypotetiske og lausrivne teoretiske spørsmål.

KJ

Tron Øgrim:

Pro-sovjetisk femtekolonne i Norge?

Eit forsvar som ikkje reknar med at ein mogleg angriparstat kan få stønad frå ein svikefull femtekolonne i landet sjøl, det er eit dårleg forsvar. Dette er noko alle skjønar.

I dag prøver den norske staten å spele på dette. Dei trur dei skal få dempa motstanden mot dei øvingane som no er avslørde med dette og få folk til å nøye seg med orsakingar om at namn på verkelege organisasjonar og institusjonar er blitt nytta i meldingane.

Det finst diverre dei som går på denne limpinnen. Vi skal difor sjå på om det retteleg kan seiast at øvingane er retta mot trulause folk som ville gå t.d. Sovjet til hende om dei gjekk til åtak på Norge. Vi skal og sjå på om dei rettar seg mot dei statane som helst vil gå til okkupasjon av landet.

HVEM ER FEMTEKOLONNEN?

En stat forbereder militært angrep på en annen. Angriperstaten ønsker å slå den andre statens hær i kamp, kanskje for å erobre den, kanskje bare for å ta en del av dens territorium eller presse gjennom politiske krav.

Det viktigste midlet angriperen bruker i krigen er som oftest dens egne regulære styrker, dens egen hær. Men angriperhærens frammarsj kan bli gjort lettere, dersom det finnes krefter som oppløser den angrepne statens forsvar innenfra.

Følgelig vil angriperne ofte forsøke å skape organisasjoner i fiendens land som kan hjelpe deres egen framrykking. Det kan være opprørsstyrker som kjemper med våpen mot landets regjering. Eller det kan være folk som har viktige plasseringer i hæren, industrien, staten, kommunikasjoner som jernbane osv., og som hindrer forsvaret gjennom sabotasje. Det kan være politiske partier og aviser som forsøker å skape en fiendtlig stemning mot forsvarsstyrkene og en vennlig mot angriperen.

Slik virksomhet, som er organisert av en mulig angriperstat eller som i hvert fall allierer seg med en angriper, sammenfattes vanligvis under begrepet femtekolonnen.

Femtekolonnen i Norge, 1940

I dag er det de blå og brune på høyresida som skriker høyt om «femtekolonnister». Det må ikke få alle oss andre til å gjøre den feilen å tro at alt snakk om femtekolonne-irksomhet er noe vrøvl.

I 1940 fantes det viktige tyske femtekolonner i mange land. I Norge var den bl.a. i NS. NS var ikke noe betydelig parti, men det var likevel et organisert apparat som sto ferdig til å hjelpe tyskerne å underkue landet, skaffe quislinger, angivere osv. Kanskje viktigere enn NS var det tyske apparatet av agenter i den norske hæren. Sannheten om det har

høyresida forsøkt å undertrykke etter krigen. Det er likevel kjent at det satt pro-tyske offiserer helt opp i toppen av forsvarsledelsen. Slike offiserer hjalp tyskernes krig bl.a. i Oslo-fjorden og ved Narvik. At det fantes var ikke en gang ukjent før krigen – Nordahl Grieg advarte f.eks. mot en navngitt general, som ganske riktig også blei forræder.

Femtekolonnister i dag

Femtekolonner blir forsøkt organisert av stormaktene i dag også. USA har forsøkt å bygge opp hemmelige støttegrupper i Nord-Vietnam. Frigjøringslederen *Cabral* ble myrdet i 1973 av agenter som portugiserne hadde smuglet inn i frigjøringsbevegelsen i Guinea-Bissau.

Femtekolonner finnes ikke bare i sosialistiske land eller frigjorte områder. I Sihanouks Kambodsja, som før 1970 slett ikke var særlig radikalt, organiserte USA en femtekolonne som tok makta ved kupp og «inviterte» amerikanske militære styrker inn. Pro-russiske grupper er organisert under jorda i Jugoslavia. Pakistan er en stat med flere naboer som drømmer om å erobre pakistansk land. Både India, Afganistan og Persia har forsøkt å sende våpen til grupper i Pakistan.

Wintex-øvelsen – forsvar mot femtekolonne?

Nesten alle – unntatt potensielle kupp-
makere som Zeiner Gundersen og major-
en i Morgenbladet – «beklager» i dag i
ord at Wintex-øvelsen rettet seg mot
navngitte organisasjoner. Mange forstår
også virkelig at det er *farlig* å skape en
reaksjonær hets-stemning mot streikende
arbeidere og venstreorganisasjoner. AKP
(m-l) har pekt på at øvelsen i *praksis er
forberedelse til statskupp*.

Men samtidig finnes det en reaksjon på
øvelser av typen Wintex som vi vil kalle
moderat eller liberal. Den er slik: «Navn-

gitte organisasjoner burde aldri vært brukt. Men samtidig er øvelser som Wintex virkelig nødvendige. I en krigssituasjon vil det finnes femtekolonnister. De vil bruke metoder som de som er nevnt i øvelsestelegrammene. Og det må totalforsvaret (militærvesenet, sivil administrasjon, bedriftsledelse, presse, organisasjoner osv.) trenes opp til å stå imot.»

Det er lett for oss som er politisk skolerte å se at denne »liberale» holdninga i virkeligheten er reaksjonær. Den innebærer at man godt kan gjennomføre øvelser mot venstresida – øvelser i statskupp – *bare tingene ikke nevnes ved sitt rette navn!* Wintex kalte Sovjet for »Orange Blossom». La oss nå si at man kaller AKP(m-l) for »Red Star Group», SV for »Pro-Orange forces» og samorgani-

sasjonen i Trondheim for »lawless elements» i så fall skal altså alt være i orden!

Vi kan derfor også lett falle i den fellen å latterliggjøre påstanden om at »Wintex» o.l. retter seg mot femtekolonnister uten å bry oss med å vise hvorfor påstanden er feilaktig. Men det er farlig.

For i så fall glemmer vi alle de som ennå ikke har gjennomskuet politikernes løgner så klart som vi sjøl. Det finnes hundretusener som politisk kanskje sokner f.eks. til sentrumpartiene, som ikke har noen direkte kontakt med venstreorganisasjoner og som bare kjenner såvidt til venstrefløyens virksomhet gjennom fjernsyn, radio og de borgerlige avisene. Erfaring viser at folk som aldri har møtt kommunister kan narres til å tro de mest fantastiske ting om oss. Og likevel kan de

»Militær formasjon for splitting av ulovlige demonstrasjoner.» Offentliggjort i »Kontakt med hæren»

være utmerkete mennesker, som slett ikke ønsker å støtte noen slags fascisme i Norge.

Derfor bør vi ta oss den umaken å konkret tilbakevise at Wintex og liknende øvelser skal kunne være av noen slags nytte mot femtekolonner i Norge.

Slik analyserer vi Wintex som »øvelse mot femtekolonne»

Vi står overfor en påstått »øvelse mot femtekolonne». Når vi skal se nærmere på den, så må vi gjøre en konkret vurdering av hvordan denne øvelsen er lagt opp.

Virker det noenlunde sannsynlig? Om regjeringa i Irland skulle beskyldte opposisjonen for å drive femtekolonne-virksomhet for å forberede en invasjon fra Haiti, så vil alle som har greie på politikk og geografi sjølsagt »se med stor skepsis på påstandene», for å bruke dagsnytt-språk. Bl.a. er Haiti slett ingen sannsynlig angriper.

Krig mellom USA og Sovjet derimot er absolutt mulig. Men hva om Nixon skulle beskyldte Barry Goldwater for å lede en pro-sovjetisk fraksjon i parlamentet? I så fall ville han likevel ikke bli trodd. Goldwater er ingen sannsynlig alliert for Sovjet.

Hvilke angriperer er virkelig sannsynlig, og hvem er det rimelig å rekne med skal kunne alliere seg med dem? Om en øvelse retter seg mot usannsynlige angriperer og/eller folk som neppe ville kunne tenke seg å alliere seg med angriperne, så kan øvelsen heller ikke være noen *virkelig* øvelse mot en femtekolonne.

I så fall må det ligge andre interesser bak. I begynnelsen av 30-åra beskyldte Vidkun Quisling (daværende forsvarsminister) NKP og DNA for å ha samlet våpen, oppretta væpnete styrker og »forberede et blodbad». Påstanden var åpenbart usannsynlig. På denne tida ville ikke DNA lage revolusjon, og NKP kunne ikke. Det var opplagt for alle som undersøkte at »NKPs og DNAs røde garder» ikke fantes. Men det var også opplagt for alle at arbeiderbevegelsen var det Quisling

hatet mest her i verden. Han ville gjerne rakke ned på den og forberede angrep på den – slik han også virkelig angrep den på Menstad. Derfor var det ingen politikere som syntes det var noe »rart» at Quisling kom med slike merkelige påstander.

Om »fienden» i en øvelse mot femtekolonnen ikke er sannsynlige fiender, men samtidig er lagt for hat av folk i regjering eller forsvarsledelse, ja, så er saka klar. Da tar øvelsen slett ikke sikte på »forsvar mot fienden». I stedet er den ganske enkelt en forberedelse til et oppgjør med innenlandske politiske motstandere.

Den ytre fienden i Wintex-øvelsen var Sovjet. Vi skal derfor se på:

- *Hvem som man har reknet som femtekolonnister for russerne. Er det sannsynlig at disse gruppene vil gå i ledtog med en sovjetisk angriper?*
- *Hvor finnes det sannsynligvis en russisk femtekolonne i Norge?*
- *Hvordan skulle man med rimelighet øve seg mot en slik femtekolonne i dag?*
- *Finnes det andre mulige angriperer enn Sovjet?*
- *Hvem er sannsynlige femtekolonnister for slike andre angriperer?*

På dette grunnlaget skal vi felle vår dom over øvelser av »Wintex»-typen som »ledd i totalforsvaret mot femtekolonne-virksomhet.»

Den politiske støtten til Sovjet er snever i Norge

Da Sovjet gikk inn i Finnmark for 30 år siden fikk den Røde Hær også virkelig brei støtte i befolkninga. Det var ikke bare fordi den dreiv ut tyskerne. Det var også fordi Sovjet hadde brei sympati den gangen – nettopp blant kommunister, radikale arbeiderpartifolk, radikal ungdom, fagorganiserte.

Men akkurat disse gruppene har mistet tilliten til dagens Sovjet-regjering. Ingen som kjenner norske arbeidsplasser skal kunne påstå at det noe sted finnes grunnlag til å sette i gang streik som støtte til en sovjetisk angriper! Samtidig som arbeiderne radikaliseres, er skepsisen stor mot det som kalles »sosialisme» i Øst-Europa, og ingen kan vente å vinne masseopplutning på å innføre et slikt system her.

Blant universitetsstudentene finnes det ingen støtte av betydning for dagens Sovjet. Forholda er slik at når Bresjnevtilhengeren Georg Ovesen (NKP) skal innlede for Sovjet blant studenter, så begynner han foredraget med å si oppgitt at »jeg veit jo at jeg ikke vil få noen støtte for mitt syn her!» Disse synspunktene er typiske for hele den radikale ungdommen – alle dem offisers-bladene kaller »yrkesdemonstranter».

Å beskyldte *marxist-leninistene*, AKP (m-l) og Rød Ungdom, for å ville støtte et sovjetisk angrep, må vel være det mest absurde av det hele. *For marxist-leninistene er den eneste politiske gruppa i Norge som har sagt i mange år at vi vil bekjempe et overfall på Norge uansett hvor det kommer fra – enten det kommer fra Sovjet, fra USA eller fra Vest-Tyskland.* Vi har også sagt at vi vil fortsette kampen sjøl om hæren gir opp.

Det finnes intet grunnlag for samarbeid mellom Sovjet og AKP(m-l). AKP(m-l) ser Sovjet som en imperialist-stat på linje med USA. Sovjetlederne har heller ingenting til overs for revolusjonære kommunister, »maoister» som de kaller dem. Der Sovjet finner dem, slår de ned på dem.

I tilfelle et sovjetisk angrep, ville ikke AKP(m-l) og Rød Ungdom bare være mer pålitelig i forsvaret enn alle andre politiske partier. Vi ville også være langt mer pålitelige enn den norske staten og den norske hæren!

Disse kreftene, den sikreste motstanden Sovjet ville møte i et angrep i Norge, er det man »øver seg mot» som en mulig »pro-russisk femtekolonne»!

Finnes det støtte for Sovjet i norske partier?

Vi har sett hvor den sovjetiske femtekolonnen *ikke* finnes – nemlig der den er blitt utpekt i øvelsestelegrammene. La oss gå over til å se om vi klarer å oppdage hvor den finnes. Først de politiske partiene.

AKP(m-l) – det eneste partiet som klart er utpekt gjennom antydninger og insinuasjoner i telegrammene (»SUF»-grupper – »Mao og demokrati») – er altså det partiet der man kan være sikrest på å *ikke* finne støtte til Sovjet.

Hva med de borgerlige partiene? Tanken på at det skulle finnes noen pro-sovjetiske fraksjoner i det politiske spektrum som går fra Hunde-Lange til Halvard Eika er bære latterlig. (Den eneste som har påstått noe sånt er Helge Seip, som ser Khrustsjov spøke i Unge Venstre.) Det finnes kanskje korrupte enkeltindivider som i hemmelighet gir Sovjet opplysninger. Her finnes nok også folk som ville stille seg til tjeneste om andre makter angrep. Men noen brei politisk støtte til Sovjet er utenkelig.

Om DNA vil vi si det samme som de åpent borgerlige. Her finnes det nok riktignok enkelte medlemmer og tillitsmenn med pro-sovjetiske sympatier. Men *politisk sett* er de uten makt og betydning i partiet.

Gjenstår SV. SF har ledere som er pro-sovjetiske. SF klarer ikke å ta avstand fra Sovjet-ledelsen. Men det avspeiler ikke synet til det overveldende flertallet av medlemmer og tillitsmenn. Tvert imot: I SF snakker man åpent om det »proble-

met» det er at NKP er pro-sovjetisk. *SF som parti er ikke pro-sovjetisk. Det er bare så opportunistisk at det ikke klarer å ta seg sammen til å ta klart avstand fra Sovjet i dag, sjøl om flertallet er mot politikken som føres der!* Å tro at SF som parti eller det store flertallet av SFs medlemmer skulle støtte en Sovjet-invasjon, er derfor absurd.

Til slutt NKP. NKP støtter og forsvarer Sovjets politikk. Men erfaring viser at dette forsvaret er ikke fullstendig slavisk, og det skjer ikke automatisk. NKP tok avstand fra invasjonen i Tsjekkoslovakia, sjøl om det var på en svak og dårlig måte. I NKP finnes det mange eldre, hederlige mennesker, som har vent seg til å solidarisere seg med Sovjet gjennom et langt liv og som ikke får seg til å tro at Sovjet har endret politikk 180 grader. Men disse folka er ikke landsforrædere og femtekolonnister av den grunn. Vi tror at et stort flertall av dem ville vende seg fra Sovjet i avsky dersom det overfalt Norge. Og det finnes også en del medlemmer og tillitsmenn som alt nå er mot Sovjets politikk.

I NKP finnes det utvilsomt et mindretall som er Sovjet-imperialismens politiske agenter, og som kunne tenkes å bli quislinger under et russisk angrep. Men NKP i dag er ikke av den grunn noe quisling-parti, slik NS var det i 1940. NS var et parti angriperen kunne rekne med i sine planer. Men en russisk angriper kan ikke rekne med NKP-apparatet eller et flertall av medlemmene. For øvrig er NKP nå et meget lite parti, hvis medlemstall ikke lenger kan reknas i tusener.

En håndfull i NKP, pluss noen slengere fra andre partier – det er den politiske femtekolonnen en sovjetisk angriper i første omgang kan rekne med i Norge.

Fagforeningene og organisasjonene?

Hva med organisasjonene, industrien, statsapparatet?

En utenlandsk angriper kan tenkes å nytte seg av styrkeposisjoner i viktige organisasjoner – kontroll over styrer,

massestøtte. Har en sovjetisk femtekolonne slik støtte i Norge?

Jeg har vært inne på fagbevegelsen. Felles med andre masseorganisasjoner gjelder det der at pro-sovjetiske standpunkter ikke noen steder har noen virkelig massestøtte – fram for alt ikke noe som skulle kunne mobiliseres til å støtte en invasjon! Folk i styrer som ville støtte Sovjet er slengere her og der og ingenting av virkelig betydning. Pro-sovjetiske frontorganisasjoner finnes ikke. Om man da ikke skal rekne de forskjellige øst-europeiske vennskapsforeningene. Til dels

Straffelovens § 86: »Med fengsel fra 3 år opp til livstid straffes den som i krigstid eller med krig for øye . . . 7. Oppfordrer eller tilskynder til, er med på beslutning om eller deltar i lockout, streik eller boikott som er ulovlig etter arbeids- og boikottlovgivningen og som svekker Norges motstandsevne.» Paragrafen trer i kraft straks det erklæres unntakstilstand, sjøl om det ikke lar seg påvise noen aktuelle krigstrusler mot Norge. (Jfr. Odelstingsproposisjon nr. 78/1950, s. 5.)

finnes det der folk med all slags syn og meget forskjellig bakgrunn. For en sovjet-tjenestemann som skal samle kontakter og informasjon er det sikkert nyttig. Men nettopp derfor er det også tåpelig å tro at de skulle få militær betydning.

En angriper kan noen ganger benytte seg av at den er alliert med viktige finansgrupper inne i den angrepne staten. Jfr. den franske overklassens sterke sympati for Hitler. Men noen tilsvarende sympati for Sovjet finnes ikke blant norske monopolister. Om vi da ikke skal tro at Hydro er blitt pro-sovjetisk pga. oljekjøp?

En angriper kan ofte utnytte en junta av pro-imperialistiske embetsmenn eller militære på sentrale poster i fiendens stat. Slik kunne USA ta over Hellas i 1967, Kambodsja i 1970 og Chile i 1973. En slik pro-sovjetisk junta finnes ikke og kan ikke finnes i det norske statsapparatet. Den kunne ikke rekne med noen støtte blant lavere embetsmenn og offiserer, som er en betingelse for at en pro-imperialistisk fraksjon skal kunne overleve. Den pro-sovjetiske politiske femtekolonnen i organisasjoner, næringsliv og statsapparatet glimrer altså med sitt fravær.

Hva slags folk er i det sovjetiske spionasjeapparatet?

Det sovjetiske spionapparatet vil sjølsagt fungere som femtekolonne i en krig. Nøyaktige informasjonen om det er ofte vanskelig å finne, ikke minst på grunn av den sky av desinformasjon som blir spredd av norske SIPO-folk og reaksjonære journalister som Grundt Spang og Heradstveit. Disse folka beskylder ikke bare uskyldige for å ha kontakter med russerne, de avleder også oppmerksomheten fra en del av det russiske etterretningsvesenets vanligste arbeidsområder.

Det er opplagt at et russisk spionasjeapparat som skal ha betydning i en krig, ikke i hovedsak kan bygge på en og annen avhoppet polakk eller forkledd russer med falskt norsk pass. Hovedmassen av agenter

må være nordmenn. Slike agenter vil være av to typer.

Den ene typen agent er en som frivillig og ut fra en politisk overbevisning gir opplysninger til en fremmed makt. Slik fikk de forskjellige allierte – Sovjet, England, pluss det norske XU – bygd opp sine etterretningsnett i Norge under krigen. Dette var meget gode etterretningsorganisasjoner i forhold til mye som ellers er vanlig.

Grunnen var sjølsagt at mange hatet tyskerne. Følgelig fikk de allierte spionene opplysninger fra folk sentralt i alle slags organisasjoner, i sentrale eller meget betrodde stillinger i viktige kontorer, bedrifter osv. Effektiviteten i denne typen spionasje er følgelig i stor grad avhengig av hvor brei sympati det finnes for oppdragsgiverens synspunkter.

Sovjets store problem har vært at sympatien i 20 år nå har vært synkende – først på grunn av McCarthyismen, seinere fordi den nye radikale ungdommen vendte seg mot Sovjet-lederne. Altså vil ikke spionasjeapparatet ha så mange å velge mellom, og heller ikke så godt materiale. Det gjør det sjølsagt også mye vanskeligere å «plante» en agent i en spesiell type betrodde og sentrale poster.

Den andre typen agent er den som er kjøpt – og kanskje også presset. Det dreier seg om folk som er skruppelløse og ofte også moralsk svake. Noen har vært alkoholikere eller har hatt andre store personlige vansker, f.eks. i pengesaker. En slik agent kan ha et politisk syn stikk motsatt av oppdragsgiveren. Den russiske storspionen, svensken general Wennerstrøm, var f.eks. nazisympatisør.

Alt norsk materiale tyder også på at det er denne siste typen agenter som er de viktigste – kanskje også fleste – i det russiske spionasjeapparatet. De overbeviste Sovjet-tilhengere som har blitt tatt, har vært småkårsfolk uten stor etterretningmessig betydning. Grunnlaget for arrestasjon og straff har i noen tilfeller også vært heller tvilsomt. De viktige agentene som er blitt avslørt siden krigen,

har uten unntak vært korrupte embetsmenn og offiserer som en knapt kunne mistenke for politisk sympati med Sovjet.

Vi kjenner ikke størrelsen på Sovjets spionapparat i Norge. Det kan altså godt være betydelig. *Men alt tyder på at de viktigste agentene er korrupte nordmenn, og ikke politisk overbeviste tilhengere av Sovjet-ledelsen.*

Hvem vil støtte en russisk invasjon?

La oss gjøre en oppsummering av det som er sagt til nå.

I Norge ville en russisk invasjon *ikke* få støtte av de revolusjonære, av massene av radikal ungdom og andre på venstresida, av studentene, av de fagorganiserte. Kort sagt: »Wintex-femtekolonnen».

Den kunne rekne med støtte fra et mindretall av forskrudde folk i NKP – kanskje et meget lite mindretall – og en del slengere fra andre partier.

Pluss et agent- og spionapparat av ukjent størrelse. Dets militære verdi er tvilsomt, fordi det bygger på korrupsjon og personlige svakheter mer enn på politisk overbevisning.

Dette er hele den faste støtten russerne i første omgang kunne rekne med å bygge en femtekolonne på.

Hvem ville kanskje ikke kjempe mot en russisk invasjon?

En større fare enn femtekolonnen ville antakelig »6.-kolonnen» være. 6. kolonne var det Helge Krog spydig kalte de norske monopolister, statstjenestemenn og offiserer som slett ikke hadde ønsket noen tysk invasjon (de sympatiserte med England) og som derfor ikke hadde samarbeidet med Tyskland før krigen, *men som av »praktiske» årsaker samarbeidet svært bra med tyskerne straks de var i landet.*

De »praktiske» årsakene var å hindre at monopolistene fikk avbrekk i produksjonen og fikk redusert profitten sin, særlig ettersom krigen skapte et veldig marked. For å sikre at »hjulene rullet» blei ledende ikke-nazistiske, borgerlige embetsmenn også lojalt sittende i stillingene

og administrere landet for okkupasjonsmakta. Og som Hartmann har vist: General Ruge, øverstkommanderende for de norske styrkene i 1940, sa seg villig til å organisere *norsk* grensevakt mot *Sovjet* for Nazi-Tyskland! (Heldigvis for Ruge sa nazistene nei.) Disse folka satt i administrasjonsrådet i 1940 og i Hjemmefrontledelsen seinere. I begge tilfeller gjorde de alt for å hindre at det blei ført virkelig *kamp* mot nazismen på norsk jord.

Slike folk var det som i det øyeblikk nazistene hadde inntatt norske byer gikk i gang med å opprette fred bak fronten mens tyskerne fortsatt kjempet mot nordmenn noen kilometer eller mil borte. Det var folk som »motstandshelten» biskop Berggrav som oppfordret norske soldater til å desertere. Det var folk som ordføreren som lot innrykke annonse om at befolkningen måtte hjelpe til med å bygge tyske militærflyplasser – mens kampene ennå pågikk i Nord-Norge.

Militærvesenet i 1940 hadde mange offiserer som var nazister, en del som ganske enkelt forduftet og noen som virkelig kjempet – ikke alltid like dyktig, men likevel kjempet. Det er ukjent for mange at den norske hæren som kjempet i slutten av april 1940 faktisk var en ganske ny og improvisert styrke som ikke liknet så mye på hæren fra en måned før.

Offiserene i 70-åra – vil de kjempe? Det er en kjent sak at det norske forsvaret bare er beregnet på å vare noen få dager mot russerne for å gi tyskere og amerikanere et pusterom. Det er mange offiserer som tviler på om engang det er mulig.

Det finnes en historie om norsk offisersmoral. Jeg vil ikke påstå at den er sann. Det heter seg at i forbindelse med Cuba-krisen i 1963 gikk det ut internt kriser varsel på forsvarnets nett i Nord-Norge. Av en eller annen grunn – kanskje en feil ved meldinga pluss den opphissete stemninga som hersket – fikk mange for seg at dette var krigsutbruddet. Det påstås at masser av offiserer forsvant – opp i fjellet, over til Sverige, og at den siste blei plukket opp i Paris mange måneder seinere.

Historien kan godt være løgn fra ende til annen. Jeg har hørt den i mange år nå, fra kull etter kull av rekrutter som har vært i Brigade Nord. Historien er gammel

og den lever tydeligvis godt av seg sjøl. Rekrutter og andre som kjenner norske offiserer, tror i hvert fall gjerne på det den forteller.

VESTLIG FEMTEKOLONNE

De andre mulige angriperne

Skal vi tro på historien, heter *ikke* den mest sannsynlige angriperen mot Norge Sovjet. For i svært mange tilfeller er det som skjer at angriperen er et større land som har vært – eller tilmed er – alliert med det mindre, angrepne landet.

Det kan gjelde reine kolonier, som de portugisiske koloniene i Afrika. Det kan være halvkolonier, som USAs quislingsstat Sør-Vietnam. I Kambodsja innsatte USA først et pro-amerikansk regime og deretter invaderte USA landet. USA angrep sin tidligere satelitt Cuba. USA okkuperte Santo Domingo. England og Frankrike okkuperte Suez-kanalen, som England i sin tid kontrollerte. USA gjennomførte kupp i sitt interesseområde: Hellas, Chile. Sovjet okkuperte sin allierte Tsjekkoslovakia. Tyskland angrep Polen, som tidligere hadde vært en viktig tysk alliert. Tyskland innlemmet Østerrike, som allerede var på vei inn i Tysklands interessesfære. Mussolini innsatte fascistene, Zog, som konge i Albania. Mindre enn 20 år seinere overfalt Mussolini Albania, jaget sin quisling Zog og gjorde landet til italiensk koloni. Belgia gjorde Congo (i dag Zaire) *sjølstendig*, og okkuperte landet like etter.

Det er ingenting merkelig i dette. Større land som har mindre i sin interessesfære, skaffer seg stadig mer betydelige interesser der. Det gjelder ikke bare kolonier. Det gjelder også et lite imperialistisk land som Norge som domineres av andre og større allierte imperialistmakter. Jo større interesser, jo større grunn til å beskytte disse interessene dersom de på noen måte

skulle være truet. I ekstreme tilfeller kan det føles som trusel nok bare at en ikke sjøl har full kontroll over det mindre og dominerte landet – at det finnes en formelt sjølstendig *regjering*, uansett hvor servil den er.

Norge er mer industrialisert enn Sør-Vietnam og Chile, med en utviklet og allsidig økonomi der deres er underutviklet og ensidig. Økonomisk og militært er Norge viktigere for Vesten enn Sør-Vietnam, Chile, Hellas Oljen kommer i tillegg, som en enda kraftigere grunn til å sikre at Norge ikke går sin egen vei.

Hva heter altså logisk sett de mest sannsynlige angriperne? USA, Vest-Tyskland, England, Frankrike, – en av de tre største eller kombinasjoner

Den svære pro-vestlige femtekolonnen

La oss raskt bruke samme mønster som vi nettopp brukte på Sovjet, og se hvem som kan tenkes å være femtekolonne for et *vestlig* angrep. Denne femtekolonnen vil kunne veksle nokså mye i størrelse ut fra hva slags norsk regjering som sitter når landet blir angrepet. Det finnes jo tilmed en mulighet for at en norsk regjering skulle invitere slike styrker inn! La oss ta litt godt i, for alle tilfellers skyld for å se åssen det kunne gå om det gikk svært ille.

I befolkninga: monopolistene og de solide borgerne, mange borgerlige velgere og velgere på høyre-sida i DNA, USA-, EEC- og NATO-tilhengere av det mer fanatiske slaget.

Partier: de eneste partiene som sikkert *ikke* ville støtte fienden er AKP(m-l) og SV. Ellers avhengig av situasjonen.

Norske soldater øver seg i angrep på palestinsk gerilja.

Organisasjoner: trolig bare toppen og spesielt dårlige deler av fagbevegelsen. Ikke studentorganisasjonene, elevorganisasjonene, ungdomsorganisasjonene utenom de høyreorienterte. Ellers svært mange muligheter.

Masser av aviser. Nøkkelpersoner i radio og fjernsyn.

Industri, næringsliv: toppsjefene i alle monopoler og omtrent all annen betydelig økonomisk virksomhet, og reaksjonære sjefer langt nedover.

Statsadministrasjonen: En betydelig del av de mange tusen som godtok Wintex-øvelsen uten å blunke (ifølge direktoratet for sivilt beredskap) må herettes reknes som i hvert fall mulige quislinger for en vestlig besettelse. Gjelder ikke bare sentraladministrasjonen, men også fylker og kommuner.

Departementer – ikke minst UD, som har vist seg å inneholde mange ekstremt vestlige og pro-reaksjonære embetsmenn.

Den militære ledelsen, der det sitter mange med fascistiske sympatier. Mange offiserer. Ditto innafor politiet.

De fascistiske organene innafor statsapparatet: SIPO og enda mer hemmelige og spesielle organisasjoner.

Utenlandske agent- og spionorganisasjoner. I hvert fall er CIA og BND (vest-tysk) svært godt utbygd i Norge, infiltrerer i tillegg fra topp til bunn staten, LO, DNA og andre store partier og organisasjoner, offiserskorpset, politiet, de norske spionorganisasjonene . . .

Som man ser: en ikke ubetydelig femtekolonne, både allerede organisert og potensiell. Litt av en hjelp for fremmed invasjon! Så pass betydelig at i en del land har det vist seg at invasjon var ikke engang nødvendig . . .

Slik ville en virkelig øvelse mot femtekolonnen være

Lørdag 14. januar har Jens Schultz et

artig leserbrev i Dagbladet. Han peker på at det er usannsynlig at det skulle komme noen trusel mot Norge fra venstrekanten. Siden faren for statskupp kommer fra ultrareaksjonære, foreslår han «... at kommende øvelser for våre stridende krefter fikk opplegg som f.eks. 'Unge Høyre på ville veier', 'Norske oberster går amok', 'Farmand farer fram', eller kanskje helst: 'Hundeguttene slår til'.»

Schultz treffer spikeren på kornet, fordi han antyder hvordan formen ville være hvis det *virkelig* var femtekolonnen øvelser av Wintex-typen rettet seg mot.

La oss spinne litt videre på det. La oss tenke oss – ikke en *radikal* norsk regjering, – men en regjering av SP og KrF. La oss tenke oss krig i Midt-Østen og avstengte oljekraner. La oss tenke oss at regjeringa av en eller annen grunn følte seg presset til å holde steilt fast på norske oljeinteresser. Da er invasjon sjølsagt

tenkbart. La oss videre – bare for hypotesens skyld – gå ut fra at det av en eller annen merkelig grunn ikke har vært mulig å gjennomføre noe kupp. Tyske, engelske og amerikanske styrker må altså inn utenfra. Fint grunnlag for en øvelse, ikke sant? Den kunne gjerne hete »Broken Pledge» – som betyr »brutt løfte» . . .

Stabsøvelse »Broken Pledge» 2

Øvelsestelegram:

»Den allierte overkommandoen meddeler at innrykkinga i Norge ikke dreier seg om noen form for angrep eller innblanding i Norges indre anliggender. Det er den spente internasjonale situasjon som gjør innrykkinga nødvendig. Norge må ta imot de allierte styrkene som et ledd i sine forpliktelser innafor det vestlige forsvarssamarbeidet».

Øvelsestelegram

Den chilenske hæren – – før september rost for sin demokratiske holdning av dem som trodde på den fredlige veien til sosialismen.

»Leder i Aftenposten:

Den farlige utvikling som regjeringen har ført Norge inn i tjener ikke landets interesser. Den truer det norske demokratiets eksistens. Regjeringen må nå ikke gjøre vondt verre ved å forsøke å hindre innrykkingen fra våre allierte, som er et livsnødvendig ledd i det vestlige forsvarssamarbeidet i dagens spente situasjon. En slik militær aksjon mot våre allierte, som sikret Norges eksistens under krigen, vil fylle begeret til overflod for mange solide og sindige borgere. Det kan styrte Norge ut i anarki . . . »

Øvelsestelegram

»UH demonstrasjoner i Oslo, Bergen, Sandefjord, Kristiansand. Det ble båret plakater og ropt slagord som 'Nei til Norge i drift', 'Ja til demokrati', 'Vekk med Vårviks kommunistiske regjering'.»

Øvelsestelegram

»SACEUR meddeler at Vårviks erklæring om at Norge ikke har planer om å trekke seg ut av NATO og det vestlige forsvarssamarbeidet ikke vil medføre at NATOs omplasseringer av styrker til Norge opphører. SACEUR peker på at disse omplasseringene ikke har noe å gjøre med interne forhold i Norge, men er betinget av strategiske hensyn som må tas pga. den spente situasjonen i Europa.»

Øvelsestelegram

»Det meddeles at mobiliseringen i Sør-Norge går dårlig. Mange mobiliseringsordrer er ikke sendt ut pga. sabotasje, og mange er forsvunnet i posten. Mobiliserte soldater er delvis blitt demobilisert. Mange vernepliktige offiserer har ikke vist seg. Det er likevel mangel på uniformer og annet utstyr til soldatene, fordi lagrene er i en elendig forfatning.»

Øvelsestelegram

»Ledende statsfunksjonærer har uteblitt fra arbeidet i Oslo i de siste dagene. Det har vært intens aktivitet fra flere frem-

mede ambassader, særlig overfor politikere, statsfunksjonærer og offiserer. Et ukjent fly slapp løpesedler over Oslo sentrum i dag med oppfordring til befolkningen om å samarbeide med 'Norges NATO-allierte', som ikke kommer til å blande seg inn i Norges indre anliggender'.»

Øvelsestelegram

»Offiserer og fallskjermtropper arresterte femti norske soldater som ikke ville bøye seg for kommanderende Generals ordre om ikke å gjøre motstand mot den vest-tyske landgangen ved Kristiansand. En soldat som løsnat skudd mot offiserene ble henrettet ved standrett.»

Øvelsestelegram

»I betraktning av den norske regjeringens motstand mot landsettingen av NATO-tropper tross at den er tvingende nødvendig ut fra den spente situasjon i Europa har norske politikere avsatt regjeringen Vårvik. En ny regjering er innsatt med bred politisk støtte. Statsminister: Helge Seip. Utenriksminister: Åse Liones. Finansminister: Erik Gjems-Onstad. Innenriksminister: Haakon Lie. Forsvarsminister: General Zeiner Gundersen. Et spesielt ministerium for indre sikkerhet er opprettet under ledelse av minister Asbjørn Bryhn. Pressesensur er innført inntil videre av sikkerhetsgrunner.

Regjeringen har oppløst alle anti-NATO-partier og forbudt alle demonstrasjoner, møter og ansamlinger av mer enn tre mennesker. Gatene i Oslo patruljeres nå av panservogner. Etter at en demonstrasjon med om lag 2 000 deltakere ble oppløst før i dag er det innført 24 timers portforbud. Situasjonen i resten av Østlandet er klar. Fra Nord-Norge meddeler kommanderende general ved Brigade Nord at alt er rolig.»

Ganske artig, ikke sant? Og huff, huff, vi beklager, vi beklager at vi kom til å bruke virkelige navn på mennesker, organisasjoner, statsinstitusjoner og land . . .

Stabsøvelse »Broken Pledge III»

Til slutt en liten smakebit fra en *virkelig* stabsøvelse mot femtekolonnen ved en russisk invasjon. For å gjøre det hele enkelt skal vi forutsette at Norge blir angrepet *uten* at det fører til at noen vestmakt blir innblandet – kanskje fordi de er opptatt på annet hold.

Øvelsestelegram

»Via en avhoppet funksjonær ved den russiske ambassaden har forsvarrets overkommando fått vite at russerne har alle opplysninger om brigade nord i detalj opp til for 10 dager siden. Kilden er en stabsoffiser som russerne har presset i flere år etter at de fikk vite at han for 4 år siden ble sterkt avhengig av morfin under et langt tjenestepopphold i USA. Ingen har tatt mistanke til tross for at offiseren hadde et dyrt levesett og var kjent for å tape store summer i spill.»

Øvelsestelegram

»Brigade Nord befinner seg i oppløsning etter den russiske framrykkingen i Øst-Finnmark i natt. Kontakt mellom norske og russiske styrker er ikke oppnådd etter at russerne gikk rundt de norske grensepostene. Mange av offiserene er på vei sørover på egen hånd. Kommunistiske elementer blant de vernepliktige propaganderer for at soldatene skal kjempe mot russerne uten offiserer.»

Øvelsestelegram

»Ordfører Myrvold, (DNF) i Bergen, oppfordrer i et intervju med Bergens Tidende befolkningen til å holde seg i ro og gå på arbeidet. 'Alle føler vi vel det samme i disse dagene', sier Myrvold: 'Men livet må gå videre.' Myrvold sier at okkupasjonsmakten har oppført seg korrekt og er meget disiplinert. Folk bør vise ansvar og avholde seg fra demonstrasjoner og provokasjoner. Særskilt vil han bekræfterne i Bergens havn om å ta opp igjen arbeidet. Om ungdommene på den såkalte 'indre front' i Hordaland, sier han:

'Meningsløs heroisme har ingen hensikt. Det de gjør, skader de mange. De burde dra hjem og ta fatt der de slapp, med arbeid og skolegang.'»

Øvelsestelegram

Aftenposten refererer over 6 spalter øverstkommanderende for den sovjetiske militærmisjon. Han roser det norske folks og de norske myndigheters holdning. Russerne gjør ikke vanlige nordmenn ansvarlige for den uro som små grupper av forskrudde maoister prøver å skape.»

Oppsummering: Stabsøvelse i borgerkrig

Øvelsene av typen »Wintex» retter seg mot Sovjet, som er *en* mulig angriper. Men de ignorerer alltid en rekke andre stater som er like sannsynlige eller mer sannsynlige angripere – USA, Vest-Tyskland, England, NATO-alliansen.

De peker ut som »femtekolonne for russerne» nettopp folk som *ikke* kan tenkes å støtte en sovjetisk invasjon – massene av fagorganiserte arbeidere og universitetsstudenter, radikal ungdom, NATO-motstandere og progressive, partiet AKP(m-l).

De unnlater å peke ut som fiender *sannsynlige* femtekolonnister for Sovjet: korrupte og bestukne embetsmenn og offiserer.

De unnlater også fullstendig å forberede totalforsvaret på »6. kolonnen» – embetsmenn, forretningsmenn og andre som av opportunistiske grunner vil samarbeide med fienden så snart den er en maktfaktor på norsk jord.

De unnlater ikke bare fullstendig å peke på muligheten for angrep fra vest. Øvelsene unnlater også helt å bygge opp forståelsen for truselen fra den *pro-vestlige* femtekolonnen, som er så stor og omfattende at den kanskje kunne opprette en ny norsk regjering uten å trenge utenlandsk militærstøtte.

Jeg har vist at øvelser av typen »Wintex» ikke har den minste likhet med *virkelige* øvelser mot femtekolonnister slik de

måtte være dersom Norge *virkelig* blei angrepet fra øst eller vest.

Vi har altså påvist at stabsøvelsene mot »indre fiender» ikke har det aller minste å gjøre med forberedelse til forsvar mot femtekolonnister.

Hva kan være hensikten?

Det kan tenkes at utviklinga i Norge blei slik at vestlige imperialist-makter følte sine interesser i Norge truet. (Som jeg har antydnet i skissen til »Broken Pledge II» behøvede ikke grunnen være noen revolusjonær situasjon.) I så fall ville monopolene og vestlige imperialister være interessert i et fascistisk statskupp i Norge – kanskje også at Norge blei okkupert av militære styrker fra vest.

Hvem ville kjempe hardest mot et slikt kupp? *Nettopp fienden i Wintex-øvelsene* – fagorganiserte arbeidere, studenter, ungdommer, radikalere, kommunister. *Dem er det man øver seg mot.* Men fordi man ikke våger å si åpent at man øver seg i statskupp, kaller man det »forsvar mot femtekolonnister».

I virkeligheten er det stabsøvelser i fascistisk borgerkrig mot nordmenn. I virkeligheten er det monopolenes og imperialistenes egen femtekolonne som øver seg sjøl i å kjempe mot de som vil forsvare Norge: arbeidsfolk, progressive og revolusjonære.

»NATO, militærapparatet og politiet er i dag organisert og forberedt på å opprettholde monopolkapitalens diktatur med vold. Bare en hær organisert av arbeiderklassen vil kunne hindre at reaksjonen drukner revolusjonen i blod.» (AKP(m-l)s prinsippprogram).

»Vi kan ikke slutte at overgangen til sosialismen må bli voldelig, fordi den har vært det i andre land. Vår oppgave er ikke å være spåmenn om en fjern framtid, men å arbeide for at overgangen til sosialismen så langt det står til oss, ikke blir preget

Finn Sjøe:

Hva slags forsvar trenger folket?

(Denne artikkelen er skrevet på grunnlag av et foredrag holdt i Studentersamfunnene i Oslo og Bergen høsten 1973 med tittelen: NATO – trusel mot eller forsvar av folket? Det er ment som et foreløpig innlegg i diskusjonen om

kommunistenes syn på arbeidsfolks forsvar i Norge i dag. Hensikten har vært å vise hvordan kjernen i borgerskapets voldsapparat, militærapparatet, i samarbeid med imperialistene, truer arbeidsfolk. Ei skikkelig analyse av imperialistenes militære rustning i Europa og verden for øvrig ligger utenfor artikkelen.)

av vold.» (SFs studieforbund, »Marxistisk teori og sosialistisk strategi», hefte 5.)

Dette er dei to ulike syna som står mot kvarandre på venstresida i Norge når det gjeld overgangen til sosialismen og den væpna kampen. Som denne artikkelen viser, er det første tufta på hundre år gamle røymsler og saumfaring av dei røynglege draga ved den norske klassestaten. Det andre er grunna på vakre ønskje – eller tru på at det er tidsnok å seie sanninga når borgarskapet rullar fram valdsapparatet sitt mot arbeidarklassen.

HVA ER »I PAKT MED NORSK TRADISJON»?

»APPELLEN» FRA VESTLANDET

27. september 1973 ble det avholdt et seminar på Vestlandet. Tittel: Norsk Forsvarsberedskap. Konklusjon: Hvis vi ikke snart tar et oppgjør med venstre-radikalismen her i landet, er vi redd for at Forsvaret både disiplinært og moralsk vil gå i oppløsning. Sentrale deltakere på

kurset viste også til ett av krigsidealene – staten Israel. En skikkelig *vervet* hær og et stort antall i »reserven» var Israels forlokkende ideal.

Dette er ikke uttrykk for enkelte skrullele offiserers og gammelnazisters syn. I 1974 gir det i virkeligheten en pekepinn på en nokså utbredt stemning i store deler av det norske offiserskorpset, ikke minst i

og omkring Forsvarets Overkommando. Sentrale grupper i ledelsen for den norske statens voldsapparat nærer heller ikke i dag noen finfølelse overfor den norske arbeiderklassen, og sjølsagt ikke den revolusjonære delen av arbeiderbevegelsen. Den siste avsløringa av øvelsen Wintex 73 rettet mot norske arbeidere og studenter, NATO-motstandere og andre, førte da også til at Overkommandoens norske sjef, general H.F. Zeiner Gundersen, rykket ut og stilte seg i bresjen for militærledelsen: Her har ingen gjort noe galt, ingen har overtrådt noen instruksjoner for hvordan øvelser skal gjennomføres.

Med det nære samarbeidet det er mellom militærledelsen og de regjeringene som går og kommer mens den sitter i sin posisjon i statsapparatet, er heller ikke forakten for arbeiderklassen spesielt ukjent for forsvarets *politiske* ledelse, enten den bekles med Lars Korvald og Johan Kleppe eller med Trygve Bratteli og Alv Jakob Fostervoll. Statens volds-

apparat, monopolenes beskytter, er verken til for å bli lekt med eller undervurdert.

Sporene fra militærkuppene, fra krigens dager, fra andre krisesituasjoner, skremmer. Når imperialistene mister albuerom fordi nasjonene og folkene frigjør seg og fravriker imperialistene deres markeder for råvarer og kapital, da skjerpes motsigelsene mellom statene og i de imperialistiske landa. Når monopolene ikke lenger klarer seg med statens politiske og økonomiske hjelp for å holde profitten oppe, kommer alltid *voldsapparatet* klarere til syne. Klarere enn revisjonistene er villig til å innrømme. Klarere enn høyre-socialdemokratene ønsker så lenge de sjøl styrer en del av det samme apparatet – mot arbeiderklassen.

»Appellen» fra Vestlandet er ett tegn på at vinden begynner å blåse skarpere. Arbeiderklassen er i framgang, den revolusjonære bevegelsen vokser raskt, monopolene har lenge klemt arbeidsfolk med faretruende sterk beskatning for å finansiere sin videre monopolisering.

NATO ER BARE ETT VIKTIG SPØRSMÅL

Det er tid for å stille spørsmålene skarpt:

- *Hvordan skal arbeiderklassen og andre grupper i folket forsvare seg og de borgerlig-demokratiske rettighetene mot borgerskapet og dets voldsapparat når fienden tar til å rasle med sablene?*

- *Hva vil skje om Norge meldes ut av NATO? Og – om dette på kort sikt skulle gå smertefritt, men at det skulle oppstå »fare» for at statsapparatet skulle knuses og sosialismen innføres i Norge, hva ville da imperialistene med økonomiske interesser i Nordsjø og Sauda gjøre? Og hva ville det norske monopolborgerskap få sitt statlige voldsapparat til å gjøre?*

Å stille spørsmålet om hvordan arbeiderklassen og folket skal verne seg mot fascismen og ruste seg for å gjennom-

NÅs reaksjon på avsløringene.

føre revolusjonen, er et viktigere spørsmål enn å diskutere utelukkende hva Norges medlemskap i NATO vil bety. Å behandle NATO som om det norske, statlige voldsapparatet ikke fantes, er i beste fall naivt. I verste fall *bevisst* forsøk på å *avvæpne* massene. Å prøve å finne ut hva slags trusel NATO i dag betyr for det norske folket *uten* å analysere den norske staten og dens militærstyrke og politi, er ikke bare feilaktig. Det kan vise seg å være farlig.

Men Norge er altså medlem av NATO, og det stiller oss i en særegen situasjon når vi skal behandle spørsmålet om væpning av folket, om faren for militærkupp og hvordan vi skal avverge det. Ikke bare et borgerlig militærapparat, men også et militærapparat stort sett styrt av *imperialismen*, gjør at vi må legge opp en strategi og taktikk som tar vesentlig hensyn til dette åket, denne manglende *militære suvereniteten* til den norske staten. Men enhver strategi og taktikk som ikke i første rekke spør om hvordan folket skal bekjempe borgerstatens væpnede makt på kort og lang sikt, vil føre ærlige arbeidsfolk på villspor.

Med denne advarselen mot å behandle medlemskapet i NATO som en «helt spesiell ting», er vi klar til å behandle *også* dette spørsmålet. Ettersom Norges NATO-medlemskap er blitt behandlet ensidig og uten å stille det inn i sin rette politiske sammenheng av revisjonistene og venstre-sosialdemokratene, står det til de norske *kommunistene* å ta fatt på ei analyse av både NATO-medlemskapet og spørsmålet om folkeis *væpning*.

TRE SYN PÅ FORSVARET, BARE ETT REVOLUSJONÆRT

Spørsmålet om «hva slags væpning» og «hva slags forsvar» er blitt stilt på høyest forskjellige måter i norsk arbeiderbevegelse. La oss se på de tre viktigste retningene:

- *Pasifismen.*
- *Et nasjonalt forsvar, demokratisering av det borgerlige militærapparatet.*

• *Folkevæpning, og så lenge borgerstaten finnes: Ikke et øre til det borgerlige militærapparatet.*

Pasifismen har fått dårligere livskår etter hvert her i landet. Men vi må ikke glømme at denne ideologien var SFs *offisielle* linje inntil nylig. Fremdeles finnes det også innenfor Sosialistisk Valgforbund grupper og personer som står for ulike varianter av pasifismen, fra kristen tro til «matnyttige» eller følelsesmessige betingete krav om total nedrustning.

I dag står både SF og NKP som partier for et alliansefritt «nasjonalt forsvar», et «alternativ» vi seinere vil vise er umulig og villedende, ja, reaksjonært, i forhold til arbeiderklassens virkelige behov.

Den tredje retningen, væpning av folket, hevdes av bare *ett parti* i norsk arbeiderbevegelse i dag: AKP(m-l). Samtidig er jeg sikker på at titusener og kanskje hundretusener arbeidsfolk, også i SV-partiene og Arbeiderpartiet, står enkeltvis på dette standpunktet eller i hvert fall sympatiserer med en slik holdning.

HVEM ER I PAKT MED «NORSK TRADISJON»?

Både AKP(m-l) og disse mange revolusjonære enkeltpersonene i by og bygd blir møtt med et «knusende» argument, ikke minst fra SV-partienes ledelser: Å snakke om væpning av arbeiderklassen og folket er svermeri, det er ikke tuftet på norsk tradisjon. Men hvem står egentlig på norsk virkelighets grunn? Om vi skraper bare litt på den politiske historia til den norske arbeiderbevegelsen, finner vi raskt svar på det — på tross av at sosialdemokratiske «arbeider-ledere» har gjort mye og skadelig arbeid blant norske arbeidere for å svekke den revolusjonære linja. La oss foreløpig se bare på ett eksempel.

«HVA VIL DA SKJE . . .?»

Arbeiderpartiet avholdt sitt landsmøte i 1906 i Drammen. Det var for øvrig den gangen da AP hadde 10 representanter på Stortinget. Som på de tidligere landsmøtene raste det en heftig kamp om

Chr. Holtermann Knudsen.

hvilken militærpolitikk AP skulle føre – også i Drammen. *Nedrustningslinja* seiret med knapt flertall. Arbeiderbladets grunnlegger, en ledende mann i AP, Kristian Holtermann Knudsen, kjempet den gang innbitt mot denne linja. Ifølge referatet sa han blant annet:

»Folkevæpning blir et våpen i folkets hender i all fall i Norge med et ett-kammersystem og alminnelig stemmerett. Sosialdemokratene må tenke på fremtiden med fantasi. Ja, i fantasien ser jeg den dag da sosialdemokratiet marsjerer opp med flertall i Stortinget.

Hva vil da skje om vi ikke har skytterlagene? Kapitalistene vil ikke godvillig oppgi sine gamle rettigheter når vi opphever privatkapitalismen.

Deres siste krampetrekninger vil være deres leiede horder i kamp mot folkevæpningen. Og overfor de fremmede kapitalister som også har ervervet seg rettigheter i landet, må et sosialdemokratisk stortingsflertall også bruke folkevæpningen.

EN BRUDT TRÅD MÅ TAS OPP IGJEN

Holtermann Knudsens »profeti» gir en pekepinn om hvem som tar opp en tråd som er brutt av det stadig mer forsumpede sosialdemokratiet. Det påligger norske kommunister et stort ansvar å vise konkret hva Arbeiderbladets grunnlegger mente, og å ta konsekvensene av det i praktisk politikk. At »fremmede kapitalister» også undergraver *militær* og ikke bare økonomisk suverenitet i Norge gjennom NATO-direktiver, bare understreker dette enda sterkere.

Det ironiske er jo også at Holtermann Knudsens parti gikk i bresjen for å sikre disse fremmede kapitalistenes rettigheter i 1949, året for norsk NATO-medlemskap. Derfor er det naturlig at for eksempel en beinhard høyre-sosialdemokrat som lederen for Arbeidernes Pressekontor, Olav Brunvand, til tider drar rundt og underviser i psykologisk krigføring. Han er til tider innom Krigsskolen også, denne mannen som er en nøkkelperson i det såkalte Totalforsvarets pressetjeneste – en tjeneste som også øver i kupperberedskap av Wintex 73–slaget. Denne folkefienden kan stå som symbol på hvor langt høyre-sosialdemokratiets tjenerrolle for den harde bank- og industrifinansen er utviklet.

Og ikke minst – la oss »tenke på fremtiden med fantasi!» Å skyve vekk ubehagelige tanker og si »nei, det skjer ikke noe farlig med det første» eller »vi kan jo aldri vite sikkert om borgerskapet overgir seg» – det er å gå på revisjonismens limpinn. Men norsk arbeiderbevegelse trenger ikke ideologisk lim. Den trenger, for å si det med Lenin, *»Klarhet, klarhet og klarhet og atter klarhet!»*

NOEN FAKTA OM NATO OG HÅNDTLANGERNE I NORGE

La oss raskt gjenoppfriske noen elementære kunnskaper om hva NATO er og hvilke rettigheter alliansen har i Norge.

Den andre verdenskrigen var en krig mellom imperialistiske stater om råvarer og kapitalmarkeder. I dens kjølvann fulgte forsøket på å knekke verdens første sosialistiske stat, Sovjetunionen. — Vi vet hvordan *krigen* tok slutt: Sammen med de vestlige imperialiststatene uten fascistisk statsform slo Sovjet tilbake de fascistiske hordene. *Freden* ble i første rekke preget av de utallige avtalene mellom *imperialistene*. For å beskytte kapital og varemarked trengte i første rekke USA et vest-europeisk militærapparat med to oppgaver:

- *Å bygge opp en aggressiv pansermur mot det daværende sosialistiske Sovjet.*
- *Å sikre herskerklassens vern mot progressiv og sosialistisk utvikling i medlemslanda.*

VÅPNENE NEDOVER OG INNOVER

I dag er supermaktssamarbeidet mellom USA og det sosialimperialistiske Sovjet svært godt utbygd. Samtidig har USA gått noe tilbake som imperialistmakt, mens Vest-Tyskland og Japan har styrket sin stilling. Som et resultat av dette betyr kampen mot Sovjet ikke mye i dag. Visst er det motsigelser mellom de to supermaktene, de *rivaliserer* om felles bytte. Derfor kan sosial-imperialismen også bli en farlig trusel mot Norge. Men foreløpig har de funnet ut at samarbeid lønner seg for dem.

Dermed endrer NATO karakter. Samtidig betyr NATOs kontroll med *folkene* i medlemslanda mer og mer, først og fremst fordi disse folkene påny har reist seg til kamp. NATOs kupp-beredskap mot arbeiderklassen i medlemslanda blir viktigst, noe for øvrig Wintex 73 og liknende øvelser viser til fulle.

At det snakkes om gjensidig styrke-reduksjon på »all-europeiske sikkerhets-

konferanser» og liknende bør ikke forvirre. Supermaktene ønsker sjølsagt å frigjøre våpen og mannskap til mer sentrale områder, som for eksempel grensa til Folkerepublikken Kina og til Midt-Østen. NATOs *brannkorps*, effektive og raskt bevegelige kupp-eliteavdelinger kan i stor grad erstatte en større konvensjonell hær i Vest-Europa. Særlig når det er *arbeiderklassen* som skal stagges.

La oss derfor se nærmere på hvordan NATO er en *trusel* mot ett lands arbeiderklasse og folk: Norge.

HVORDAN MILITÆR SUVERENITET UNDERGRAVES

Hva betyr det egentlig at den militære suvereniteten er undergravd, dels kraftig?

Store deler av norsk militærkommando er avgitt til NATOs Europa-kommando, SACEUR. SACEUR leder det norske militærapparatet gjennom hovedkvarteret SHAPE i Paris. Ledelsen går via en av fire underkommandoer, i dette tilfelle Nordkommandoen. Den omfatter Norge, Danmark og Vest-Tyskland nord for Elben. Den sitter bokstavelig talt i berget på Kolsås utenfor Oslo, og ledes av britiske og nederlandske offiserer.

Sjefen på Kolsås har kommando over norsk forsvar gjennom en rekke offiserer på topplan i luft-, sjø- og landforsvaret pluss sjefen for Nord-Norgebrigaden. Ledelsen gjennom denne *felleskommandoen* gjelder i stor grad *direkte* også i fredstid, ikke bare i krig eller »like forut for et krigsutbrudd».

TRE EKSEMPLER

La oss ta tre eksempler på hvordan mangler på militær suverenitet kommer til uttrykk sjøl for den norske *staten* (også tatt i betraktning av at den harde finans-, politiker- og offiserskjerna bak og i den norske stat er sjefshåndtlandere for NATOs toppledelse):

- Tror noen — apropos Narve Trædal-

saken – at radar- og varslingsystemet og store deler av det militære sambandet er kontrollert av norsk militærledelse? *Slett ikke, den er underlagt NATOs felleskommando.*

● Er det norske militærapparatet *sjølforsynt* med noe så trivielt og *viktig* som reservedeler? Såvisst ikke, reservedeler til alle avdelinger av strategisk eller stor taktisk betydning (som flyvåpen, feltartilleri og panservåpen) må hentes fra utlandet. 90–95 prosent hentes fra Vest-Tysklands ytterst framgangsrike rustningsindustri, og omtrent resten fra USA. *I større kamphandlinger vil slike avdelinger være 100 prosent avhengig av reservedelene fra nettopp disse særs »vennligsinnede» stater.*

● Et luftforsvar er sentralt i et konvensjonelt forsvar. Sett med »fag-militære» øyne er NIKE-batteriet utenfor Oslo og jagerflyskvadronen i Bodø stort sett det eneste brukbare i Norge. Og nettopp disse er lagt under NATOs felleskommando. *I dag finnes det ikke luftvern i dette landet som utelukkende styres av den norske staten.* Et flyvåpen kontrollert av staten og dens militære ledelse ville slett ikke *endret* den retningen som våpnene vender: Mot arbeiderklassen og folket. Men det er også viktig å være klar over hvor direkte den imperialistiske kommandoen er over avdelinger av norsk forsvar.

Mange eksempler kunne føyes til. Dette er ikke detaljer, de danner et mønster: *De breie soldatmassene, fra arbeiderklassen, småbønder, fiskere, intellektuelle – skal bruke våpen som er dobbelt kontrollert av fienden: Av det statlige voldsapparatets ledelse og i dag i første rekke av »de fremmede kapitalister» for å bruke Holtermann Knudsens ord.*

MINDRE SKIKKET ENN I 1940!

Kort sagt: Det norske forsvaret i dag er til og med *mindre* skikket til å beskytte arbeiderklassen og folket enn det var i 1940. Da var det jo ikke spesielt mye å skryte av, noe nasjonalt forsvar mot

imperialismen kan det ikke kalles. Da var den militære delen av det statlige voldsapparatet *ikke* kontrollert direkte av imperialistene gjennom felles avtaler og liknende. Etter 25 års »samarbeid og fellesskapet» i NATO er det ingen grunn til at forsvaret er blitt *mer* »nasjonalsinnet» enn i 1940!

EN »DETALJ»

For bare å føye til en detalj som viser hvor vinden blåser i dag: Ifølge opplysninger som undertegnede har, skal det tas en avgjørelse i 1975 om hva slags flyvåpen en skal satse på i Norge. Maskinparken skal fiffes opp. Valget står mellom »avskjæringsjagere» – bygd for å stoppe angrep utenfra, og »bakkejagere». Dette er jettfly som kan variere farten kraftig samtidig som de også kan gå *langsomt og lågt*. For å vise hva de spesielt kan brukes til: I Vietnam kalles disse flyene »anti-geriljafly». En ytre fiende med aktivt flyvåpen møter en ikke med slikt utstyr. Derimot kan »gutter og jenter på skauen» være et mer egnet mål.

INTERVENSJON HVER 18. MÅNED

La oss før vi går videre minne om at USA fortsatt er den ledende krafta i NATO, tross Vest-Tysklands nye rolle som »fugl Fønix av asken», tross EECs front mot USA, forsøket på å samle EEC-landas militære NATO-ledelse i den såkalte Euro-gruppa, o.l.

Supermaktene er ikke de som er blyge når det gjelder åpne militære intervensjoner i land som betyr noe for dem. Sovjet har allerede en del skalper. Men fortsatt leder USA på statistikken, Nixons forgjengere begynte jo en god stund før de nye tsarene i Kreml. Siden 1947 har USA grepet inn med våpenmakt gjennomsnittlig hver 18. måned i andre staters indre forhold! Iran, Guatemala, Den dominikanske republikken, Britisk Guinea, Cuba, Libanon, Vietnam, Kambodsja, Laos, osv. Og i det skjulte i Hellas 1967. *Både disse erfaringene og avsløringene av øvelsene rettet mot norske*

Tyske tropper på Karl Johan i Oslo 9. april 1940. Det borgerlige militærapparat viste seg uduglige mot imperialistisk angrep.

arbeidere og studenter viser at et militærkupp ikke er utenkelig i Norge, om herskerklassen finner at det er nødvendig å knuse den folkelige frammarsjen.

La oss derfor se nærmere på hvordan NATO og den norske statens voldsapparat truer arbeidsfolk på i det minste fem områder:

MILITÆR SUVERENITET UNDERGRAVES

(1) Vi har allerede nevnt hvordan den militære suvereniteten er kraftig undergravd ved at NATOs Felleskommando har kontroll. Derfor vil ikke arbeidsfolk måtte slåss »bare» mot de norske herskerne, men også mot de mektigere imperialistene.

UNNTAKSLOVENE

(2) Vi bør friske opp minnet om de norske *unntakslovene*. For makthaverne lar dem neppe støve ned i en skuff. 15. desember 1950 vedtok et stort flertall i Stortinget disse lovene med det smukke navn: »Om særlige rådgjerder under krig, krigsfare eller liknende forhold». Lovene

gir diktatur-fullmakt til regjeringa, de gir for eksempel rett til å sette Stortinget ut av spill på »lovlig» vis. Stilt overfor en borgerlig stat med imperialistene i ryggen kan en slik fullmakt gjøre et militærkupp enda lettere. Høsten 1950 mottok regjering og Storting over 100 resolusjoner fra fagforeninger og folkemøter: Nei til beredskapslovene! Regjeringa Gerhardsen føyset protestene bort. For – som Aftenposten skrev på lederplass: »*Det er kommunistenes forakt for de grunnleggende menneskerettigheter som har gjort spørsmålet om beredskapslover aktuelt*».

KUPP-PLANENE

(3) For ethvert NATO-land finnes det en kupp-plan. I 1967 klarte Orientering å avsløre deler av NATOs kupp-plan som også gjelder for Norge: Den såkalte McConnel-planen, eller Oplan 100-1. Den er utarbeidet av den amerikanske generalstaben i 1962 og skal tjene som retningslinjer for en regulær amerikansk intervensjon i et NATO-land.

Om det blir nødvendig å slå ned »æp-

net vold eller omfattende opprør» kan blant annet »de amerikanske styrker ta forholdsregler som den amerikanske militære sjef mener er nødvendige, enten på egenhånd eller i samarbeid med regjeringen i (vedkommende land)», heter det.

Når forsvarsdepartementet og Overkommandoens menn drar rundt i landet for å styrke den moralske beredskapen, har de alltid en »forklaring» på McConnelplanen. Enten heter det at den ikke er »forelagt norske myndigheter» (det kan jo tenkes!), eller at det er såkalt desinformasjon, villedende informasjon, sendt ut av KGB, Sovjets spionorganisasjon. Overvåkings-eksperten Per Øyvind Heradstveit med særs gode kontakter i overvåkings-tjenesten, hevder dette. KGB av i dag skal en så visst ikke undervurdere, og desinformasjon sendes sikkert ut i større mengder. Men så lenge regjering og CIA-lakeier ikke har annet enn påstander å fare med, står fortsatt McConnelplanen

som et eksempel på NATO og USAs kupp-beredskap mot »indre uro».

SAMORDNET ETTERRETNING OG OVERVÅKING

(4) Etterretninga og overvåkinga er samordnet innafør NATO-landa. Minst to ganger i året drar den norske overvåkings-sjefen Gunnar Hårstad til NATOs hovedkvarter for å møte sine kollegaer. De leker nok ikke der nede. Som det heter i McConnelplanen, (og det finnes mange liknende eksempler på dette): » . . . regjeringen i (vedkommende land) skal stille til disposisjon for de amerikanske styrkene slike opplysninger som kan hjelpe dem med å utføre deres oppdrag . . . »

En starter ikke slik utveksling av rapporter om for eksempel ledende folk i den revolusjonære bevegelsen sånn plutselig, dagen før et militærkupp. Sjølsagt tenker en og arbeider en på lang sikt, også når det gjelder overvåkinga.

To representanter for SIPO – i likhet med flere andre avslørt under overvåking av lovlige demonstrasjoner.

DET DANSKE EKSEMPEL

Det finnes nok av historiske erfaringer om hva samarbeid mellom den statlige overvåkinga i hjemlandet og imperialister kan føre med seg. La oss bare nevne to av utallige eksempler:

- Flere hundre danske kommunister ble oppsporet og arrestert av de nazistiske okkupantene i løpet av bare noen få dager og netter. Hvorfor? Fordi de tyske okkupantenes »Sonderabteilung» (særvadlinger) fritt fikk bruke de kartotekene som det danske overvåkingspolitiet hadde laget før okkupasjonen. I NATO utveksles slike opplysninger *på forhånd*. Metoden er ganske sikkert bedre nå enn i 1940.

HUSK SVERIGE

- Den svenske overvåkinga samarbeidet mye med Gestapo under krigen – tross svensk »nøytralitet». Og da den svenske regjeringa opprettet interneringsleirer i 1939, ble de nokså raskt fylt av kommunister og sosialister – blant annet folk som hadde reagert mot tysk trosskipstransport over Nord-Sverige. Det hemmelige Informationsbyrå i Sverige samarbeider intimt med en rekke andre spionorganisasjoner i utlandet. Den politiske rettergangen mot IB-avslørerne viste klart nok at slikt samarbeid helst ikke bør avsløres. Det er for verdifullt for herskerklassen.

DEN MILITÆRE OVERVÅKINGA SKJERPES

(5) Den reint militære overvåkinga ser også ut til å skjerpes. Årsaken er nok at Norge begynner å få en særs stor betydning for imperialismaktene, for Nordsjøens svarte gull har større betydning for imperialistene enn vi kanskje forstår i dag. Vi har sett hvor viktig Chiles kopper er for slike krefter. Nordsjø-olja er minst like viktig. Derfor øker for eksempel Vest-Tyskland presset på den norske staten. Den vest-tyske generalstaben har bl.a. lagt press på norske myndigheter for at tysk marine skal overta vesentlige deler av overvåkinga i Nordsjøen. Henvendelsene

kan vise seg å bli mer enn ord om oljen glir for sakte til Ruhr-området. Som et apropos er det all grunn til å spørre, sjølt om vi nok veit svaret: På Håkonsvern ved Bergen ligger et våpenlager med vest-tysk skipsartilleri som bare kan brukes av vest-tysk Bundesmarine. Hvorfor?

WINTEX OG DENS LIKE

(6) Til slutt bør en nevne alle NATO-øvelsene som retter seg mot arbeidere, studenter, anti-NATO-folk. Særlig Wintex 73 viser at kupp-planer ikke ligger og støver ned i en skuff. Nei, apparatet trimmes, og et stort antall offiserer og sivile tjenestemenn rustes opp til moralsk å godta venstre-orienterte grupper som femtekolonnister. Det viser også hvordan stadig flere sivile organer gjøres til hjelpeorganer for militær beredskap. *Wintex 73 er et bevis for at borgerskapets forsvar trener for å være forberedt på ei framtidig arbeiderklassen vil kaste av seg åket.*

»FÜHRER-BREVET» IKKE BARE HISTORIE

Disse få eksemplene på hvordan beredskapen mot folket er bygd opp, levner ingen tvil for den som anstrenger seg litt for å forstå: Borgerskapet og imperialistene tar ingen sjanser: *De kan finne på å sette den borgerlig-demokratiske statsforma ut av spill og innføre et fascistisk diktatur om det er den eneste måten å redde skinnet og profitten på.*

Det har skjedd mange ganger før. Chile 1973 bringer også tanken til Tyskland 1932, altså ett år før parlamentet ble satt ut av spill og det ble satt inn terror mot kommunistene for å skremme arbeiderklassen fra å støtte deres linje, ett år før de tyske monopolherrene fikk det slik de bestemte. Det følgende sitatet fra denne tida forteller på sin enkle måte hvordan det statlige voldsapparat brukes mot folket. Det er hentet fra et av det tyske industriforbundets hemmelige »Führerbrev» i september 1932:

»Vi befinder oss for øyeblikket i en overgangsprosess fordi den økonomiske

krisen ødelegger (de ved hjelp av sosialdemokratiet oppnådde) gevinstene. Denne overgangsprosessen gjennomløper et stadium av akutt fare, for gevinstene forsvinner i og med at den mekanismen som splitter arbeiderklassen og som disse gevinstene hviler på, opphører å fungere. Resultatet er blitt at arbeiderklassen har begynt å vende seg til kommunistene og at borgerskapet ser seg stilt overfor nødvendigheten av å opprette et militærdiktatur. Dette stadium er starten på det borgerlige herredømmets ulegelige sykdom. Den gamle sluse-mekanismen (dvs. å lede arbeiderklassen vekk fra deres interesser ved hjelp av små innrømmelser) kan ikke lenger holdes ved makt på tilfredsstillende måte; det eneste som kan redde borgerskapet fra avgrunnen er å splitte arbeiderklassen og binde dem til statsapparatet gjennom andre og direkte midler. Heri ligger nasjonalsosialismens positive muligheter og oppgaver».

Riksdagsbrannen 27.mars 1933, terrorvalget like etter, opprettinga av fasciststaten med Hitler som politisk spiss og med monopoldirektørene som de virkelige kommandantene – dette forteller at

borgerskapet ikke spøker med sitt voldsapparat.

ILLUSJONEN OM »FREDELIG VEI» FARLIG

Tyskland 1933, Chile 1973, militærøvelsene i Norge, alt sammen forteller at illusjonene om »fredelig vei til sosialismen» ikke bare er i utakt med virkeligheten. De viser seg å være direkte farlige, de bidrar til å avvæpne massene. Tvert imot må illusjonene sprenges til side, og en sterk kampfront bygges – også i Norge 1974, mot reaksjon og imperialism.

Og dermed er vi tilbake til utgangspunktet vårt: Hvordan skal arbeiderklassen og folket forsvare seg, hva slags militærpolitikk må utvikles for at de borgerlig-demokratiske rettighetene skal kunne forsvares om fienden vil undertrykke dem? Hvordan stå imot og beseire fiendens terror og opprette sosialismen, proletariatets diktatur med hær og politi under arbeiderklassens ledelse?

La oss se på de tre retningene i norsk arbeiderbevegelse en gang til, og se hvilken som duger.

HVA SLAGS FORSVAR DUGER FOR ARBEIDSFOLK

I. »BRUKKET GEVÆR» DUGER IKKE

Som tidligere nevnt er det ingen partier på venstrefløy i norsk arbeiderbevegelse som står fram og hevder pasifismen som sin forsvarspolitik. Men at den fremdeles eksisterer i stort monn som ideologiske vrakrester rundt om i mye av reformismens og revisjonismens politikk, det er hevet over tvil. Det er for eksempel typisk at SVs talsmann i Stortingets forsvarskomite etter forsvarsdebatten i fjor høst hevdet at han gikk inn for total nedrustning. Det var »egentlig det han ville».

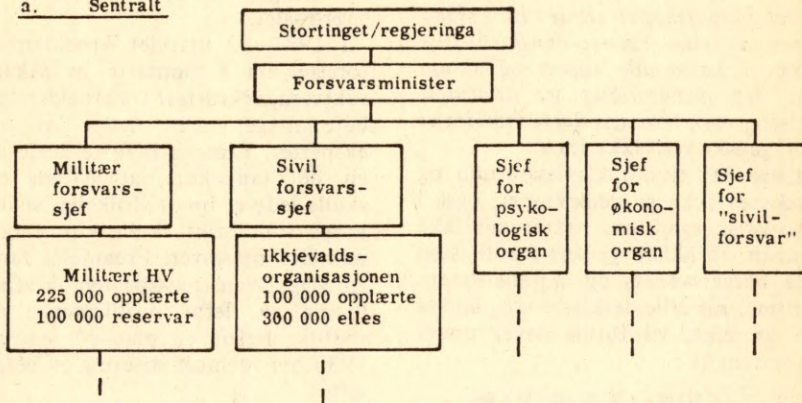
Her er uklar tanke ute og går. Å foreslå

total nedrustning under borgerskapets diktatur er for det første naivt. Den harde kjernen i finans- og offisersverdenen ville ikke finne seg i at deres eget militærvesen ble lagt ned! Enda viktigere: En slik parole ville bidra til å avvæpne massene ved å spre illusjoner, samtidig som borgerskapet ville fryde seg – de ville sjølsagt beholde voldsapparatet intakt. Ei avrustningsparole i et klassesamfunn er ikke bare naivt, men kan bli sær farlig for arbeidsfolk. Det hjelper så lite å vandre med en blomsterbukett som vern mot farer i et minefelt, om blomstene er aldri så godt ment.

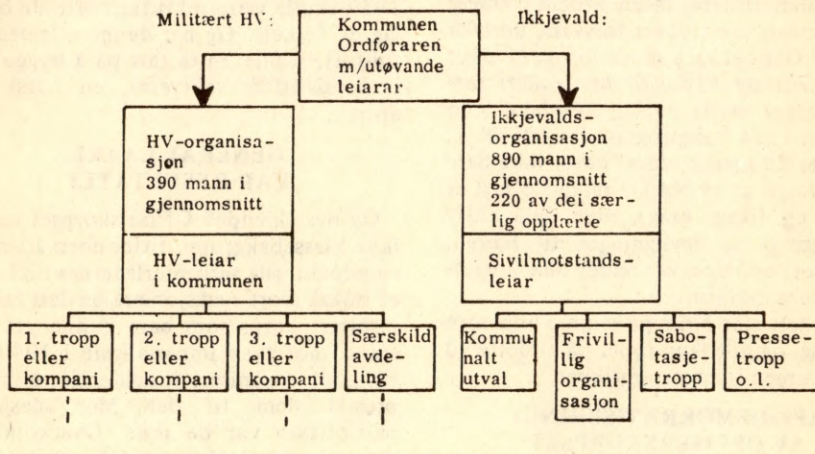
For å sitere Lenin i en av hans skarpe polemikker mot tidligere tiders mensje-

Organisasjonsstrukturen for eit kombinert gerilja- og ikkjevaldsforsvar i Norge

a. Sentralt

b. Lokalt (HV og ikkjevald)

Fra Arne Kiellands (SV) »Geriljaforsvar og sivil motstand» (1971). Hans forslag til en omlegging av forsvaret, vedtatt av Stortinget. Forslaget forutsetter *ikke* dyptgripende samfunnsendringer, understreker han.

viker: *»Et borgerskap væpnet mot proletariet er en av de største, mest grunnleggende og avgjørende fakta i det moderne kapitalistiske samfunnet.»*

Videre: *»Bare etter at proletariatet har avvæpnet borgerskapet vil det bli i stand til, uten å svike sin verdenshistoriske oppgave, å kaste alle våpen på skraphaugen. Og proletariatet vil utvilsomt gjøre dette, men bare når dette vilkåret er oppfylt, ganske visst ikke før.»*

Så lenge det finnes klassesamfunn og borgerskapet ikke er nedkjempet, også i et sosialistisk samfunn, nytter det ikke med noen *»brukket gevær»*-parole som svar på borgerskapets og imperialismens militarisme. En arbeiderklasse som lar seg villedes av slikt, vil forbli slaver under kapitalismens åk.

II. ET »NASJONALT FORSVAR» – PATRIOTISK MOT HVEM?

Men kan så nok ei gransking av den andre militærpolitiske linja vise om den er noe som duger for norske arbeidere, småbønder, fiskere, intellektuelle? Duger et *»nasjonalt kontrollert forsvar»*, utenfor NATO? Går det an å se *»en overgang til et alliansefritt og nasjonalt kontrollert forsvar som et skritt i riktig retning»*, som det heter i SFs Valgprogram fra 1973?

En bør da merke seg at dette ikke bare betyr Norge ut av NATO (som sjølsagt er et bra og riktig krav), men også aktiv oppbygging og bevilgninger til hæren, flyvåpnet, marinen ol. under den borgerlige statens diktatur.

Stort sett står NKP på samme linja som SF i dag, og alle tegn tyder på at dette vil bli SVs linje i forsvarspolitikken.

APS »DEMOKRATISERING» AV OFFISERSKORPSET

La oss derfor kaste et raskt blikk bakover for å se på tidligere tiders forsøk på å skape et nasjonalt, patriotisk forsvar, og demokratisering av det borgerlige forsvaret.

Etter som mange SV-ledere ser det kommende SV-partiet som en forlengelse

av Tranmæls Arbeiderparti i 1920- og 30-åra, er det desto viktigere å se om SV nå er i ferd med å trække i gamle, sosialdemokratiske, og for arbeiderklassen ubrukkelige, fotspor også i dette spørsmålet.

I 1931–32 utviklet Arbeiderpartiet et forslag om å opprette et såkalt sivilt vaktvern, rekruttert fra arbeider og bonde befolkninga, men ledet av militær-eksperter. Rimeligvis førte dette med seg en del tankekors, at statens offiserer skulle lede et bredt *»folkelig»* sivilt politikorps som raskt skulle kunne ta på seg militære oppgaver. Fremdeles fantes det en slags *»venstre-sosialdemokratisk»* vurdering av dette problemet i AP. En vedtok derfor en plan på landsmøtet i 1936 om *»demokratisering av befalskorpset»*.

For å skape en patriotisk militærledelse, fortsatt under den borgerlige staten, skulle en sette i gang med å skifte ut tvilsomme og fascistiske offiserer. Første etappe gikk ut på at officerskorpset innen 1939 skulle være rekruttert *»fra de brede lag av folket»*. Og når denne etappen var fullført, skulle en ta fatt på å bygge opp et *»sosialistisk vaktvern»*, en norsk rød arme . . .

GENERAL LAAKE VAR RESULTATET

Og hva skjedde? Officerskorpset endret ikke klassebakgrunn. Etter noen års regjeringsmakt satt *»arbeiderlederne»* i AP med et nokså stort reaksjonært og dels fascistinspirert korps som bare kunne ytt mot stand mot tysk imperialismen i 1940 om en godt organisert arbeiderklasse hadde presset dem til det. Mer *»nasjonal-patriotiske»* var de ikke. Overkommandoen og seinere Milorg-ledelsen la en klam hand over den spirende motstandsbevegelsen. Ikke bare bekjempet de den aktive motstandslinja under hele krigen. Ikke minst i tida rundt okkupasjonen viste militærledelsen hva den var verd.

Et typisk eksempel: Overkommandoen med kommanderende general Laake i

spissen, altså den øverste militære sjefen, uttalte etter et møte 13.april 1940 på Øyer, Rena, at det i øyeblikket var vanskelig å vite hvem som var regjeringen. Quisling hadde fra Oslo sendt ut melding om at han hadde dannet en ny regjering, og samtidig hørte en ingenting fra regjeringen Nygårdsvold.(!)

NAZISTER, KAPITULASJONGJENG, RAKRYGGJENG MED SVAK RYGG

Grovt sett kan en dele inn det daværende offiserskorpset i tre grupper: For det første de mange aktive nazistene helt opp til toppledelsen. For det andre »kapitulasjonsgjengen», anført av tre generaler, ledende stabsoffiserer, og en mengde andre passive som aktive »femtekolonnister». Tusener av dem ble tatt av rullene uten å bli dømt i 1945, noe Undersøkel-seskommissjonens papirer viser. Og for det tredje »rakrygg-gjengen», i det minst noen-lunde ærlige folk som dels lot seg presse av den folkelige motstandsbevegelsen, men som var uhyggelig lite forberedt.

Alt i alt: Størsteparten av offisers-korpset sloss ikke mot tysk imperialism. Snarere utgjorde de det svakeste leddet i den norske forsvarskjeden, dels opererte flere som aktive femtekolonnister. Dette var det »nasjonal-patriotiske» korpset! Nå, etter 25 år innenfor en imperialistisk militærallianse, er det ingen grunn til å tru at den militære ledelsen i Norge er mer patriotiske!

Eksemplet 1940 burde fortelle SV-ere og andre at et nasjonalt forsvar underlagt borgerskapets stat ikke kan være noen vei å gå for dem som vil ruste arbeiderklassen til forsvar for vunne rettigheter, mot okkupasjon og til kamp for sosialismen.

CHILE 1973 OG REVISJO-NISTENES »FORSVARSPOLITIKK»

Et annet aktuelt eksempel: Chile 1973 – et land som er mer lik Norge både når det gjelder industri og fagbevegelse enn for eksempel Kina og Albania. Sjøl om Allende hadde regeringsmakta, satt storborgerskapet med statens voldsapparat,

med kontroll over politi og militærstyrkene. Det bør ikke glemmes at Allendes Folkefront, særlig revisjonistene som en bastant høgrefløy i fronten, insisterte på en slags »demokrativering av offiserskorpset». Som »nødvendige kompromisser» ble offiserer satt inn i ledende politiske posisjoner, noen av de mest fascistiske ble satt utenfor, og på samme tid var revisjonistene og andre imot å væpne arbeiderne og bøndene, for ikke å snakke om å bygge en sterk organisering av den proletære militærkampen! Ingen bør undres over at fascistdiktaturet kunne bankes gjennom i løpet av svært kort tid. Kupp-øvelsene som hær og politi trente seg i gang på gang før kuppet, ble satt effektivt om i praksis uten en virkelig slagkraftig væpnet arbeidermotstand. Mange arbeidere og bønder sloss heltemodig, men reformistene og revisjonistenes avvæpningslinje og flørt med offiserene hadde svekket deres kampevne kraftig.

VOLDSAPPARATET SVAKERE I NORGE ENN I CHILE?

La oss også trekke en sammenlikning mellom norske og chilenske tilstander, og se hva vi kan lære av mulighetene for militærkupp også her i Norge.

De demokratiske tradisjonene er så mye sterkere her i Norge at det er nærmest utenkelig at noe militært statskupp kan gjennomføres i Norge. Militærledelsen er lojal, sies det – også på vestresida.

Nå er det ikke bare et spørsmål om militærledelsen er lojal, det er også spørsmål om hvem den er lojal overfor og hvordan disse oppdragsgivernes planer er. Monopolkapitalens ypperste representanter skaper seg sine politikere, dommere, offiserer, ideologer for at disse skal samordne og styrke herskernes stat.

Bare å rette »søkelyset mot offiserskorpset» som revisjonistene her i landet går inn for i dag, det er i beste fall helt utilstrekkelig. For sjølve statens voldsapparat må analyseres som den herskende

klassens fremste redskap til undertrykking.

Innenfor dette redskapet spiller sjølsagt militærledelsen en viktig rolle. Militærapparatet og offiserskorpsets oppbygging og styrke betyr uten tvil mye for hvor lett et statskupp kan gjennomføres – om det skulle bli nødvendig i Norge. La oss derfor se hva en rask sammenlikning mellom den chilenske hæren og den norske forteller.

PUSLETE OFFISERSKORPS I NORGE?

Relativt sett er den norske hæren større en Chiles. 27 500 utgjør innkallingsstyrken. I Chile innkalles 46 000 pluss 24 000 såkalte »carabinos», en blanding av politi og militærstyrker. I Norge bor det nesten fire millioner mennesker, i Chile nærmere 9 millioner. 11,7 prosent av det norske statsbudsjettet brukes til militærapparatet, 9,1 prosent i Chile i 1972. Videre: Det norske voldsapparatet er nærmere knyttet til amerikansk og vesttysk imperialisme enn det chilenske var knyttet til Pentagon like før kuppet.

Tyder noe på at den norske militærledelsen er spesielt demokratisk innstilt? Den chilenske ble jo omtalt som det samme, inntil kuppet. Ikke bare erfaringene fra 1940 bør gi oss svaret. I dag tjenestegjør hele 13 100 befal i det norske

forsvaret. Relativt sett er dette kjempe-mye. Det norske offiserskorpset er uforholdsmessig stort – i stedet for 20 oberstløytnanter finnes 200, for å uttrykke det slik. Harde fraksjoner finnes, for eksempel en ekstremt USA-vennlig, en annen EEC- og Vest-Tyskland-kjærlig. Det finnes åpenbart mange progressive enkeltpersoner blant befalet. Men noen organisert kontakt mellom disse finnes ikke, i motsetning til Chile før kuppet.

Det fantes mange gamle nazister i Chiles offiserskorps, som stakk av fra Tyskland i 1945. Men slike elementer finnes det også flust av i det norske korpset. Blant annet

Forsvarssjef Zeiner Gundersen, som hevdet at Wintex-øvelsen og de andre øvelser mot arbeidsfolk i Norge er i pakt med forsvarets oppgaver.

har Trædal-saka vist at et stort antall offiserer enten vil kneble soldaters rett til å forsvare saka hans, eller åpent erklærer at grupper i folket bør navngis som femtekolonnister i øvelser. Forsvarssjef Zeiner Gundersen har personlig rykket ut etter Wintex 73-avsløringene og avvist all kritikk av øvelsene.

Det kan lyde parodisk når for eksempel stasjonssjef ved Bodin leir, oberst Wergeland, uttalte i høst at »vi må forsvare oss mot venstre-ekstremistene som har 5000 mann under våpen, lurende rundt oss på alle kanter. Forsvaret er i fare». Han gjorde seg også til talsmann for at alle tjenestepiktige burde sjekkes politisk før de kom inn til tjeneste. Men dessverre er han ingen ensom stjerne på reaksjonens himmel. I disse kretsene anses da også tidligere forsvarsminister Johan Kleppe (Venstre) som »en tullebuk».

Sjøl om en skal være forsiktig med mekaniske sammenlikninger mellom Chile og Norge, er det holdbart å si at det norske militærvesen støttet av NATO så visst ikke er dårligere rustet enn det chilenske var til å gjennomføre et militærkupp – om det skulle bli nødvendig en gang. Oljen gjør også Norge til et særs viktig område for imperialistene. Om Norge skulle true med å kjempe seg ut av den imperialistiske leiren, så står etter hvert mye på spill for imperialistene.

VI MÅ TREKKE LÆRDOM NÅ

Med dette har jeg ikke påstått at et militærkupp liksom ligger like rundt hjørnet i Norge. Men en gang i framtida kan herskerklassen finne det nødvendig å sette den borgerlig-demokratiske statsformen ut av spill. Å se bort fra en slik mulighet, er samtidig å viske vekk samtlige erfaringer med borgerskapets vilje til å gå hardt til verks om deres viktigste økonomiske interesser står på spill. Og like sikkert som at sola står opp i morgen er det at borgerskapet, i samarbeid med imperialistene i utlandet eller aleine, vil ta til våpen om arbeiderklassen og folket

skulle kreve sosialismen innført og sette i gang med å virkeliggjøre det.

Tyskland 1932, Chile 1973: Det var ikke arbeiderklassen som knuste de demokratiske rettighetene, som oppførte seg »ulovlig». Det var monopolborgerskapet som ved hjelp av sitt statlige voldsapparat knuste rettighetene. Å snakke om »fredelig vei» til sosialismen etter disse og en endeløs rekke av eksempler på borgerskapets terror, det er i verste fall et ytterst farlig svik mot arbeidsfolk. I beste fall er det en illusjon som bør svekkes i norsk arbeiderbevegelse.

I det hele: *»Det nasjonale forsvaret» under borgerskapets diktatur vil vise seg å være patriotisk overfor sine oppdragsgivere i monopolborgerskapet, ikke overfor vanlige folk. Sjøl overfor imperialismen duger ikke borgerskapets militærvesen som vern for arbeidsfolk.*

Hva kan vi da stille opp med?

HVORDAN BYGGE ET FOLKETS FORSVAR?

Denne artikkelen har ikke i første rekke til oppgave å vise hva en kommunistisk forsvarspolitik i detalj vi bestå av i dette landet. Her skal det bare pekes på noen grunnleggende retningslinjer. Ytterligere utforming overlater jeg til den diskusjonen som må komme i tida framover.

Opp mot det »nasjonale alternativet» under borgerskapets diktatur, må vi stille i det minste to retningslinjer:

- *Folkevæpning, væpning av de breie arbeider- og bondemassene.*

- *Ikke »et øre» til det borgerlige militærapparatet! (Lenin)*

En kunne føye til: *Besluttsomt arbeid blant soldatmassene, til forsvar for livsvilkår, til forsvar for retten til politisk virksomhet.*

IKKE ET ØRE . . .

Å bevilge penger til et imperialistisk kontrollert forsvar avvises av stadig flere i norsk arbeiderbevegelse. Derimot står ideen om bevilgninger til »det nasjonale forsvaret» sterkt i SV-partiene. Men som

vi tidligere har påvist: Den borgerlige statens militærapparat gir ikke noe vern for arbeidsfolk i by og bygd. Våre historiske erfaringer viser det motsatte. Det er i det statlige voldsapparatets harde kjerne, hæren, vi finner de virkelige femtekolonnistene.

VÅPNENE MÅ VENDE RIKTIGE VEIEN

Å drive aktiv soldatkamp er en av forutsetningene for at soldatene, som størt sett er rekruttert fra arbeider- og bondemassene, vinner innsikt i sine klasseinteresser og vender våpnene den riktige veien når det blir nødvendig. Mao Tsetungs ord om at politikken må styre geværet gjelder sjølsagt også her. Reaksjonen arbeider alltid for å skaffe seg så mange fotfolk som mulig fra arbeiderklassens rekker. Å hindre alle former for oppkjøp, inkludert forsøk på å opprette en vervet yrkeshær, er en viktig forutsetning for en vellykt kamp mot reaksjonen.

VÆPNING I DAG BETYR Å SI SANNHETEN

Folkevæpning betyr sjølsagt ikke at kommunistene i dag vil gå inn for væpnet kamp eller våpentrening i Norge. Bare de svarteste delene av borgerskapet ønsker å framstille det slik, i håp om å få vanlige folk til å tru at vi er noen tullete fantaster. Og det ville de jo ha rett i – om borgerskapet hadde rett! Kommunistene sier at bare en væpnet arbeiderklasse kan motstå forsøk på å innføre fascisme, og bare en væpnet folkehær kan motstå og beseire reaksjonens forsøk på å knuse kampen for sosialismen. Det betyr ikke at vårt parti vil ta til våpen uten at de breie massene av norske arbeidsfolk gjør det samme. Vi er verken for terror-romantikk eller statskupp. Den væpnete kampen er de breie arbeidermassenes sak. Den kommer på dagsordenen først når de sjøl oppfatter det som helt nødvendig. Derimot betyr det at vi i dag må si sannheten, gå i spissen og forberede massene politisk på at det vil bli nødvendig å gripe til

våpen – før eller siden. *Å spre denne politiske ideen, denne sannheten om hva arbeidsfolk vil måtte gjøre, det er i dag å gå inn for folkevæpning.*

VIKTIGE KRAV

Foruten å utvikle diskusjonen om de mer konkrete formene for massevæpning, avtegner det seg derfor en rekke oppgaver som den nye ml-bevegelsen i Norge må ta på seg – dels sammen med alle de revolusjonære enkeltpersonene rundt om som enda ikke har sluttet seg til den revolusjonære fløyen av norsk arbeiderbevegelse.

For å styrke den revolusjonære forsvarspolitikken må i det minste disse oppgavene bli sentrale:

- *Styrke det nye kommunistiske partiet og dets ungdomsforbund på alle områder.*

- *Arbeide konsekvent og aldri gi opp kampen for å utvikle en stadig sterkere kampfront med alle folkelige krefter, inkludert opportunistene, mot reaksjonen, mot imperialismen.*

- *Styrke den revolusjonære agitasjon og propaganda mot revisjonismens illusjon om »fredelig vei til sosialismen.*

- *Kreve NATO ut av Norge, men avvise alle forsøk på å late som om det løser folkets forsvarsbehov, og aktivt forklare hvorfor også et »nasjonalt forsvar» i dag er en ytterst dårlig rustning for arbeidsfolk.*

EN SOLID KAMPFRONT MÅ TIL!

Å styrke arbeidet for å skape en solid kampfront mellom alle folkelige krefter er nødvendig. Men dette forutsetter også kamp mot opportunistiske ideer om »fredelig vei». For, som Lenin sier: *»En undertrykt klasse som ikke strever for å lære å bruke våpen og å skaffe seg våpen, fortjener bare å bli behandlet som slaver.* Og arbeiderklassen og folket skal ikke forbli slaver!

Revisjonismen forlenger åket, om dens ideer får vindfang i arbeiderklassen. Åket forlenges ytterligere om SV-partiene i dag

velger å utvikle samarbeidet med høyresosialdemokratiet. Sporene skremmer. Ikke bare den kommunistiske bevegelsen, men også de tusener av ærlige medlemmer i SV har et ansvar for at dette ikke skjer i tida framover. Et slikt bidrag til politisk avvæpning av massene ville i dag være ytterst beklagelig og svekke den progressive utviklinga i arbeiderbevegelsen. På et seinere tidspunkt når borgerskapets voldsapparat med hæren i første rekke finner sitt diktatur truet, kan et slikt bidrag vise seg å være direkte farlig. Sporene fra Chile bør være et alvorlig varsko.

La oss legge det vakre pratet om »fredelig vei» på historiens skraphaug! Det vil volde mange harde diskusjoner og kamper, skuffelser og gleder. Men uten et oppgjør med slikt vakkert prat, sinkes

kampen for et samfunn hvor arbeiderklassen har makta over stat, voldsapparat og produksjonen! Bryt med revisjonismen – styrk den kommunistiske bevegelsen.

Finn Sjue

Kilder:

Noen få av de kildene som er nyttige å bruke: Mao Tsetungs militær-politiske skrifter, Lenin: Staten og Revolusjonen, og en rekke artikler av Lenin i samlede verker, særlig i bind 21 og 23, engelsk utgave, (blant annet »Den proletariske revolusjonens militærprogram»). Dessuten er Kari Enholms »Norge – en NATO-base» nyttig for dem som vil skaffe seg en del opplysninger om NATO og NATO i Norge. Sitatet fra »Führer-brevet» står i Bo Gustavsons etterord i »Människans rikedomar» av Leo Huberman.

50 år siden Lenins død

«– Sverdet er Lenins lære»

Lenin døde 21. januar 1924.

Han hadde ført en utrettelig kamp mot reaksjon og opportunisme og for proletariatets diktatur og kommunismen. Lenin skapte ikke Oktoberrevolusjonen, for den var et resultat av millionmassenes kamp og ofre. Men Lenin og bolsjevikpartiet, som han var skaperen av, ga revolusjonen retningen og det teoretiske grunnlaget.

Revolusjonen var full av krokveier og problemer, så vi kan trygt si at arbeiderne og fattigbøndene seiret, fordi bolsjevikpartiet eksisterte.

Men bolsjevikpartiet var heller ikke kommet til uten kamp. Etter Marx' og Engels' død vant opportunismen stadig mer terreng i den sosialistiske verdensbevegelsen. En av bannerførerne for denne utviklinga var Bernstein. Hans uttalelse, »Bevegelsen er alt, målet er intet» viser et toppmål av prinsipløshet og trangsynt opportunisme. Mange reagerte

på forfallet. Både Plekhanov og Kautsky, Rosa Luxemburg og Vladimir Iljitsj Uljanov, bedre kjent som Lenin. Det var nødvendig med en kamp for å gjenreise den revolusjonære marxismen og befri den fra det tåkesløret som opportunistene hadde hyllet den i. Fram gjennom de første to tiårene av dette århundret pågikk det en stadig prosess med teoretisk avklaring. Gjennom denne prosessen, som var nært forbundet med de store klassekampene i tida, såvel den russiske revolusjonen av 1905 som den første imperia-

listiske verdenskrigen, trådte det fram et stadig klarere skille mellom de virkelige revolusjonære og opportunistene.

Plekhanov og Kautsky var begge i sin tid marxister, og utrettet mye for å spre kjennskap til arbeiderklassens ideologi. Men begge utviklet seg til reinhårige opportunister som sto til tjeneste for borgerskapet. Rosa Luxemburg gikk med de revolusjonære, men ikke i ett og alt. På flere punkter var hun unnfalende, liksom mange andre i samtida. Den som først og fremst må ha æren for at marxismen igjen ble en levende revolusjonær kraft, og ikke den livløse oldsaken som opportunistene forsøkte å gjøre den til, denne æren må tilfalle Lenin.

Lenin var ingen skrivebordsteoretiker, sjølv om han har skrevet bindsterke verk. Han deltok aktivt i revolusjonen og hans skrifter er skarpe polemiske bidrag til alle sider av politikken, økonomien og tenkninga. Han forsvarte Marx, gjennom å vise til det revolusjonære innholdet i marxismen, der hans motstandere ville bruke Marx til å avblåse klassekampen. Han videreutviklet marxismen på områder som enten var helt nye i forhold til på Marx' tid, slik som framveksten av det imperialistiske verdenssystemet, eller på områder der Marx bare hadde rullet det innledende arbeidet. Lenin oppfattet aldri Marx som et orakel, han oppfattet marxismen som en »veiledning til handling».

PROLETARIATETS DIKTATUR – KJERNEN I MARXISMEN

Marx sier at kjernen i hans lære er teorien om proletariatets diktatur, Lenin sier at man ikke er marxist dersom man ikke anerkjenner denne teorien. I dag gjør verken det »marxist-leninistiske» NKP eller det »marxistiske» SF dette. De fornekter sjølve kjerna i marxismen, og har likevel mage til å kalle seg »marxister».

Lenin står ikke, slik noen sjølbestaltete marxister, vil ha det til, i motstrid til marxismen. Leninismen er marxismen i imperialismens epoke. Derfor kan vi si at

det ikke lenger gir mening å anerkjenne Marx uten også å anerkjenne Lenin. (I denne sammenhengen kan vi også nevne at femti- og sekstiåra på mange måter viste en liknende kamp som den de to første tiårene av århundret gjorde. Nå prøvde de moderne revisjonistene, under dekke av å være »leninister», akkurat som Kautsky under dekke av å være »marxist», å gjøre marxismen-leninismen til en liberal teori. Aller fremst i forsvaret og videreutviklinga av Lenin har vi i denne tida og fram til den dag i dag funnet Mao Tsetung. Alle slags svindlere prøver å slå inn kiler mellom de marxistiske klassikerne, mellom Marx og Engels, mellom Lenin og Marx, mellom Stalin og Lenin og Mao Tsetung. De har ikke lykkes. Marxismen-leninismen-Mao Tsetungs

tenkning er en helstøpt ideologi, og klassikerne utgjør fortsettelsen av den samme stammen, den samme tradisjonen.

Den moderne revisjonismen, »ny-marxismen», trotskismen, »den leninistiske kritikken av Stalin» og andre revisjonistiske og »venstre»-opportunistiske retninger, har gjort det helt nødvendig for oss som vil holde Lenins minne i hevd, å ta opp en hard ideologisk kamp til forsvar for Lenins lære. Denne kampen har alt gitt store resultater, fordi den har gjenreist den kommunistiske bevegelsen i de fleste land etter det revisjonistiske forræderiet i femtiåra.

Vi skal fortsette på den lange marsjen framover og vi frykter ikke en eneste av de opportunistiske avvikene som fra tid til annen vil forsøke å avspore den revolusjonære bevegelsen. Vi vet at vår sak er rettferdig, at marxismen-leninismen vil seire.

DEN PROLETARISKE REVOLUSJON OG RENEGATEN KAUTSKY

På de følgende sidene har vi trykt et utdrag av Lenins artikkel »Den proletariske revolusjonen og renegaten Kautsky» (august 1918), for å vise hvordan Lenin forsvarte marxismen. Den er en polemikk

mot Kautskys artikkel »Proletariatets diktatur» og den har ikke blitt mindre aktuell med åra. De kinesiske kameratene viser ofte til denne Leninartikkelen som en forløper for Maos teori om kulturrevolusjonen. Et avsnitt, som vi av plasshensyn ikke trykker, viser nemlig betydninga av at proletariatets diktatur strekker seg over en ganske lang periode for å utrydde de siste restene av borgerskapets privilegier og tankegods. Avsnittet heter »Kan det eksistere noen likhet mellom de utbytete og utbytterne?», og anbefales til sjølstudier. I det hele tatt er »Renegaten Kautsky» en perle i marxistisk polemikk som burde leses av så mange som mulig.

Halvard Gråtopp

kontrast

- vil være et redskap i kampen for sosialismen i Norge
- bringer analyser av norsk og internasjonal kapitalisme og imperialisme
- bringer rapporter fra den pagaende antikapitalistiske kampen
- tar marxistisk teori, sosialistisk strategi og arbeiderklassens organisasjonsspørsmål opp til debatt

Planene for 1974-årgangen:
Borgerskapet i Norge. Vold og politikk.
Oljas politiske økonomi. Familienummer. 50-åra i Norge. Media og massekommunikasjon.

Undertegnede bestiller KONTRAST

1 år (8 nr.) kr. 55,00

Navn:

Adresse:

Poststed:

Beløpet er innbetalt til PAX FORLAGS postgiro-konto 20 12 04.

V.I. Lenin:

Hvordan Kautsky gjør Karl Marx til en gjennomsnittsliberaler

Det hovedspørsmålet Kautsky behandler i sin brosjyre, er spørsmålet om det grunnleggende innhold i den proletariske revolusjon, nemlig proletariatets diktatur. Dette er et spørsmål som har den største betydning for alle land, især for de framskredne, især for de krigførende land, og især på det nåværende tidspunkt. En kan uten overdrivelse si at det er det viktigste spørsmål i hele den proletariske klassekamp. Derfor er det nødvendig å ofre særlig oppmerksomhet på det.

Kautsky formulerer spørsmålet slik: »Motsetningen mellom de to sosialistiske retninger» (dvs. bolsjevikene og ikke-bolsjevikene) er »motsetningen mellom to grunnforskjellige metoder: den *demokratiske* og den *diktatoriske*». (Side 3.)

La oss slå fast i forbigående at når Kautsky kaller ikke-bolsjevikene i Russland, dvs. mensjevikene og de sosialrevolusjonære, sosialister, så går han ut fra deres *navn*, dvs. et ord, og ikke ut fra deres *virkelige plass* i kampen mellom

proletariatet og borgerskapet. For en glimrende forståelse og anvendelse av marxismen! Men dette skal vi komme utførligere inn på siden.

Nå må vi ta for oss hovedpunktet: Kautskys store oppdagelse av den »avgjørende motsetningen» mellom den »demokratiske og den diktatoriske metode». Dette er kjernen i spørsmålet. Dette er kvintessensen av Kautskys brosjyre. Og dette er et så fryktelig teoretisk rot, en så fullstendig fornektelse av marxismen at Kautsky sant å si har lagt Bernstein langt etter seg.

Spørsmålet om proletariatets diktatur er et spørsmål om forholdet mellom den proletariske stat og den borgerlige stat, mellom det proletariske demokrati og det borgerlige demokrati. En skulle tro at dette måtte være soleklart. Men akkurat som en gymnaslærer som har tørket inn av å terpe de samme historiebøkene, snur Kautsky trassig ryggen til det 20. århundre og ansiktet mot det 18. århundre,

og for hundrede gang, utrolig kjedelig, i en hel rekke paragrafer, tygger han opp igjen den gamle leksa om det borgerlige demokratis forhold til absolutismen og middelalderen.

Det høres faktisk som om han tygde drøv i søvne. Dette betyr jo at han ikke skjønner noen verdens ting. En må smile av Kautskys anstrengelser for å gi det utseende av at det fins folk som preker »forakt for demokratiet» (side 11) osv. Kautsky ser seg nødt til å tilsløre og forkludre spørsmålet med slikt snikk-snakk, for han stiller spørsmålet på liberalt vis, han taler om demokrati i sin alminnelighet og ikke om det *borgerlige* demokrati, han unngår til og med dette presise klassebegrepet og legger vinn på å snakke om det »førsosialistiske» demokratiet. Denne ordgyterten vier nesten en

tredjepart av brosjyren, tjuve sider av i alt sekstire, til dette pratet, som er så behagelig for borgerskapet, da det går ut på å forskjønne det borgerlige demokrati og tilslører spørsmålet om den proletariske revolusjon.

Men tittelen på Kautskys brosjyre er jo tross alt »*Proletariatets diktatur*». Alle vet at nettopp dette er kjernen i Marx' lære. Og etter en masse utenomsnakk var Kautsky *nødt* til å sitere Marx' ord om proletariatets diktatur.

Hvordan han, »marxisten», gjorde det, ja det er den rene komedie. Hør bare:

»Dette synet» (som Kautsky kaller »forakt for demokratiet») »bygger på et eneste ord av Karl Marx.» Det sier Kautsky bokstavelig på side 20. Og på side 60 er dette til og med gjentatt i den form at de (bolsjevikene) »i rette tid husket det lille ordet» (bokstavelig slik står det – des Wörtchens!) »om proletariatets diktatur, som Marx brukte i et brev en gang i 1875.»

Her er Marx' »lille ord»:

»Mellom det kapitalistiske og det kommunistiske samfunn ligger perioden med revolusjonær forvandling av det ene til det andre. Til dette svarer også en politisk overgangsperiode hvor staten ikke kan være noe annet enn proletariatets revolusjonære diktatur.»

Å kalle denne berømte setning av Marx, som trekker fasiten av hele hans revolusjonære lære, »et eneste ord» og tilmed et »lite ord» er for det første en hån mot marxismen. Det betyr en fullstendig fornektelse av den. En må ikke glemme at Kautsky kan Marx nesten utenat. Skal en dømme etter alt det han har skrevet, har han en rekke skuffer i skrivebordet sitt eller i hodet. Der er alt det Marx har skrevet sortert på den omhyggeligste måte, ferdig til å siteres på stående fot. Kautsky *må vite* at både Marx og Engels, i brevene og i de offentliggjorte verkene, *gjentatte ganger* talte om proletariatets diktatur, før og særlig etter Pariserkommunen. Kautsky *må vite* at formelen »proletariatets diktatur» bare er en mer

historisk konkret og vitenskapelig eksakt formulering av proletariatets oppgave å »knuse» den borgerlige statsmaskin. Fra 1852 til 1891, i *førti år*, talte både Marx og Engels om denne oppgaven når de sammenfattet erfaringene fra revolusjonen i 1848 – og enda mer i 1871.

Hvordan skal en forklare denne uhyrlige forvrengningen av marxismen fra den marxistiske skriftkloke Kautsky? Når det gjelder de filosofiske røttene til denne foreteelse, så dreier det seg om erstatning av dialektikken med eklektisisme og sofisteri. Kautsky er fra før en mester i slik erstatning. Sett fra et praktisk-politisk synspunkt dreier det seg om underdanighet mot opportunistene, dvs. i siste instans mot borgerskapet. Siden krigen brøt ut har Kautsky gjort stadig raskere framskritt i kunsten å være marxist i ord og lakei for borgerskapet i handling, og han har utviklet seg til en virtuos i denne kunsten.

En blir enda mer overbevist i om dette når en ser hvor glimrende Kautsky har »fortolket Marx' »lille ord» om proletariatets diktatur. Hør:

»Marx forsømte dessverre å vise oss mer inngående hvordan han forestilte seg dette diktaturet...» (Dette er en tvers igjennom løgnaktig renegatfrase, for Marx og Engels har i virkeligheten gitt oss en rekke meget utførlige fingerpek, som den marxistiske skriftlærde Kautsky bevisst forbigår) ». . . Bokstavelig betyr ordet diktatur avskaffelse av demokratiet. Men i bokstavelig mening betyr dette ordet selv sagt også enevelde for en enkeltperson som ikke er bundet av noen lover – et enevelde som bare skiller seg fra despotismen ved at det ikke betraktes som en varig statsinstitusjon, men som en forbigående nødutvei.

Uttrykket »proletariatets diktatur», følgelig ikke diktatur for en enkeltperson, men for en klasse, utelukker i seg selv muligheten av at Marx her tenkte på et diktatur i ordets bokstavelige mening.

Han taler her ikke om en *styreform*, men om en *tilstand* som nødvendigvis må

oppstå overalt hvor proletariatet har erobret den politiske makt. Et bevis på at Marx i dette tilfelle ikke tenkte på en styreform, er den kjensgjerning at han mente at England og Amerika kunne overgangen foregå på fredelig, dys. på demokratisk vis.» (Side 20.)

Vi har med hensikt sitert dette resonnementet i sin helhet for at leseren klart skal kunne se hvilke metoder »teoretikerne» Kautsky bruker.

Kautsky valgte å ta fatt på spørsmålet slik at han begynte med en definisjon av »ordet» diktatur. Utmerket. Enhver har en hellig rett til å gripe et spørsmål an akkurat som han ønsker. En må bare skjelle mellom en alvorlig og ærlig måte å gripe det an på og en uærlig. Den som ønsker å behandle saken alvorlig på denne måten,

burde ha gitt *sin egen definisjon* av »ordet». Da ville spørsmålet være stilt ærlig og greitt. Kautsky gjør ikke det. »Bokstavelig», skriver han, »betyr ordet diktatur avskaffelse av demokratiet.»

For det første er dette ikke noen definisjon. Hvis Kautsky ønsket å unngå å gi en definisjon av begrepet diktatur, hvorfor valgte han denne måten å gripe saken an på?

For det andre er den åpenbart uriktig. Det er naturlig for en liberaler å tale om »demokratiet» i sin alminnelighet, men en marxist vil aldri glemme å spørre: »for hvilken klasse?» Enhver vet f.eks. (og »historikeren» Kautsky vet det også) at opprør eller til og med sterk gjæring blant slavene i oldtiden straks avslørte at den antikke stat i sitt vesen var *slaveeierens diktatur*. Avskaffet dette diktaturet demokratiet *blant* slaveeierne og *for* dem? Alle vet at det ikke gjorde det.

»Marxisten» Kautsky sa dette fryktelige sludderet og denne usannheten fordi han har »glemt» klassekampen . . .

For å gjøre Kautskys liberale og løgnaktige påstand om til en marxistisk og sann, må en si: diktaturet betyr ikke nødvendigvis avskaffelse av demokratiet for den klassen som utøver diktaturet over de andre klassene, men det betyr nødvendigvis avskaffelse (eller en meget vesentlig innskrenkning, og det er også en form for avskaffelse) av demokratiet for den klassen som diktaturet utøves over eller er rettet mot.

Men hvor sann denne påstanden enn kan være, så gir den likevel ikke noen definisjon av diktaturet.

La oss se på Kautskys neste setning:

» . . . Men selvsagt, tatt i bokstavelig mening, betyr dette ordet også et eneherredømme for en enkeltperson som ikke er bundet av noen lover . . . »

Lik en blind valp som tilfeldig stikker snuten snart hit og snart dit, har Kautsky her uforvarende snublet over *en* riktig tanke (nemlig at diktatur er et styre som er ubundet av alle lover), men *likevel* har han *ikke gitt* noen definisjon av dikta-

turet. Dessuten har han uttalt en åpenbar historisk usannhet, nemlig at diktaturet betyr en enkeltpersons herredømme. Dette er også grammatisk uriktig, for et diktatur kan også utøves av en gruppe personer, et oligarki eller en klasse osv.

Videre peker Kautsky på forskjellen mellom diktatur og despotisme. Enda han sier noe som åpenbart er uriktig, skal vi ikke komme inn på det, siden det er helt uten sammenheng med det spørsmålet som interesserer oss. Alle kjenner Kautskys tilbøyelighet til å vende seg fra det 20. århundre til det 18., og fra det 18. århundre til den klassiske oldtid, og vi håper at det tyske proletariatet vil ta hensyn til denne hans tilbøyelighet når det har vunnet sitt diktatur, og f.eks. utnevne ham til gymniaslærer i oldtidens historie. Å prøve å vri seg unna en definisjon av proletariatets diktatur med filosofering om despotismen er enten en tjukk dumhet eller særdeles ubegavet svindel.

Som resultat får vi at da Kautsky skulle snakke om diktaturet, så lirte han av seg en mengde åpenlys usannhet, men ga ingen definisjon. Hvis han ikke stolte på sine egne åndsevner, kunne han ha tydd til sin hukommelse og dratt fram av sine »skuffer» alle de tilfellene da Marx taler om diktaturet. Hvis han det hadde gjort, ville han sikkert enten kommet til følgende definisjon eller til en som i realiteten faller sammen med den:

Diktaturet er herredømme som bygger direkte på makt og er ubundet av lover.

Proletariatets revolusjonære diktatur er et herredømme som er vunnet og opprettholdes ved at proletariatet bruker vold mot borgerskapet, et herredømme som er ubundet av lover.

Og denne enkle sannhet, en sannhet som er soleklar for enhver klassebevisst arbeider (som representerer massene og ikke et øvre lag av småborgerlige slyngler som er blitt bestukket av kapitalistene, slik som sosialimperialistene i alle land), denne sannheten som er innlysende for enhver representant for de utbyttede

klasser som kjemper for sin frigjøring, denne sannheten som er uomtvistet for enhver marxist, må en »dra ut med håndemakt» av den høylærde Kautsky. Hva er forklaringen på dette? Ganske enkelt den lakeiånden som har gjennomsyret lederne for Den annen internasjonale, som er blitt foraktelige spyttlikkere i borgerskapets tjeneste.

Kautsky laget først en taskespillerkunst ved å forkyne det åpenbare sludder at ordet diktatur i dets bokstavelige mening betyr diktatur for en enkeltperson, og siden – på grunnlag av dette taskespillerstykket! – forkynte han at følgelig må Marx' ord om diktaturet ikke oppfattes bokstavelig (men slik at diktaturet ikke innebærer revolusjonær vold, men »fredelig erobring av flertallet under det borgerlige – legg merke til det – »demokrati«).

En må skjelne mellom en »tilstand» og en »styreform», skjønner De. Et vidunderlig dypt skille: Det er som å trekke et skille mellom dumhets-»tilstanden» hos en mann som resonnerer tåpelig, og »formen» for hans dumhet!

Kautsky finner det nødvendig å fortolke diktaturet som en »tilstand av herredømme» (ordrett det uttrykket han bruker på neste side, s. 21), for da *for-svinner den revolusjonære vold og den voldelige revolusjon*. En »tilstand av herredømme» er en tilstand som ethvert flertall befinner seg i under ... »demokratiet!». Takket være et slikt svindlerknepp *for-svinner revolusjonen* i en fei.

Men knepet er for plunt og kommer ikke til å redde Kautsky. En kan ikke skjule den kjensgjerning at diktaturet forutsetter og innebærer en »tilstand» som er ubehagelig for renegater, en tilstand av *revolusjonær voldsanvendelse* fra en klasse mot en annen. Det meningsløse i å sette et skille mellom en »tilstand» og en »styreform» blir åpenbart. Å tale om styreformer i denne forbindelse er trefold tåpelig, for enhver skolegutt vet at monarki og republikk er to forskjellige styreformer. Det er nødvendig å forklare

herr Kautsky at *begge* disse styreformer, som alle overgangs»former for styre» under kapitalismen, bare er avarter av den *borgerlige stat*, dvs. av *borgerskapets diktatur*.

Og endelig er det å tale om styreformer ikke bare en dum, men også en meget plump forfalskning av Marx, som her klart og tydelig taler om den ene eller andre form eller type av *stat* og ikke om styreformer.

Den proletariske revolusjon er umulig uten voldelig ødeleggelse av den borgerlige statsmaskin og uten at den blir erstattet med en *ny*, som for å tale med Engels «ikke lenger» er »en stat i ordets egentlige betydning».

Men Kautsky finner det nødvendig å tilsløre og lyve om alt dette – hans renegatstandpunkt krever det.

Se hvilke ungelige utflukter han tyr til.

Første utflukt ... »Beviset på at Marx i dette tilfelle tenkte på en styreform, er den kjensgjerning at han mente at i England og Amerika var en fredelig revolusjon, dvs. en revolusjon med demokratiske midler, mulig.»

Styreformen har absolutt ikke noe med dette å gjøre, for det fins monarkier som ikke er typiske for den borgerlige *stat*, f.eks. slike som ikke har noen militærklick, og det fins republikker som er helt typiske i så måte, f.eks. slike som har en militærklick og et byråkrati. Dette er et alminnelig kjent historisk og politisk faktum, og det vil ikke lykkes Kautsky å forfalske det.

Hvis Kautsky hadde ønsket å resonnerer på en alvorlig og hederlig måte, ville han ha spurt seg selv: fins det historiske lover for revolusjonen som ikke kjenner noe unntak? Og svaret ville blitt: nei, det fins ingen slike lover. Slike lover gjelder bare det typiske, det som Marx en gang kalte det »ideelle», i betydningen den gjennom-snittlige, normale, typiske kapitalisme.

Videre. Var det i syttiårene noe som satte England og Amerika i en særstilling *med hensyn til det som vi nå diskuterer?* Det er innlysende for enhver som har noe

som helst kjennskap til vitenskapens krav når det gjelder historiske problemer, at dette spørsmålet må stilles. Å unnlate å stille det betyr å forfalske vitenskapen, å innlate seg på sofisteri. Og når dette spørsmålet er stilt, kan det ikke være noen tvil om svaret: proletariatets revolusjonære diktatur er vold mot borgerskapet, og nødvendigheten av denne vold skyldes i *særdeleshet*, som Marx og Engels gang på gang har forklart på den mest inngående måte (særsilt i »Borgerkrigen i Frankrike» og i forordet til den) den ting at det eksisterer en *militærklikk* og et *byråkrati*. Men det var nettopp disse institusjoner som *ikke eksisterte* nettopp i England og Amerika og nettopp i sytti-årene, da Marx gjorde sin bemerkning! (Men *nå eksisterer* de både i England og i Amerika.)

Kautsky er nødt til å drive den rene svindel over hele linjen for å dekke over sin faneflukt.

Og legg merke til hvordan han her uforvarende viste sine eselører: han skrev »fredelig», dvs. *på demokratisk vis!!!*

Da Kautsky definerte diktaturet, gjorde han sitt ytterste for å skjule for leseren det som er hovedkjennetegnet på dette bebrepet, nemlig revolusjonær *vold*. Men nå er sannheten kommet for dagen: det er spørsmål om motsetningen mellom *fredelige* og *voldelige omveltninger*.

Her ligger hunden begravd. Kautsky trengte alle disse utfluktene, sofisteriene og svindelaktige falskneriene for å *ta avstand* fra den *voldelige* revolusjon og skjule at han tar avstand fra den, dvs. sin overgang til den *liberale* arbeiderpolitikken, dvs. til borgerskapet. Her ligger hunden begravd.

»Historikeren» Kautsky forfalsker historien så skamløst at han »glemmer» den grunnleggende kjensgjerning at den førmonopolistiske kapitalisme – som nettopp nådde sitt høydepunkt i sytti-årene i det 19. århundre – i kraft av sine grunnleggende *økonomiske* trekk, som særlig typisk kom til uttrykk i England og Amerika, utmerket seg ved forholdsvis

stor freds- og frihetskjærlighet. Imperialismen derimot, dvs. monopolkapitalismen, som først er endelig modnet i det 20. århundre, utmerker seg i kraft av sine grunnleggende *økonomiske* trekk ved minst freds- og frihetskjærlighet og størst utvikling av militarismen overalt. Å »unnlate å legge merke til dette» når en diskuterer om en fredelig eller voldelig omveltning er typisk eller sannsynlig, betyr å synke ned til å bli den mest ordinære lakei for borgerskapet.

Annen utflukt. Pariskommunen var proletariatets diktatur, men den ble valt med *alminnelig* stemmerett, dvs. uten å frata borgerskapet stemmeretten, dvs. »*på demokratisk vis*». Og Kautsky sier triumferende: »... Proletariatets diktatur var for Marx» (eller ifølge Marx) »en tilstand som med nødvendighet følger av det rene demokrati, hvis proletariatet utgjør flertallet» (bei uberwiegendem Proletariat, s. 21).

Dette argumentet til Kautsky er så fornøyet at en i sannhet lider av en virkelig embarras de richesses (vanske på grunn av den mengde svar som kan gis på det). For det første er det en kjent sak at blomsten, generalstaben, de øvre lag av borgerskapet hadde flyktet fra Paris til Versailles. I Versailles var »sosialisten» Louis Blanc – hvilket forresten viser løgnaktigheten i Kautskys påstand om at »alle retninger» i sosialismen deltok i Kommunen. Er det ikke latterlig å framstille delingen av innbyggerne i Paris i to krigførende leirer, derav en som samlet hele det stridbare, politisk aktive borgerskap, som »rent demokrati» med »alminnelig stemmerett»?

For det andre førte Pariskommunen krig mot Versailles som *Frankrikes* arbeiderregjering mot den borgerlige regjeringen. Hva har det »rene demokrati» og den »alminnelige stemmerett» å gjøre med dette når Paris avgjorde Frankrikes skjebne? Når Marx fant at Kommunen hadde gjort en feil ved å unnlate å beslaglegge banken, som tilhørte hele

Frankrike, gikk han da ut fra det »rene demokratis» prinsipper og praksis?

Det er virkelig tydelig at Kautsky skriver i et land hvor politiet forbyr folk å le »flokkevis», ellers ville Kautsky blitt drept av latter.

For det tredje. Jeg tillater meg ærbødig å minne Kautsky, som kan Marx og Engels utenat, om følgende vurdering av Pariskommunen som Engels har gitt ut fra »det rene demokrati»:

»Har disse herrer» (de antiautoritære) »noensinne sett en revolusjon? En revolusjon er utvilsomt den mest autoritære ting som eksisterer. Den er en handling der en del av befolkningen påtvinger den andre sin vilje ved hjelp av geværer, bajonetter og kanoner – autoritære midler, om det fins noe slikt; og hvis den seirende part ikke ønsker å ha kjempet forgjeves, må den opprettholde dette herredømme ved hjelp av den skrekk som våpnene deres inngir de reaksjonære. Ville Pariskommunen ha holdt seg en eneste dag hvis den ikke hadde støttet seg til det væpnede folkets autoritet mot borgerskapet? Bør vi ikke tvert imot klandre den for at den ikke brukte den i tilstrekkelig grad?»

Her har De Deres »rene demokrati! Sånn som Engels ville ha gjort narr av den vulgære småborgeren, »socialdemokraten» (i den franske betydning av ordet fra førtiårene og i den felleseuropeiske betydning fra 1914–1918), som fant på å snakke om »rent demokrati» i et samfunn som er delt i klasser!

Men dette får greie seg. Det er umulig å regne opp alle de mange enkelte meningsløshetene Kautsky kommer med, for hver eneste setning han sier, er en bunnløs avgrunn av renegatvesen.

Marx og Engels analyserte Pariskommunen på den mest inngående måte og viste at dens fortjeneste ligger i dens forsøk på å *knuse, slå i stykker* den »ferdige statsmaskin». Marx og Engels anså denne slutningen for å være så viktig at dette var den *eneste* rettelse de gjorde i 1872 i det (delvis) »foredede» programmet i »Det kommunistiske manifest». Marx og Engels

viste at Pariskommunen hadde avskaffet hæren og byråkratiet, hadde avskaffet *parlamentarismen*, hadde tilintetgjort »snylteutveksten staten» osv., men vismannen Kautsky har tatt på seg sin nattlue og gjentar eventyret om det »rene demokrati» som liberale professorer har fortalt tusenvis av ganger.

Det var ikke uten grunn Rosa Luxemburg sa den 4. august 1914 at det tyske sosialdemokrati nå er et *stinkende lik*.

Tredje utflukt. »Når vi taler om diktaturet som en styreform, kan vi ikke tale om diktaturet til en klasse, for, som vi alt har framholdt, kan en klasse bare herske, men ikke styre. . .» Det er »organisasjoner» eller »partier» som styrer.

De roter. De roter grufullt, herr »konfusionsråd!» Diktaturet er ikke en »styreform»; dette er noe latterlig tøv. Og Marx taler ikke om en »styreform», men om *statens* form eller type. Det er noe helt, helt annet. Det er også fullstendig galt å si at en *klasse* ikke kan styre; slikt sludder kunne bare sies av en »parlamentarisk kretiner», som ikke ser noe annet en borgerlige parlamenter og ikke legger merke til noe annet enn »regjerende par-

tier». Hvilket som helst europeisk land kan forsyne Kautsky med eksempler på den herskende *klases* styre, f.eks. gods- eiernes i middelalderen, trass i at de ikke var skikkelig organisert.

Summa summarum: Kautsky har for- vrenget begrepet proletariatets diktatur på en helt makeløs måte og forvandlet Marx til en ordinær liberaler. Dvs. han er selv sunket ned til samme nivå som en libe- raler som lirer av seg banale fraser om det »rene demokrati», forskjøner og tilslører klasseinnholdet i det *borgerlige* demokrati

og framfor alt tar avstand fra bruk av *revolusjonær vold* fra den undertrykte klases side. Ved å »fortolke» begrepet »proletariatets revolusjonære diktatur» slik at den undertrykte klases bruk av vold mot sine undertrykkere er for- svunnet, har Kautsky slått verdens- rekorden i liberal forvanskning av Marx. Renegaten Bernstein har vist seg å være rene valpen sammenliknet med renegaten Kautsky.

Oktober–november 1918.

Lenin

mer aktuell enn noen gang

forlaget

NY DAG

Boks 3634 Gb, Oslo 1

Hans svar på spørsmål om stat, re- volusjon, revolusjonær kamp, sosi- alisme har alltid vært et helt politisk «panel» man har kunnet rådspørre. Nå foreligger det 12 billiggøker av Lenin på norsk.

- Staten og revolusjonen. Kr. 15,00
- Imperialismen. Kr. 12,50
- Radikalismen. Kr. 12,50
- Hva må gjøres? Kr. 14,50
- Utopisk og vitenskapelig sosialisme. Kr. 15,00
- Om Marx. Kr. 7,00
- Mot dogmatisme, sekterisme og «venstre»-opportuniste. Kr. 15,00
- Enheten i den internasjonale kommunistiske bevegelse. Kr. 15,00
- Nasjonal politikk og proletarisk internasjonalisme. Kr. 15,00
- Frigjøringen av kvinnene. Kr. 13,50
- Kultur og kulturrevolusjon. Kr. 18,00
- Om ungdommen. Kr. 18,00

Tor Obrestad:

Lenins skor

Januar.

Snø og inkje.

Eg sit i natta, kameratane har gått.

Var det slik den januardagen for femti år sidan ?

Telegrafapparata tikka og tikka -

» Lenin er død -- Lenin er død -- . »

Lenin er ikkje død !

Så lenge det fins arbeidarar

som slåss

for proletariatets diktatur

lever Lenin !

Så ver helsa !

Sett deg ned, snakk med oss, Lenin !

Du har den gamle mørke dressen på deg

og det brune slipset med dei kvite prikkane.

Du ser deg om :

Snø inntil veggene.

Granskog i åsen.

Blokker innover dalen med tusen lys.

Her bur vi !

Når du åpnar munnen

er røysta di varm av eldhug.

» Koss går det ? » spør du, » Fortel ! »

Og eg fortel. Om laget vårt,

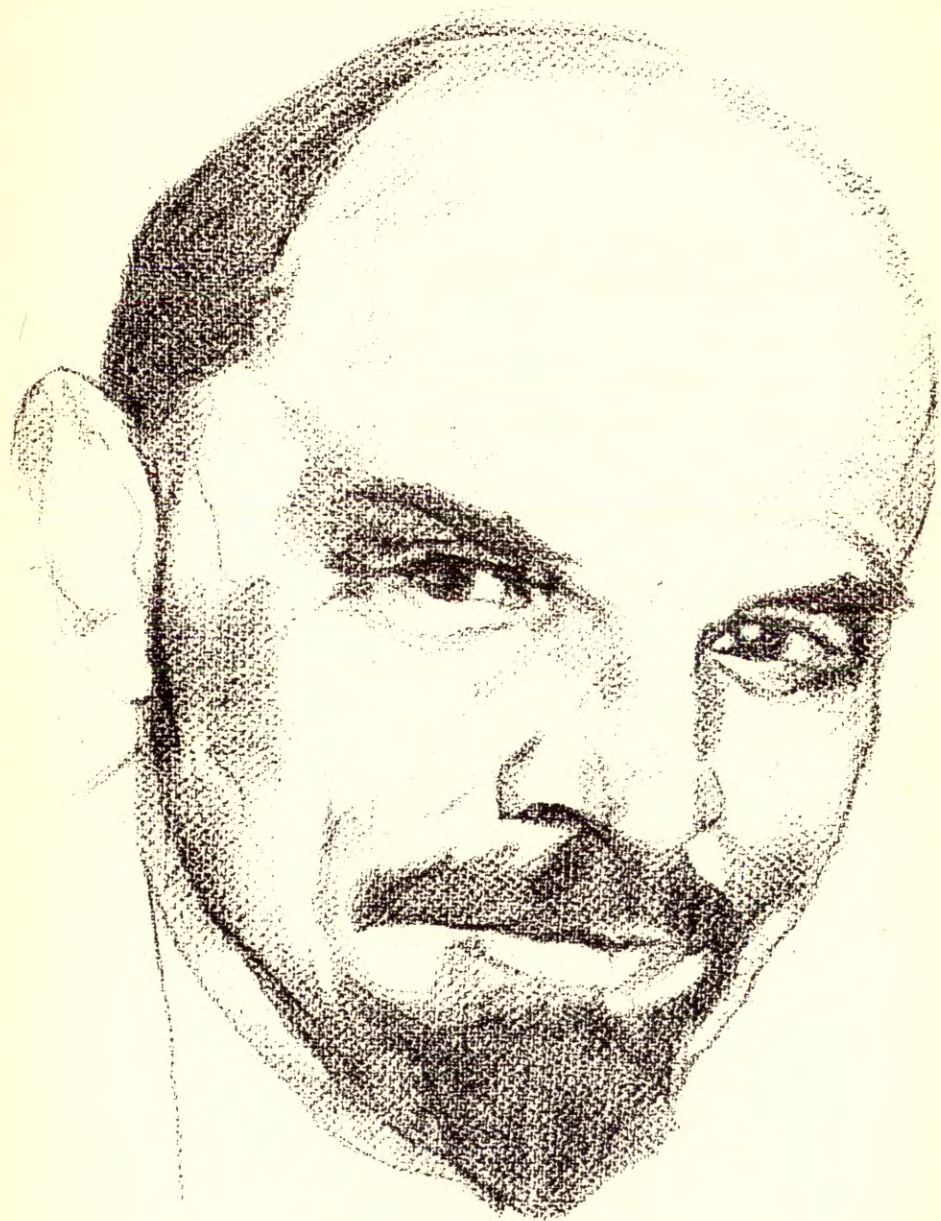
om valet i fagforeninga og aksjonen vi førebur,

om samtalane våre med lokallaget i NKP

og studieopplegget vårt på enhetsfronten,

om arbeidarar som heller vil kjøpe Klassekampen

enn å abonnere på den, kort sagt kvardagen,

den norske kvardagen 1974 der bare små endringar er moglege sjølv i dag, femti år etter.

Han sit framoverbøygde, lyttar konsentrert med hovudet på skakke, nikkar til formuleringar, smiler for seg sjølv og grip ordet brått, formar tankane mens ansiktet gestikulerer :

» Snakk meir med gamlekarane, forstå dei og vis dei utfordringa», seier han,
» gløym ikkje ungdommen, få dei med !
vis dei oppgåvene,

og kom tilbake
sjølv om dei ikkje grip dei.

Dei vil høyre på deg ! »

Det stikk frå augene hans :

» Du ser korleis imperialismen førebur seg – »

» Ja, Lenin , eg les om hærøvingar mot folket,
eg høyrer trugsmålet frå sirenene – »

Han held fram, utan å la seg merke med avbrotet :

» Den sosialdemokratiske gjengen byrjar å sjå enden på sin epoke. Og dei nye ulvane som kjem luskande inn i fjernsynsapparatet ditt får så gjerne åtsel frå borgarskapet.

Himmelen er mørk av spyfluer, kamerat.

Vi må tenne eld ! »

Han tidde, og vende liksom i tankane bort.

Attende til Smolny ? Til slettene i Ukraina ?

Kan du fortelje meg kor Lenins skor trør ?

Det knirkar i lær og gummisolar

frå dei mest fjerne verkstader på klotten !

Det er ei vedhaldande rørsle, du høyrer den

natt og dag, dei marsjerer

for dei har reist seg, steg

i ditt eige blod !

» Går du saman med arbeidarane ? » spør han,

» Ser du saman med dei?

Spør du saman med dei ? »

Han byrjar bli ivrig nå,

spenner dei svarte skorne i veggen,

reiser seg og går utolmodig over golvet.

» ikkje vekk ungane, Vladimir Iljitsj, » seier eg,

» det er natt ». Han ler beint ut

og bryt av seg skorne, legg armane på ryggen
og held fram med å gå.

» Er du på plass ? » spør han,

» Der er slendrian hos dykk. »

» Vi skal nå så mykje , » sa eg.

» Disse småborgarlege småborgarar i Norden, »
han smilte ironisk.

» Den norske arbeidarklassen
stogga arbeidet i fem minutt
for å minne din død, » sa eg snurt.

Han vart alvorleg. Han løfta den runde skallen :

» Å , » sa han, » mitt store russiske folk.

Har du sett dei russiske arbeidarane ? »

Det var eit sukk frå den russiske sjel.

» Dei gjekk inn i det og stod der
med sine to hender, i dei slitne arbeidstrøyene
utan tanke på seg sjølv.

Dei tok livet sitt og gjekk framover,
hand i hand,

veldige som ei mektig bølge over steppene
og som ein stor vind frå Sibir.

To gongar sopa dei imperialismens ulvar bort

Dei vil sope bort skadedyra ennå ein gong.

Å, mine kameratar ! »

Eg høyrde orda, patetiske
mellom dei furukledde veggane i stova vår
som ein pust frå ei stor sorg
eller ei mektig glede.

Det var som historia den kjerra trekte av kvite hestar
knirka framom med eit lass snø og tippa det i havet.

Han stogga og smilte, dei vennlege augene
plirte mot meg, han vende andletet

beint mot meg og såg på meg
eller gjennom meg, femnde dette vesle landet
med den gesten og la til :

» Det er gjenkjenneleg hos dykk
det hender noko her, eg ser det,
begeistringa, det tolmodige og iherdige arbeidet – »

» Du er ein fin kamerat, Lenin, » sa eg rørt.

» Ta vare på partiet. Hald dykk blant folk,
ver som vanlege folk.

Godta aldri sosialdemokratane sitt klassesamarbeid !
 Fortel om revolusjonen. Bruk den demokratiske sentralismen !
 La partiet vere åpent som den Raude Plass
 så vinden og regnet kan dra gjennom
 og sola nå fram
 og slik at folk kan tale saman der.
 Partiet er levande menneske i kamp !
 Det skal kunne trekke seg saman til ei geværpipe,
 glatt og hard, uråd å knekke for rovdyrtenner. »
 Draga til Lenin begynte å bli utviska.
 » Vi prøver, » sa eg, og han vart bleikare,
 Kulemerket frå revolvaren til Fanja Kaplan flamma
 frå halsen hans som ein flekk raud voks.
 » Ver dristige, gi ikkje etter, la dykk ikkje lure.
 Skal vi berge denne jord må proletariatet seire ! »
 Han kvarv
 i den røyken eg sende ut frå pipa,
 brått var det bare røyk att,
 kjensla av Lenins bortgange, stilla og januarmørket,
 maskinane som stogga i fem minutt den dagen,
 hjarteslaga som kvarv mot det blå Russland.
 Eg tenkte på bestefar.
 Han er åtte år yngre enn Lenin,
 ligg i rommet like hved det store havet
 og har vanskar med å sove.
 Eg tenkte på Arne Garborg
 som døydde tre dagar før Lenin,
 sjuk og vonbroten.
 Kor mykje arbeid skal det til ?
 Kor mange døde ?
 Midt på golvet sto skorpe att etter han,
 eit par heilt vanlege svarte skor.
 Eg sette dei på gangen,
 like inntil panelomnen
 og gjekk til sengs.
 Då eg kom ned att neste morgon,
 var også dei borte.

Lønnsoppgjøret 1974

Lønnsoppgjøret og oljekrisa

Lønnsoppgjøret i 1972 var et av de dårligste etter krigen. Lavt prosenttillegg og manglende kompensasjon for prisstigningen har ført til sterk nedgang i disponibel reallønn for de fleste lønnsarbeidere i Norge. Høykonjunktoren i verdensøkonomien og oljeinvesteringene økte profitten i norsk industri. Siden 1972 har vi vunnet folkeavstemningen, og valget i 1973 viste misnøye med klassesamarbeidspolitikken til AP. Det er derfor grunnlag for sterke og rettferdige krav i tariffoppgjøret i 1974.

Monopolborgerskapets investeringshunger i Nordsjøen vil imidlertid sikkert føre til at oljekrisa blir brukt hardt i kampen mot et slikt rettferdig lønnsoppgjør.

Hensikten med denne artikkelen er å ta opp et slikt mulig angrep for å avvise forsøk på å bruke oljekrisa mot tariffoppgjøret.

1973: STØRSTE HØYKONJUNKTUR ETTER KRIGEN

I EECs siste årsrapport står det: »For første gang på lang tid har en kraftig økonomisk vekst funnet sted samtidig i alle verdens industriland . . . » (1). Denne høykonjunktur varte fram til våren 1973, da den avtok noe. Den krise den danske og engelske kapitalismen nå forsøker å velte over på arbeiderklassen, begynte å utvikle seg på dette tidspunktet. (At Heath forsøker å legge skylda på gruvearbeidere og jernbaneansatte bør vi merke oss i Norge også). For resten av de kapitalistiske land var ikke slutten av 1973 noen begynnelse på en krise. 1974 ble i nesten alle land sett på som et år med fortsatt ekspansjon i de kapitalistiske økonomiene.

Spørsmålet blir om en kortsiktig og ubetydelig oljeleveringssvikt sammen med en prisoppgang på 10 til 20 øre pr. oljeliter er tilstrekkelig til å skape krise for kapitalismen.

Sannsynligvis ikke på kort sikt. Dersom det likevel blir en tilbakegang i de kapitalistiske økonomiene, har dette sammenheng med at disse økonomiene drives av profittmotivet. Usikkerheten om den framtidige profitten vil på grunn av anarkiet i den kapitalistiske produksjonen i seg selv kunne skape en økonomisk tilbakegang.

STORE PROFITTER FOR NORSK MONOPOLKAPITAL

Da den internasjonale høykonjunktur fikk betydning for den norske kapitalismen, falt virkningene sammen med veksten i oljeinvesteringene. Sammenfallet her har ført til dels enorme profitter og omsetningsøkninger. Tre-, fiske- og f.eks. aluminiumsprisene har steget kraftig. De store bedriftene i nesten alle bransjer vil derfor, selv etter store investeringsprogrammer, måtte offentliggjøre vekst i »overskuddet» på både 50 og 100% i forhold til 1972-regnskapet. (Aftenposten 24/12 1973.)

Arbeidsløsheten er den laveste i Norges historie, kan arbeidsdirektør Danielsen fortelle i et nyttårsintervju, og han mener videre at det utover våren kan bli problemer for kapitalen å skaffe seg tilstrekkelig med arbeidskraft. Industrien har sluppet oljerasjonering. Som svar på denne gaven sa Jan Didriksen, som talsmann for Industriforbundet, at han etter dette ikke regnet med at oljekrisen ville få noen betydning for produksjon og investeringene i Norge i 1974.

Begge disse uttalelsene falt i 1974, etter at oljekrisa er tatt i betraktning.

Tilsynelatende skulle det altså ikke være »oljekriseargumenter» mot lønnsoppgjøret.

TARIFFKRAVENE I 1974

I en artikkel i »Sosialistisk Årbok» har Torstein Dahle lagt fram bakgrunnen for lønnskravene i 74. (2) Her er et kort sammendrag:

1. Konsumprisindeksen synes i april 1974 å ville ligge 15–16% over nivået fra april 1972.

2. Produktivitetsveksten har ifølge offisielle mål vært 8%.

3. Skatteøkningen tatt i betraktning må lønna ligge 31 til 32% over lønna etter oppgjøret i 1972.

4. Trekker vi fra tilleggene våren 1973 (8% for staten og 5,5% for privatansatte) vil lønnskravene være 26% for private og 23% for statsansatte. Dersom lønnsglidningen trekkes fra vil kravet i privat virksomhet bli fra 18% til 26%. Det vil sannsynligvis være galt å trekke fra lokale tillegg.

Men disse kravene hviler på to viktige forutsetninger.

Den ene er at kravet om at full kompensasjon for fortsatt prisstigning blir gitt. Dersom dette ikke skjer må kravene settes høyere for å kompensere den prisstigning som vil finne sted fram til 1975 eller 1976. Den andre forutsetningen er at arbeiderklassen skal nøye seg med å stille krav som bare gir samme del av verdiskapingen i Norge som etter oppgjøret i

1972. Uansett hva som er utgangspunktet for å regne ut kravene i de enkelte forbundene, så er det stemning for et skikkelig oppgjør, enten dette blir støttet eller bekjempet av LO-toppene. *Spørsmålet er hva som kan hindre et slikt oppgjør.*

PROFITJAKTEN FORTSETTER I NORDSJØEN

I Statistisk Sentralbyrås konjunktur-oversikt for september står det: »På litt lengre sikt er det sannsynlig at den innenlandske investeringssetterspørselen etter hvert kommer til å dominere etter-spørselutviklingen i Norge. Blant annet vil opptrappingen av oljeproduksjonen i Nordsjøen trekke i denne retning.» (3)

En artikkel i bladet »Noroi» nr. 1 1974 gir et inntrykk av investeringsenes omfang: »Likedan vil Norge i løpet av et par år være etablert som verdens nest største nasjon hva gjelder investeringer i og drift av mobile oljerigger De samlede investeringer vil da i løpet av 1976 ha kommet opp i 11 til 12 milliarder kroner.»

Ifølge bladet er det til nå (januar 1974) investert 3 milliarder, 4 milliarder skal altså investeres hvert år fram til 1976.

I tillegg kommer kjente og ukjente planer om milliardinvesteringer i petrokjemisk industri og oljeforsyningsindustri osv. Disse tallene viser at norsk monopolkapital ikke bare har tenkt å tømme norske ressurser så raskt de er i stand til dette.

Det viser også at planene for Nordsjø-investeringer er en direkte trusel mot lønnsoppgjøret.

SKAL OLJEINVESTERINGENE SETT DEN »REALØKONOMISKE» RAMME?

Skånlandutvalget forsøkte å innføre prinsippet at et nasjonalt råd skulle sette en realøkonomisk ramme forut for lønnsoppgjørene. Skånlandutvalgets forslag er stoppet til nå. Men Aukrustutvalget »realøkonomiske beregninger», som

Det er beregnet at stigningen i oljeprisen (og da er vel ikke alt tatt med) vil koste Norge 2 milliarder kroner ekstra. En vesentlig del av dette blir økte omkostninger for de bedrifter som nå skal inn i vanskeligere lønnsforhandlinger enn på lenge. En øket belastning for et næringsliv som — stillet overfor omstillingskrav skapt av energikrisen og andre strukturelle forhold — trenger egenkapital til innsats for nye oppgaver og i fremtidens arbeidsplasser.

Klipp fra Næringsrevyen.

inngår i Skånlands forslag, skal også i år gi en såkalt nøytral beregning over rammen for lønnsoppgjøret.

Det er derfor nødvendig å slå fast hvordan denne forsvarlige rammen fastsettes. Ekspedisjonssjef Egil Bakke sier om dette i Bergens Privatbanks Kvartals-skrift 3/73: »I forbindelse med nasjonalbudsjetteringen utarbeides anslag for investeringene i ny realkapital i de forskjellige sektorer av økonomien. På enkelte områder er investeringene i høy grad resultat av offentlige myndigheters beslutninger. Det gjelder f.eks. omfanget av kraftutbyggingen. På andre områder er anslagene rene prognoser, som når det gjelder investeringene i skipsfart. Men alle investeringstall må likevel kunne oppfattes som måletall i den forstand at de politiske myndigheter aksepterer den utvikling som investeringstallene impliserer.» (4)

Bakke spøker nok ikke. For lønnsoppgjøret 1974 betyr dette at den realøkonomiske rammen tar stilling for at en forsert utbygging skal finansieres på bekostning av arbeiderklassens lønnskrav. Dette blir Aukrusts nøytrale forslag.

Vi har hevdet at det ikke er noen umiddelbar grunn til å tro at økte oljepriser og en viss oljeknapphet vil få noen virkelig betydning for lønnsoppgjøret. Derimot er det sikkert at industrien vil ønske å øke investeringene i Nordsjøen på bekostning av lønnsoppgjøret. Det er derfor høyst tenkelig at prisstigningen på olje likevel kan bli brukt mot lønnsoppgjøret. Når vi vet at bilbensinrasjoneringen høyst kan spare et par promille av norsk årsforbruk av energi, tyder det på at regjeringen har tenkt å bruke »oljekrisa» som en politisk brekkstang for et angrep på folkets levestandard.

SE OPP FOR OLJEKRISEARGUMENTER MOT LØNNSOPPGJØRET

1. Eksporten trues ikke

Den svenske industrien brukte øyeblikkelig oljekrise som argument i det svenske lønnsoppgjøret. I Norge har LO-toppen og NAF kanskje fått et lettere sjokk etter boikotten, men de vil våkne opp. Da kan vi regne med at også oljekriseargumenter vil bli brukt mot det norske lønnsoppgjøret. Det første de (og andre) vil hevde er at prisstigningen på olja vil »senke volumet i verdenshandelen», og på den måten true norsk eksport. Men dette er ikke selvfølgelig.

Gjennom tyske revalueringer og amerikanske devalueringer har tyske D-mark blitt 65% »dyrere» enn dollar på få år. Men ingen har registrert nedgang i den tyske eksporten. Også andre land har devaluert i et omfang som prismessig har hatt utslag større enn prisstigningen på olje. Også dette uten nedgang i verdenshandelen som følge.

Men la oss likevel anta at omfanget av handelen i verden gikk tilbake, ville dette nødvendigvis føre til nedgang i norsk eksport? Mye kan tyde på det motsatte.

Dersom de økte oljeprisene ble årsak til at enkelte land importerte mindre, ville økningen i oljeprisene bare styrke stillingen for eksporten fra norsk kraftkrevende industri. En nedgang i verdenshandelen er derfor mulig samtidig med oppgang i norsk eksport.

Store deler av eksporten for 1974 og 1975 er allerede bestilt. Om få år vil norsk monopolkapital eksportere olje. Det er derfor lite sannsynlig at land som regner med olje fra Norge vil tørre å senke importen fra Norge i vesentlig grad.

De økte oljeinntektene som de rettferdige oljeprisene gir OPEC-landene, gir dem også muligheter for økt import av varer til den industrien de trenger å bygge ut. Alt i november 1973 var norsk industri i forhandlinger bl.a. med Saudi-Arabia om eksport. (5)

Videre innrømmer industrien at alle langrer ble tømt i 1973 p.g.a. høykonjunkturen. Produksjon for lager vil derfor også kunne hindre nedgang i produksjonen.

Til slutt: Skulle eksporten likevel gå ned ville etterspørselen for utbygging i Nordsjøen oppveie denne nedgangen.

Argumentene er mange. *Eksporten trues altså ikke og argumenter med ut-*

Skal lønningene bli slukt av investeringene i olje?

gangspunkt i dette kan avvises som humbug.

2. Prisstigning

Prisstigning gjør det umulig for industrien å imøtekomme lønnskravene » vil sikkert også bli brukt som argument. Holder dette?

Selv etter at OPEC hevet prisen tar oljemonopolene og staten mer av hver krone vi betaler for bilbensinen. Så hvorfor ikke undersøke oljemonopolene – og hva staten bruker sine penger på. Men uansett prisstigning – *en arbeidets verdiskapning blir ikke mindre selv om råvarene han bearbeider stiger i pris.*

Dette argumentet er også en boomerang. I 1975 vil norsk monopolkapital eksportere olje. Lønnsoppgjøret skal gjelde til 1975 eller 1976. *En oppgang i oljeprisen er derfor et argument for lavere skatter og bedre lønnsoppgjør, på litt sikt.*

3. «Solidaritet» med u-landa

Den norske monopolkapitalens forsøk på å senke reallønna kan også bli gitt en begrunnelse med utgangspunkt i »internasjonal solidaritet». Direktøren i Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, Vidkunn Hveding, har gjort et slikt forsøk. På førstesida i Dagbladet sier han i et intervju ved nyttårstider at »du skaper selv energikrise». Tankegangen er at vi alle er i samme båt, imperialismens herjinger er arbeiderklassens ansvar. Først når arbeiderklassen avstår fra lønnskrav kan den tredje verdens sult overvinnes osv.

Norsk familieråd er inne på samme tanker når de begrunner hvorfor norske familier bare skal ha to barn. De reaksjonære kreftene i Norge vil sikkert fortsette å bruke dette argumentet også etter lønnsoppgjøret.

Før alle på venstresida i Norge blir det derfor viktig å propagandere at det bare er kamp mot imperialismen og den hjemlige monopolkapitalen som er uttrykk for ekte solidaritet. Denne kampen vil være både økonomisk og politisk (og på lengre sikt av militær art). Kampen for et

skikkelig lønnsoppgjør vil være en viktig del av denne solidariteten.

IMPERIALISMEN MOT EN KRISE PÅ LENGRE SIKT?

Siden midten av 60-åra har økonomien i de kapitalistiske land vært preget av problemer på en rekke områder. Særlig klart på inflasjons-, skatte-, og sosialpolitikkens områder. Ellers har den disponible reallønn ikke steget annet enn ubetydelig i de fleste land siden 67/68. Dette peker i retning av de mer langsiktige problemer imperialistene har brakt seg opp i.

Dersom krisa i den engelske økonomien fortsetter og OECD-landene ikke klarer å løse valutaproblemene som de økte råvareprisene medfører, er det ikke umulig at imperialismen kan føre seg selv inn i en omfattende økonomisk og politisk krise.

Denne artikkelen er ikke ment som noe forsøk på å hevde at en slik krise er usannsynlig på lengre sikt. Tvert om, en slik mulighet eksisterer. Spesielt er dette tilfelle dersom imperialismen forsøker å løse sine problemer ved hjelp av militære metoder.

I en slik situasjon vil det bli oppgaven til venstresida i Norge å hindre at LO-toppen og AP-ledelsen presser igjennom *kriseforlik* i lønnsoppgjørene.

Denne artikkelen har imidlertid argumentert for at de økte oljeprisene *ikke* vil ha reell betydning for lønnsoppgjøret i 1974. Blir »oljekriseargumenter» likevel brukt, er dette i all hovedsak uttrykk for monopolkapitalens ønsker om høyere investeringer med henblikk på en forsert uttapping av Nordsjøens oljeressurser.

T.S.

Fotnoter:

- 1) Sitert fra NOU 1973:53, Foreløpig grunnlag for inntektsoppgjørene 1974.
- 2) Sosialistisk årbok, Pax forlag, Oslo 1973, side 145 til 152.
- 3) Sitatet er brukt i samme artikkel.
- 4) Sitatet er brukt i samme artikkel.
- 5) Odd Karsten Tveit, »Vår olje og vår kraft», Oslo 1973, side 64.

Internasjonalt

Ny kommunistisk bevegelse i USA

Intervju med Mike Klonsky, formann i October League (m-l)

Den moderne revisjonismens seier på SUKPs 20. partikongress førte til stor skade for den revolusjonære verdensbevegelsen. En rekke kommunistiske partier verden over gikk i oppløsning eller skiftet farge. I mange land ble den revolusjonære bevegelsen uten en proletarisk ledelse. Dette har gitt grobunn for mange slags opportunistiske strømninger og til tider truet med å føre bevegelsen på avveier.

I sin beretning til APAs 6. partikongress (1971) slår Enver Hoxha fast at Khrustsjovs forræderi bare har gitt det kapitalistiske systemet en midlertidig fordel:

»En viktig begivenhet i den revolusjonære bevegelsen i de seinere åra er framveksten av nye marxist-leninistiske partier. I dag er det skapt marxist-leninistiske partier eller organisasjoner i nesten alle verdens land. De kjemper i dag i fremste rekke i frigjøringskampen – med stadig større framgang.

Dette er en stor historisk begivenhet. Det vitner om de marxist-leninistiske ideenes livskraft og viser at utsiktene for revolusjon og seier for sosialismen blir stadig bedre.» (Engelsk utg., Tirana 1971, s.14.)

Vi bringer her et intervju med formannen i October League (marxist-leninist) i USA, som viser at denne utviklinga også er i gang i det landet. – Oktoberforbundet er en av flere marxist-leninistiske organisasjoner i USA i dag. Sammen med de andre arbeider det for å skape et revolusjonært kommunistisk parti, som kan fylle det tomrommet som ble skapt da det gamle partiet gikk samme veien som partiet i Sovjet.

Red.

Mike Klonsky, formann i October League (m-l)

BEVEGELSEN BLANT ARBEIDERNE I USA

Jeg tror det er riktig å si at vi vet forholdsvis lite om den amerikanske arbeiderklassen, dens historie og forholdene slik de er nå. Mange har nok hørt om Joe Hill og den syndikalistiske bevegelsen, men ikke særlig mer. Kan du si hva du mener om at den amerikanske arbeiderklassen i dag skal være lite klassebevisst?

– Vi må huske på at USA har vært den største imperialismakten i årtier. Dette har ført til enorme superprofitter som er blitt ranet fra verdens folk. Det har skapt grunnlaget for et mektig arbeideraristokrati med stor innflytelse.

Den amerikanske arbeiderklassen har vært ledet av opportunister. Den har blitt opplært av borgerlige demokrater og

liberalere i to hundre år. Likevel har den ikke mistet klassebevisstheten og kampviljen sin. I løpet av de siste ti åra har det vært flere ville streiker i USA enn i noe annet tidsrom i amerikansk historie. Det har vært oppstander i alle større industribyer, først og fremst blant folk fra arbeiderklassen. Det er nå fem år siden den store oppstanden i Watts, Los Angeles.

Bare 27 prosent av arbeiderne er organisert. Det betyr at store deler av arbeiderklassen ikke er under opportunistenes ledelse. Dette gjelder særlig de svarte arbeiderne i sør, andre minoritetsgrupper og kvinnene. En av de viktigste kampene i dag foregår i sør og sørvest der arbeiderne kjemper for organisasjonsrett. I tekstilindustrien – den eldste i landet – har arbeiderne vært uten fagforeninger i 175 år. Mange arbeidere tjener bare 1,60 dollar etter å ha jobbet i flere år.

På den andre sida har den amerikanske arbeiderklassen bygd noen av de sterkeste fagforeningene i hele verden. Den har gjennomgående vært preget av styrke og vilje til å kjempe for sine rettigheter.

Kommunistene spilte en meget aktiv rolle helt fra begynnelsen av 20-åra. De gjorde en stor innsats i oppbygginga av CIO (Fagorganisasjonskongressen), den første større arbeiderorganisasjonen med grunnlag i de viktigste industrigreinene. (AFL – Den amerikanske arbeiderføderasjonen – bestod i hovedsak av faglærte arbeidere.) Kommunistene bygde også opp UAW (Forente bilarbeidere) og ledet den store Flint-streiken i 1937.

Tida etter 2. verdenskrig har vært forholdsvis rolig, uten større kriser. De siste ti åra har arbeiderklassen begynt å våkne opp igjen. Borgerrettskampene og anti-krigsbevegelsen har gitt støtet til et nytt oppsving. Et eksempel på dette er stiftelsen av Revolusjonære svarte arbeideres forbund (IRWB) i 1968. Det ble opprettet av svarte arbeidere i bilindustrien som ledet harde politiske streiker, ikke bare for dagskrav, men også mot diskriminering og rasisme.

MINORITETSSPØRSMÅLET

Kan du si noe mer om denne organisasjonen?

–IRWB og den øvrige bevegelsen blant de svarte arbeiderne som oppstod i Detroit i slutten av 60-åra virket på mange måter som en gnist som drev hele arbeiderbevegelsen framover. Den kampviljen og klassebevisstheten som ble vist vant gjenklang hos andre arbeidere i Detroit, i de andre bilfabrikkene og seinere hos arbeiderne i stålindustrien og i andre viktige industrigreiner.

Men det viktigste var kanskje at det vokste fram ei ledende gruppe i arbeiderklassen av disse kampene, ei gruppe som ikke bare var klassebevisst og kampvillig, men marxistisk i tillegg. Denne bevegelsen og andre spontane kamper som oppstod på slutten av 60-åra, la grunnlaget for en ny kommunistisk bevegelse i USA – for første gang siden slutten av 50-åra, da Kommunistpartiet i USA degenererte og oppgav sitt arbeid i arbeiderklassen. Det er altså en direkte sammenheng mellom framveksten av den kommunistiske bevegelsen i USA og det nye oppsvinget i arbeiderklassen.

Det er viktig å legge merke til den spesielle rollen den svarte arbeideren har spilt i denne utviklinga. Dette har sjølsagt en historisk forklaring. Helt fra slavetida har det vært en nær sammenheng mellom den rollen det afro-amerikanske folket har spilt og utviklinga av arbeiderbevegelsen. I dag har fagbevegelsesledelsens klassesamarbeidspolitik i USA smeltet fullstendig sammen med sjåvinisme og hvit undertrykkelsespolitikk. Den ledende posisjonen deres bygger helt og fullt på at undertrykkingen og diskrimineringen av de svarte opprettholdes.

Det er Oktoberforbundets syn at enhver arbeider og enhver kommunist i dag har valget mellom å kjempe side om side med det afro-amerikanske folket og de svarte arbeiderne, eller å stille seg på pampenes side.

Mener dere at arbeidet blant minoritetene er det aller viktigste i dag?

– Vi se ikke på arbeidet blant de hvite arbeiderne som en underordnet oppgave. Vi mener det er svært viktig. Men i den perioden kommunistpartiet var et bra parti, deltok aktivt i kampen til det afro-amerikanske folket og spilte ledende rolle, da strømmet det til tider tusener av svarte arbeidere inn i partiet. Hvis en ser på de forskjellige kommunistiske gruppene i USA i dag og vil prøve å vurdere dem, da bør en se etter hvilken innflytelse de har og hva slags rolle de spiller i kampen til afro-amerikanerne, chicanos og andre minoritetsgrupper. Det er de sjåvinistiske gruppene og revisjonistene som har oppgitt denne kampen.

Sjøløst kan en ikke vinne denne kampen eller spille noen betydningsfull rolle i den uten å ta opp kampen mot hvit sjåvinisme. Oktoberforbundet arbeider i alle deler av arbeiderklassen, og vi ser det som vårt ansvar å heve deres nivå og slåss mot sjåvinistiske ideer.

De hvite arbeiderne har naturligvis de samme interessene og de samme oppgavene som arbeidere fra minoritetene. Det viktige med arbeidskampene i den siste tida har vært at hvite og svarte arbeidere har slåss side ved side i stor utstrekning. De hvite arbeiderne kommer nok ikke til å være passive eller henge etter de svarte. Men de vil bli nødt til å kjempe side om side med dem. Det har den sjåvinistiske fagforeningsledelsen prøvd å lose dem vekk fra helt til nå. Når de svarte arbeiderne har kommet i bevegelse, har ledelsen i fagbevegelsen prøvd å skape frykt hos de hvite arbeiderne. Hvis den svarte arbeideren kommer i bevegelse, da vil han ta fra den hvite arbeideren de privilegiene han har fått. Dette er forklaringa.

I sin tale til Den internasjonale arbeiderassosiasjon oppfordret Marx de engelske arbeiderne til å støtte irlenes kamp – ikke av abstrakte moralske grunner, men som et første skritt på veien til deres egen frigjøring. Jeg mener det er denne holdningen vi må prøve å få fram hos de hvite arbeiderne.

UTVIKLINGA AV STUDENTBEVEGELSEN

Fra midten av 60-åra har det også vært en venstrebevegelse blant de intellektuelle, studentbevegelsen. Hvilken rolle mener du den har spilt for resten av venstrebevegelsen i de siste åra?

– Jeg mener det er riktig å si at studentbevegelsen spilte en viktig rolle som en fortropp i en viss tid. Studentene i USA har alltid vært blant de første til å sette seg i bevegelse og de ivrigste til å slåss mot imperialismen. SNCC (studentenes ikkevoldsorganisasjon), anti-krigsbevegelsen og SDS på slutten av 60-åra (etter hvert den største anti-imperialistiske organisasjonen i USA) skapte en del av de elementene som skulle komme til å bygge opp den nye kommunistiske bevegelsen i USA i dag. Mange av disse studentene forlot universitetene, bosatte seg i arbeidermiljøer, tok jobber i industrien og begynte å studere marxisme. De ble kjernen i det som kom til å bli Oktoberforbundet, RU (Revolusjonær union), BWC (Svarte arbeideres kongress) og mange av de andre kommunistiske organisasjonene i USA i dag. Alt i alt har studentbevegelsen derfor spilt en svært progressiv rolle og fått innvirkning på livet for millioner av mennesker.

Men på den ene sida forfalt kommunistpartiet til et revisjonistisk parti og etterlot seg et ideologisk tomrom. På den andre sida utviklet bevegelsen seg hele tida. Denne ideologiske fattigdommen, kan en kanskje si, hvilken innflytelse hadde den på bevegelsen?

– USAs kommunistparti forfalt og ble revisjonistisk i slutten av 50-åra. På begynnelsen av sekstiåra hadde de fleste ærlige elementene alt begynt å gå ut av partiet. Som du sier skapte dette et tomrom i den amerikanske bevegelsen. Det er derfor borgerrettsbevegelsen, en av de mest betydningsfulle kampene i dette landets historie på den tida, ikke hadde noen kommunistisk ledelse. Ledelsen falt i hendene på en del unge intellektuelle i

William Bender

Arbeiderklassen i USA har militante tradisjoner – Fra en streik blant General Motors' arbeidere i 1937.

SNCC og enkelte andre borgerrettsgrupper.

Det samme var tilfelle med studentbevegelsen seinere i 60-åra. Kommunistpartiet i USA hadde ingenting å gjøre med verken oppbygginga av SDS eller den ideologiske veiledninga av den. (Det hadde heller ikke de trotskistiske partiene). Sjøl om disse bevegelsene var preget av en usedvanlig vilje og evne til å kjempe, fikk de derfor et meget lavt teoretisk nivå. De ble faktisk i stor grad antiteoretiske. En fikk ikke noen ny teoretisk bevegelse før 1969-70.

Når den først kom, kom den til å få en dyptgående virkning på hele bevegelsen, særlig på den revolusjonære delen av den. I 1968 oppstod Svart Panter-partiet

(BPP). Det var den første organisasjonen i landet som begynte å utbre marxist-leninistiske ideer i større omfang, særlig blant minoritetene. Nå ville det være galt å si at BPP var et marxist-leninistisk parti. Sammen med marxismen fulgte det en del opportunisme, slik som teorien om at filleproletariatet er den amerikanske revolusjonens fortropp, eller teorien om at den amerikanske arbeiderklassen er kjøpt opp, eller at det nasjonale spørsmålet ikke lenger betyr noe i USA.

Dette var ideer som ble skapt i hodene på noen få enkeltpersoner, uten at de bygde på organisasjonens praksis. Den var langt mer framskreden enn det teoretiske nivået. Siden de ikke hadde noe godt grep om teorien, kom de til å gå

snart den ene veien, snart den andre, ikke minst fordi de ble utsatt for en heftig forfølgelse og ikke hadde røtter blant industriarbeiderne. — Til slutt forkastet de marxismen helt og fullt.

I dag er BPP blitt et reformistisk parti. 90 prosent av virksomheten deres er begrenset til parlamentarisk arbeid. De har åpent fraskrevet seg enhver revolusjonær målsetting. De har erklært seg fornøyd med å arbeide innenfor Demokrat-partiet og sagt seg villig til å oppløse BPP som parti. — For massene i den svarte befolkninga er BPP bare enda et eksempel på revolusjonære som er blitt kjøpt opp, slik det har skjedd gjennom hele historia til den svarte frigjøringsbevegelsen.

MARXIST-LENINISTENES OPPGAVER

Kan du si litt om hvilke oppgaver den amerikanske marxist-leninistiske bevegelsen stiller seg i dag?

— Vi mener den grunnleggende oppgaven for marxist-leninistene nå er å bygge et marxist-leninistisk parti. Noen vil ha det til at vi dermed mener at det å bygge et kommunistisk parti kan foregå atskilt fra massekampen og særlig fra kampen arbeiderklassen fører. Vi mener det tvert motsatte. Helt fra begynnelsen har Oktoberforbundet hatt nær forbindelse med massebevegelsen. Forbundet har allerede begynt å utvikle dype røtter innenfor arbeiderklassen og minoritetene. Forbundet er en multinasjonal organisasjon. Det driver arbeid blant alle deler av arbeiderklassen og de forskjellige minoritetsbevegelsene.

Vi ser det slik at partibygginga stiller oss derfor oppgaver på tre områder: den *teoretiske* oppgaven, oppgaven i *massearbeidet* og med oppbygginga av *organisasjonene*.

På det teoretiske området tar vi sikte på å gjøre et visst gjennombrudd når det gjelder *det nasjonale spørsmål*. Det gamle kommunistpartiet i USA greide aldri å løse det fullt ut. Det er et svært så komplisert spørsmål, først og fremst på

grunn av slavespørsmålet, den nære sammenhengen mellom utviklinga til den svarte befolkninga i USA og bevegelsen i arbeiderklassen, og det forhold at minoritetene ikke som i andre land er geografisk atskilt fra resten av befolkninga, men tvert imot er nokså godt integrert — i hvert fall geografisk, om ikke politisk og sosialt.

Andre viktige teoretiske oppgaver er å finne en løsning på fagforeningsspørsmålet, forholdet mellom den demokratiske kampen og den sosialistiske revolusjonen og spørsmålet om enhetsfronten.

Når det gjelder deltakelse i massebevegelsen er Forbundet av den oppfatning at det ikke lar seg gjøre å bygge noe parti i et lufttomt rom eller ved å sammenkalle en konferanse på vegne av en håndfull intellektuelle. Før en kan forberede en partikongress er det nødvendig å ha utviklet et godt grunnlag i arbeiderbevegelsen. Oktoberforbundet og de andre organisasjonene må ha skaffet seg et feste blant arbeiderne. Jeg sier *de andre organisasjonene*. Helt fra begynnelsen har vi aldri oppfattet det slik at Oktoberforbundet *sjøl* var partiet. Vi har heller sett det som vår oppgave å bli i stand til å yte vårt til at partiet kan bli dannet, og vi har alltid betraktet Forbundet som en foreløpig organisasjon som vil bli oppløst når partiet kan bli opprettet.

Vi innser at mange av de andre kommunistiske gruppene, som RU (Revolusjonær union) og BWC (Svarte arbeideres kongress) og mange andre, også spiller en betydningsfull rolle og har ytt sine bidrag. Vi prøver å lære av disse organisasjonene, og prøver å oppnå en viss grad av enhet før partiet er stiftet.

En slik enhet kan ikke bare bygge på kommunistiske ideer og kommunistisk tenkning. Den må også bygge på praksis blant arbeiderne *sjøl*. Ideene må prøves ut. Derfor legger vi sånn vekt på praksis. *Sjøl* om vi er en ung organisasjon, har vi hatt en god del erfaring med å lede streiker og demonstrasjoner, bygge opp masseorganisasjoner, demokratiske orga-

nisasjoner, arbeiderorganisasjoner og organisasjoner for nasjonale minoriteter. Vi mener at disse erfaringene har hatt en svært stor betydning for oppbygginga av et kommunistisk parti. — Ultra-«venstre»-grupper som CL (Kommunistisk forbund) og ACWO (Amerikansk kommunistisk arbeiderassosiasjon) har hele tida vært mot deltakelse i massebevegelsen. De har ment at partiet kan bygges ved deklarasjoner eller sammenkalling av konferanser.

ULTRA-«VENSTRE» I USA

Kan du si noe mer om forholdet mellom de forskjellige gruppene som kaller seg marxist-leninistiske?

I løpet av de siste to åra har det utviklet seg forskjellige retninger blant de gruppene som hevder å holde fast på marxismen-leninismen — Mao Tsetungs tenkning. Den ene retningen er den jeg vil kalle ultra-«venstre». Jeg har nevnt CL og ACWO. PL (Progressivt arbeiderparti) er kanskje det mest kjente eksemplet.

Disse gruppene avviker særlig på fire avgjørende punkter:

- Det nasjonale spørsmål. I klassekampens navn benekter de at det eksisterer.

- Den demokratiske bevegelsen, slik som kvinnebevegelsen og folkets kamp for demokrati mot fascisme. Den setter de opp som en motsetning til den sosialistiske revolusjon. Kampen for sosialismen er løsningen på alle de grunnleggende spørsmålene for massene.

- Spørsmålet om fagforeningene. Dem vil de ikke arbeide i. Vår linje er å prøve å drive fagforeningene til venstre og slåss for en kommunistisk ledelse i dem. De hevder at fagforeningene er reaksjonære organisasjoner og at det er nødvendig å bygge opp reine revolusjonære organisasjoner. Holdninga deres til dette spørsmålet har til og med fått innflytelse i en del av de sunne organisasjonene. RU har satt fram ei linje med enhetsfront nedenfra og mener med det at det er nødvendig å alliere seg med grunnplanet i

foreningene, men ikke drive noe arbeid overfor foreningsledelsen. Dette har ført til lettvinde angrep fra ledelsen i fagforeningene og beskyldninger om en fagforeningsfiendtlig politikk.

- Synet på partibygginga. De mener at deres gruppe er den eneste kommunistiske gruppa i USA og at de andre gruppene er revisjonistiske eller opportunistiske. Vi mener som jeg har nevnt før at det ikke er noen enkelt gruppe som omfatter alle kommunistene i USA i dag. Kommunistbevegelsen i USA er spredt på flere organisasjoner. Sjøl om det drives arbeid for enhet, eksisterer det ennå ikke noen slik enhet. Skal en handle i samsvar med de objektive kjensgjerningene, er det nødvendig at enhver kommunistisk gruppe innser at en må arbeide ut fra ønsket om enhet og samarbeid, og støtte og hjelpe kadre fra andre organisasjoner.

KVINNESPØRSMÅLET

Kan du si litt om bakgrunnen for kvinnebevegelsen og Forbundets holdning til den?

— Kvinnebevegelsen i USA har en lang historie. Men i de siste åra har det funnet sted et mektig oppsving blant kvinnene, særlig med utgangspunkt i SDS. Kvinnebevegelsen er svært omfattende. Den strekker seg fra NOW (Kvinnenes nasjonalorganisasjon) som kanskje er den mest innflytelsesrike, (med nære band til Demokrat-partiet) en borgerlig organisasjon med borgerlig ledelse, — og til NWRO (Nasjonal velferdsrettighetsorganisasjon), som i hovedsak er sammensatt av svarte kvinner, andre minoritetskvinner og kvinner fra arbeiderklassen.

I de siste åra har kvinnebevegelsen falt i hendene på borgerskapet, først og fremst fordi det har manglet en marxist-leninistisk ledelse. Det har oppstått mange forskjellige og underlige tendenser — sjøldyrking, inderliggjøring, homoseksualitet, oppgivelse av massekampen, lite eller ingen interesse for kvinner fra arbeiderklassen og minoritetene, osv.

Likevel er organisasjonene sunne i all

hovedsak, på tross av den korrupte ledelsen. Det er også visse deler av den borgerlige ledelsen som har spilt en progressiv rolle og har kjempet med kvinnes interesser for øye og ikke sine spesielle klasse-interesser. Det er riktignok ingen stor del, men det er likevel viktig å merke seg at det er elementer i ledelsen i kvinnebevegelsen i dag som kan spille en progressiv rolle, særlig hvis de kommer under innflytelse av arbeiderklassen.

Etter at Loven om likestilling ble vedtatt, har hundretusener av kvinner begynt å få arbeid i de strategisk viktigste delene av produksjonen – stålindustrien og bilindustrien, – for første gang i historia i mange stater. (Kvinnene har alltid vært med i den elektroniske industrien). Disse kvinnene har begynt å drive arbeiderbevegelsen framover. Et eksempel på dette er Freemont i California, på General Motors-fabrikken der, hvor de sannsynligvis har den største 'caucus' (gruppe av radikale fagforeningsmedlemmer) i landet. I løpet av det siste året har det kommet tre hundre kvinner til denne fabrikken. Nesten halvparten av dem er blitt medlemmer og aktive ledere i denne gruppa. Straks kvinnene fikk anledning til å delta i de strategiske delene av produksjonen, særlig bilindustrien, har de kastet seg inn i klassekampen og drevet kampen framover, og slett ikke spilt noen reaksjonær eller tilbakeliggende rolle. I den gruppa jeg nevnte er det f. eks. en kvinne som er redaktør for den avisa de utgir.

Mange av de mannlige arbeiderne var redde for at kvinnene ikke skulle komme ordentlig med. De var ikke ute etter å tjene til livets opphold slik som mennene, mente de, men begynte bare å arbeide fordi de gjerne ville ha seg litt ekstra lommepenger. Men det viste seg å være feil. Tusener på tusener av kvinner er blitt drevet ut i produksjonen for å forsørge sine familier. I dag er det slik at det faktisk trengs to inntekter for å forsørge en arbeiderfamilie.

Ettersom de mannlige arbeiderne har

begynt å forstå dette, har motsetningsforholdet etter hvert blitt overvunnet. – Forresten, la meg ta med at den kvinnen jeg nevnte også er blitt valgt inn i ledelsen av UAW (Forente bilarbeidere). Det er første gang noe slikt har skjedd. Grunnen er først og fremst hennes evne til å mobilisere kvinnelige arbeidere.

ENHETSFRONTEN

Hva slags syn har dere på oppbygginga av en enhetsfront i USA?

– USA er ikke noen undertrykt nasjon. Landet er ikke invadert av fremmede angrepstroker. Vårt land er den aggressive part overfor verdens folk. Derfor må enhetsfronten få en annen karakter enn i mange andre land. Den vil måtte ha andre paroler. Det vil heller ikke bli tale om en enhetsfront som leder folket gjennom en revolusjon i to stadier. Den borgerlige revolusjonen i USA ble fullført for lang tid siden. Likevel har prinsippet om enhetsfronten full gyldighet.

Vi har lært svært mye av KKP's »Forslag til general-linje for den kommunistiske bevegelsen» fra 1963. Den tar opp de imperialistiske landene spesielt, og nevner at det er nødvendig og mulig å forene brede lag av folket i de imperialistiske landene i kamp mot imperialistisk og reaksjonær politikk. Vi mener at det som blir lagt fram der, er av uhyre stor betydning. Gjennom vår praksis har vi sett at det samsvarer med de objektive forholdene.

I dag mer enn noensinne er det mulig å forene brede masser i og utenfor arbeiderklassens rekke i en enhetsfront-bevegelse. Dette er noe annet enn det såkalte antimonopolistiske sammenslutningen som USAs kommunistparti nå snakker om. Den sikter først og fremst på å beskytte USA-imperialismen, å arbeide innenfor parlamentariske rammer, og utvikle en reformistisk opposisjon av om lag samme karakter som revisjonistene driver med i Frankrike, Italia og en del andre framskredne kapitalistiske land. (Om Frankrike, se Røde Fane 2/73. Red.)

Dette har ingenting å gjøre med enhetsfronten mot imperialismen. Den må være grunnlagt på arbeiderklassens ledelse, på kampvilje, åpen klassekamp, kamp for reformer på revolusjonær måte, og på at massene skal få muligheten til å lære om behovet for en sosialistisk revolusjon gjennom sine erfaringer. Og den må ta utgangspunkt i forståelsen av at imperialistene – aller minst i imperialismens sterkeste stat – aldri vil gi seg uten voldelig kamp. I siste omgang må enhetsfronten derfor bli bygd opp ut fra nødvendigheten av å knuse statsapparatet og opprette arbeiderklassens diktatur.

Vi går ikke inn for å bygge opp enhetsfronten bare på et subjektivt grunnlag, altså ikke slik at en må være enig med Oktoberforbundet eller kommunistene for å kunne delta. Den må bygges på objektiv motstand mot imperialistisk politikk. På grunnlag av dette har vi blitt i stand til å unngå sektarisme og har greid å forene oss med brede grupper – fra landarbeiderorganisasjonen United Farmworkers, til forskjellige kvinne-organisasjoner og demokratiske masse-organisasjoner blant minoritetene.

Fronten mot supermaktene (2)

»Stilt overfor imperialismens manøvre for å undergrave vår enhet forplikter vi oss til å stå samlet.»

Vedtatt enstemmig av afrikanske regjeringssjefer i Organisasjonen for afrikansk enhet i mai 1973.

Vi trykker her annen del i artikkelserien om den internasjonale fronten mot de to supermaktene USA og Sovjet. Hovedemnet for denne artikkelen er det arbeidet som blir gjort blant verdens undertrykte folk og nasjoner for å bygge opp enheten mot supermaktens bestrebelser på verdensherredømme. – Første artikkel stod i Røde Fane 5/73. Serien avsluttes i neste nummer med et innlegg om situasjonen i fiendens rekker: Hvem er sterkest av USA og Sovjet? Hvordan utvikler forholdet mellom dem seg?

I forrige artikkel (Røde Fane nr. 5-73) tok jeg opp den viktigste motsigelsen i verden mellom imperialismen og de undertrykte folk og nasjoner, og forsøkte å konkretisere den slik:

Den viktigste motsigelsen går mellom de to supermaktene USA og Sovjet på den ene sida; og på den andre sida de konsekvente anti-imperialistiske kreftene med landene i den første mellomliggende sone som faste allierte, og landene i den

andre mellomliggende sonen som vaklende allierte.

Med uttrykket »konsekvente anti-imperialistiske krefter» mener jeg frigjøringsbevegelsene i verden, progressive partier og fronter i mange land, og sosialistiske land og andre nasjoner som har ført en klar anti-imperialistisk politikk. Den første mellomliggende sone er de undertrykte asiatiske, afrikanske og latin-amerikanske land. Den andre mellom-

liggende sone er kapitalistiske, revisjonistiske og imperialistiske land i Europa, Stillehavsområdet og Kanada i Nord-Amerika. Felles for disse er at de på forskjellig vis har motsigelser til de to supermaktene.

FORENE ALLE KREFTER

For å overvinne supermakt-hegemoniet trengs det en internasjonal enhetsfront. Denne fronten bør forene alle krefter som lar seg forene. De konsekvente anti-imperialistiske kreftene må gå i spissen for å mobilisere landene i den første og andre mellomliggende sone mot supermaktene. Bare da kan slagene mot hovedfienden bli kraftigst mulig.

Denne internasjonale enhetsfronten er ingen fast organisert front med medlemmer, navn og valgt ledelse. Den kan ta mange former. For eksempel: Organisasjonen for Afrikansk Enhet (OAU) og Organisasjonen for oljeproduserende land (OPEC). Uttrykket »internasjonal enhetsfront» er et samlingsbegrep for alle de bevegelsene undertrykte land (u-land) i dag er i ferd med å reise mot imperialismen.

Folkerepublikken Kina regner seg som et u-land. Den har lenge ført en utenrikspolitikk etter denne linja med sikte på å mobilisere alle positive faktorer mot USA og Sovjets verdensherredømme. På venstresida i Norge er det til dels stor uenighet om vurderinga av denne politikken. Noen av de best kjente stridsmennene har vært:

- Kinas vurdering av de to sidene ved EEC: a) EEC er dannet som en motvekt mot supermaktens dominans i Europa, og derfor en positiv sak. b) EEC er sjøl imperialistisk og undertrykker folkene i medlemslanda.

- Kinas syn på krigen mellom Pakistan og India i 1971.

- Kinas økonomiske hjelp til Etiopia.

- Kinas diplomatiske anerkjennelse av Spania.

De to første sakene har tidligere vært grundig diskutert i Klassekampen og i

andre sammenhenger, så jeg vil la dem ligge. Etiopia og Spania skal jeg ta opp. Men først skal jeg gjøre rede for hvilke virkemidler de undertrykte landa tar i bruk for å styrke enheten seg imellom.

HVORDAN BYGGE ENHET?

På hvilke måter forsøker de undertrykte landa å bygge enhet seg imellom og løsrive seg fra supermaktens herredømme?

- Ved å øke handelen mellom u-landa basert på likhet og gjensidig fordel. Dette kan sette en stopper for disse landas avhengighet av eksport til og import fra stormaktene.

- Ved å øke det teknologiske og økonomiske samarbeidet seg imellom. Dette må være bygd på prinsippene om respekt for hverandres suverenitet og ikke-innblanding i hverandres indre anliggender. Kineserne mener at u-land som er mer framskredne enn andre på ett eller flere områder har en plikt til å hjelpe andre undertrykte nasjoner. Derfor gir Kina u-hjelp i form av gaver eller rentefrie lån. Kinas hjelp går blant annet til 20 afrikanske land, og Kina er største bi-dragsyter i Afrika sør for Sahara.

Ved økonomisk og teknologisk samarbeid hjelper u-landa hverandre til å bygge en allsidig nasjonal økonomi. Dette kan bety slutten på den 3. verdens rolle som leverandør av billige råvarer og arbeidskraft til stormaktene.

- Ved å forbedre den diplomatiske kontakten mellom u-landa. Slik kan de opptre samlet mot supermaktene i internasjonale spørsmål. Mange u-land har opprettet diplomatiske forbindelser med hverandre de siste åra. Viktig er det at Kina har fått nye forbindelser med et stort antall stater.

- Ved å danne faste organisasjoner av undertrykte nasjoner. Det økonomiske, teknologiske og diplomatiske samarbeidet bringes på denne måten inn i skikkelige former. I etterkrigstida har u-land utviklet en rekke former for samarbeidsorganer med brodd mot supermaktene: Konfe-

ransene for de alliansefrie land. Konferansene for arabiske land (Den arabiske liga). Organisasjonen for Afrikansk Enhet (OAU).

– **Ved å konsentrere kreftene om å gjennomføre felles aksjoner mot imperialismen.** De viktigste kampsakene til nå har vært: Felles opptreden for å gjøre slutt på imperialistenes utbytting av u-landas ressurser. Jamfør oljeboikotten og kampen for utviding av kyst-statenes territorialgrenser til sjøs til 200 nautiske mil som er reist av mange land i Latin-Amerika, Asia og Europa. Felles aksjoner til støtte for de folkene som står oppe i de hardeste kampene mot imperialismen. Jamfør støtten til frigjøringsbevegelsene i Vietnam, Sør-Afrika, Rhodesia, de portugisiske koloniene og Midt-Østen.

SPANIA

Mange progressive har lurt på hvorfor Kina har opprettet diplomatiske forbindelser med Franco-Spania. Betyr ikke det å støtte det fascistiske regimet? Eller er det en riktig konsekvens av politikken med å forsøke å mobilisere alle positive faktorer mot supermaktene?

Kina og Spania opprettet diplomatiske forbindelser på ambassadeplan i mars -73. Spania anerkjente da Folkerepublikkens regjering som Kinas eneste lovlige representant, og avvirket sin ambassade på Taiwan. Kina har alltid arbeidet for å normalisere sine forbindelser med alle land etter den fredelige sameksistensens fem prinsipper: Respekt for hverandres territorielle ukrenkbarhet og suverenitet, gjensidig ikke-aggresjon, ikke-innblanding i hverandres indre anliggender, likhet og gjensidig fordel, fredelig sameksistens.

Sosialistiske land må ha samkvem med land med andre samfunnssystemer. Forbindelser med slike nasjoner kan bidra til å motvirke deres avhengighet av supermaktene. Under Midt-Østen-krigen i oktober -73 forbød Spania amerikanske fly å lande på sine flyplasser. Da USA skulle fornye sine avtaler om militære baser i Spania i begynnelsen av 70-åra,

stilte Franco ganske harde betingelser, og Nixon fikk en del trøbbel. Konferansen for alliansefrie land i Algerie i mai -73 stilte krav om avmilitarisering av Middelhavet. Det vil si at USA og Sovjet skal trekke tilbake sine flåtestyrker og baser i området. Saka vil senere komme opp i FN, og det er vel et visst håp om at Spania vil støtte forslaget.

Dette er, sammen med Spanias brudd med Taiwan, nye tendenser i Spanias utenrikspolitikk som klart er positive for fronten mot supermaktene.

Kan Kinas diplomatiske forbindelser med Spania på noen måte skade den kampen folket der fører mot Franco og fascismen? Nei, jeg tror ikke det. Kan Kinas diplomati støtte fascist-regimets tendenser til å utvikle et visst motsetningsforhold til USA, vil det være en fordel for den folkelige kampen. De objektive mulighetene for revolusjon i Spania vil være større jo mindre innflytelse og kontroll USA har i landet.

Fascisme og parlamentariske borgerlige »demokratier» er to forskjellige former for borgerskapets diktatur. Sosialistiske stater kan ikke kreve at borgerskapets diktatur i et land skal være »demokratisk» for å åpne diplomatiske forbindelser med det. Derfor ser vel kineserne ingen prinsipiell forskjell på å ha ambassade i Spania og Norge. De eneste regimer Kina ikke vil normalisere forbindelsene med er kolonialistiske og aggressive statsdannelser som er folkerettslig ulovlige: Sør-Afrika, Rhodesia, Thieu-juntaen i Sør-Vietnam, Sør-Korea, Lon Nol-juntaen i Kambodsja og Israel. Til lista hører også USA – så lenge det vil opprettholde et illegalt regime på Kinas jord – Taiwan.

ETIOPIA

SF-ere, trotskister og NKP-ere som mener at Kinas utenrikspolitikk ikke er revolusjonær, har brukt kinesernes økonomiske hjelp til Etiopia som et av sine viktigste eksempler. Jeg vil derfor prøve å ta det opp litt grundig.

Etiopia er et føydalt land. 90% av

befolkninga er sysselsatt i jordbruket. Men 77% av den dyrkede jorda eies av 1% av folket. 65% av jorda tilhører familien til keiser Haile Selassie. Bøndene leier jorda av de velstående godseierne mot å levere 50–75% av avlinga hvert år til godseieren. Bondemassene holdes nede i den største fattigdom. Høsten 73 ble landet rammet av en ny tørkekatastrofe som kostet 50–100 000 mennesker bare i Wollo-provinsen livet. Over 90% av befolkninga er ennå analfabeter.

Keiseren opprettholder et beinhardt diktatur: 50% av statsbudsjettet går til forsvar og politivesen. Militære styrker er i de siste årene ofte brukt mot folkelige opprør og demonstrasjoner. Pressa er sterkt sensurert, og sikkerhetsagenter fins overalt.

Landets viktigste jordbruks-produkt er kaffe, og kaffe utgjør 60% av den samlede eksporten. Forholdene i landet ligger utmerket til rette for husdyrhold og andre former for jordbruk enn kaffe-dyrking. Men utviklinga av en allsidig økonomi hindres av USA som vil beholde Etiopia som leverandør av billige råvarer.

Industriarbeiderklassen er meget liten. 60 000 arbeidere er organisert i den etiopiske fagforeningsunionen. Industriproduksjonen er bare 2% av nasjonalproduktet.

USAs innflytelse

Etiopia har aldri vært vanlig koloni som de andre statene i Afrika. Men i begynnelsen av 50-åra underskrev keiseren en rekke militære og økonomiske avtaler med USA. Senere har USA-imperialismen hatt en til dels dominerende innflytelse i landet:

- Kagnew-basen i Eritrea er ett senter for USAs kontroll med Midt-Østen og Afrika. Her er 5000 amerikanere fast stasjonert. De hjelper også keiseren i kampen mot frigjøringsfronten i Eritrea (ELF).

- En stor MAAG-gruppe (USAs militære assistanse- og rådgiver-grupper) er

knyttet til Forsvarsdepartementet, og trener den etiopiske hæren.

- USA gir mer militær hjelp til Etiopia enn til de andre afrikanske land til sammen.

- USA kjempet aktivt mot den revolusjonære oppstanden i 1960, og gjennomførte bombetokter mot hovedstaden Addis Abeba som i stor grad var kontrollert av de revolusjonære.

- USA forsøker å plassere sine «eksperter» over hele landet. I 1967 var det 500 av dem.

- USA kjøper 86% av Etiopias kaffe-eksport. Etiopia står på denne måten i et fast økonomisk avhengighetsforhold til US-selskaper.

- Amerikanske monopoler har fått konsesjoner til oljeforekomstene ved Røde Havs-kysten, og de kontrollerer store funn av naturgass inne i landet.

Kamp mot undertrykkelsen

Dette er noe av bakgrunnen for at klassekampen i Etiopia har skjerpet seg kraftig i 60- og 70-åra. Etter undertrykkinga av oppstanden i 1960, har studenter, skoleelever og lærere hårdnakket gjennomført demonstrasjoner og streiker så å si hvert år. Deres hovedparoler har vært:

- *Jord til bondemassene.*
- *Undervisning for alle.*
- *Demokratiske rettigheter for folket.*
- *Kamp mot USA-imperialismens dominans.*

FN vedtok i 1952 at Eritrea skulle gå inn som en sjølstendig part i foderasjon med Etiopia. Men i 1961 oppløste keiseren parlamentet i Eritrea, og la Eritrea direkte under sitt diktatur. Da ble frigjøringsfronten ELF dannet. Den har i dag ca. 10 000 mann under våpen.

Også i andre provinser har bondenes opprør rystet keiserdømmet: I provinsen Gojjam nektet bøndene i 1968 å betale skatt, og de startet væpna forsvarskamper mot regjeringsstyrkene. Omfattende kamper fortsatte i 1969, og i 1971 var situasjonen ennå uklar.

I provinsene Bale og Ogaden kom det til lignende opprør i slutten av 60-åra, og store militære styrker er nå forlagt begge steder.

Kina yter økonomisk støtte

Et slikt diktatur er det altså Kina har gitt økonomisk støtte til. La oss først se på hva denne støtten består i.

Keiser Haile Selassie besøkte Peking i 1971. Her ble en handelsavtale og en overenskomst om økonomisk og teknisk samarbeid undertegnet. Kina gav Etiopia et lån på vel 500 millioner kroner til utvikling av det etiopiske jordbruket. Avgjørende spørsmål når vi skal vurdere dette, må være: Hvilke virkninger får lånet? Forsterker det Etiopias avhengighet av en ensidig eksport av kaffe, eller satses det på en planlegging som kan gjøre landet sjølforsynt med viktige jordbruksvarer? Støtter lånet bare opp om de føydale produksjonsforholdene med godsieiere og leilendinger på landsbygda, eller bidrar det til å bryte ned denne strukturen?

Jeg har dessverre kommet over for lite materiale om hvordan støtteprosjektet er lagt opp til å kunne svare fullt ut på dette. Det jeg vet er at lånet brukes til jordbruksprosjekter som kineserne har vært med på å legge opp. Pengene satses på småjordbruk med produksjon av andre varer enn kaffe. De kan derfor bidra til å hindre at Etiopia fortsetter å utvikle seg til leverandør av billige råvarer til USA.

Imot dette kan kritikerne av Kina si: Mens keiseren bruker statsbudsjettet til å styrke voldsapparatet, betaler Kina det han ikke er villig til å bruke penger på. Er ikke det å støtte det bestående i Etiopia?

Hvilken virkning har støtten?

Det er klart at Haile Selassie er en reaksjonær diktator. Likevel kan Kinas forbindelser med han motvirke USAs dominans, og hjelpe landet i retning av en mer allsidig og sjølstendig økonomi. Kinas Kommunistiske Parti mener også at keiseren er reaksjonær, og vil sikkert støtte

en folkelig, revolusjonær oppstand mot han. Men kineserne kan ikke gjennomføre noen revolusjon for folket i Etiopia. Den må bli dets eget verk. Den beste støtten Kina kan gi det etiopiske folket i dag, er gjennom sine statlige forbindelser å prøve å trekke landet med i fronten mot supermaktene. En forutsetning for innføring av demokrati og sosiale endringer i Etiopia er at USAs innflytelse svekkes.

Mye tyder på at sjøl det reaksjonære keiserdømmet i dag er i ferd med å utvikle motsigelser til USA-imperialismen. OAU har sitt hovedkvarter i Addis Abeba. Etiopia har i OAU gått i spissen for kampen mot de kolonialistiske og rassistiske regimene i Sør-Afrika, Rhodesia og i de portugisiske koloniene. Sammen med 29 av 32 afrikanske stater brøyt Etiopia sine diplomatiske forbindelser med Israel under oktober-krigen, og gav sin støtte til palestinerne og de arabiske landenes krav. Flere afrikanske stater hadde tidligere brutt med Israel. Kina forsøker å oppmuntre disse tendensene i Haile Selassies politikk. Gjennom diplomatiske forbindelser, handelsavtaler og økonomisk og teknisk samarbeid kan andre u-land svekke USAs innflytelse i Etiopia. Kinesernes samarbeid med keiseren blir bare en riktig praktisk gjennomføring av linja med å forene alle krefter som lar seg forene for å slå kraftigst mulig til mot hovedfienden, og samsvarer fullt ut med den linja andre progressive u-land fører overfor tilsvarende regimer.

FRONTENS KAMPOPPGAVER

To kampsaker står i dag sentralt i de undertrykte nasjonenes motstand mot supermaktene:

1. Kamp mot imperialismens utbytting av u-landas ressurser. Det viktigste våpenet her har vært oppretting av *organisasjoner for råvareproduserende land*. De oljeproduserende u-landa har slått seg sammen i OPEC. De kopperproduserende landa har dannet sin sammenslutning CIPEC. I slutten av oktober -73 startet 22 latin-amerikanske stater den Latin-

amerikanske Energi-organisasjonen. Asia-tiske gummiprodusenter har dannet sin interesseorganisasjon. De kaffe-produserende landene i Afrika og Latin-Amerika har også forent sine krefter.

Opprettinga av disse organisasjonene er en viktig framgang for den internasjonale enhetsfronten. Når de råvareproduserende landa stiller seg sammen har de sterke pressmidler, og dette kan forandre styrkeforholdet mellom dem og imperialist-maktene.

Olje-boikotten er den mest framskredne kamp noen av disse råvareprodusent-organisasjonene har ført til nå. Den viser noe av styrken til den internasjonale enhetsfronten, og har gitt flere store framganger for OPEC-landa:

- *Israel er bortimot isolert diplomatisk.*
- *OPEC-landa har minst seksdoblet prisen på råolje.*
- *OPEC-landa har slått fast sin rett til å gjennomføre en kontrollert utnyttning av olje-ressursene.*

Et annet redskap stadig flere u-land har tatt i bruk er *nasjonalisering* av utenlandske selskaper som grovt røver til seg landas rikdommer. Libya, Irak og Allende-regjeringa har gått foran med slike tiltak. US-kuppet i Chile viser hvor sterkt imperialismen frykter ei slik utvikling.

2. Krav om tilbaketrekking av supermaktens militære styrker over hele verden. U-landa har i 70-åra stilt flere viktige forslag om at USA og Sovjet skal trekke sine atomvåpen, flåtestyrker og baser ut av bestemte områder.

– *Latin-Amerika:* De latin-amerikanske landa reiser i FN kravet om at Latin-Amerika skal være en sone fri for atomvåpen. 22 latin-amerikanske land har skrevet under en protokoll der de forplikter seg til å holde området fritt for atomvåpen, og de har invitert andre stater til å gjøre det samme. Kina skrev under protokollen i august 1973. Sovjet har til i dag nektet å underskrive.

– *Middelhavet:* Konferansen av alliansefrie land i Algerie gikk inn for en

»fredssone» i Middelhavet, og tilbaketrekking av supermaktens baser og flåtestyrker. Samme krav ble fremmet av blant andre Malta på den europeiske »sikkerhets»konferansen. Men her nektet supermaktene å behandle saka.

– *Det Indiske Hav:* Sri Lanka (Ceylon) har sammen med 26 andre stater fremmet forslag om en liknende »fredssone» i Det Indiske Hav. I FN ble forslaget stemt gjennom med et massivt flertall. Men USA og Sovjet var avholdende ved avstemninga.

Greier u-landa med disse kravene å presse supermaktens militære styrker ut av visse områder i verden, ville dette være fine framganger.

KONKLUSJONER

Det har skjedd store endringer i verdenssituasjonen de siste åra. De undertrykte nasjonene har i stadig større grad organisert seg mot supermaktene, og begynt å stille krav til dem. Ei slik utvikling kan føre imperialismen opp i krise på krise fordi supermaktene bygger hele sitt verdensherredømme på utbytting av andre lands ressurser. USA og Sovjet er livredde denne utviklinga, men de er ikke i stand til å stoppe den. Imperialist-landa kan ikke som i 50-åra fritt invadere opposisjonelle stater sjøl om de ennå kan tilføre dem harde slag, slik som kuppet i Chile.

J. B.

Kilder:

- »Etiopien, Kenya, Tanzania, Zambia. Fyra resor» (Författarförlaget, 1971)
- »Kinas utrikespolitikk. Del 2» (Svensk-kinesiska vänskapsförbundet, 1972)
- Peking Review, 1973.

Debatt

I nr. 5 i fjor brakte vi en artikkel om det største boligbyggelaget i Norge, OBOS. De som skreiv artikkelen sammenfatta synet sitt på denne måten: »OBOS er preget av sosialdemokratiets klassesamarbeidsideologi og kooperasjonspolitik. Dette har resultert i at OBOS ved sin ledelse fører en borgerlig politikk – monopolenes og statens politikk – i stedet for en politikk for sine medlemmer. Det har også ført til at det er utviklet et økonomisk grunnlag for kapitalisme og et borgerskap i toppen.»

På den andre sida slo de fast: »Uansett hva slags klassemessig stilling toppen i OBOS står i, mener vi at borettslagene kan fungere som interesseorganisasjoner og kan gjøres til redskaper for folks interesser.» De hevda at dette er en oppgave alle på venstresida må ta svært alvorlig.

Redaksjonen ba om kommentarer til artikkelen. Vi trykker her et innlegg som går gjennom en del av det materialet de som skreiv artikkelen bygde på. Innsenderen hevder at dette materialet ikke er tilstrekkelig til å slå fast om det er skapt et økonomisk grunnlag for kapitalisme i OBOS. Han er også uenig i at samvirkeprinsippet i seg sjøl er udugelig for å løse arbeidsfolks boligproblemer eller at dette er en dårligere løsning enn å bygge opp leieboerforeninger.

Innlegget understreker etter vår mening behovet for en diskusjon om boligkooperasjonen og OBOS-ledelsens karakter.

Red.

OBOS – redskap for leieboerne?

I artikkelen »OBOS – redskap for beboerne» blir det satt fram en del påstander jeg mener det er viktig å korrigere. Samtidig vil jeg stille spørsmålsteget ved noen av de konklusjonene som blir trukket.

SAMVIRKEPRINSIPPET UDUGELIG?

Påstand 1. At OBOS reiser nye boliger ved kollektiv innsats har »krevd store ytelser fra de medlemmer som allerede har fått tilvist bolig.»

Dette er tull. De etablerte borettslag betaler bare det forretningsførerhonorar som OBOS skal ha for den virksomhet de gjør for det enkelte borettslag. Motsetningsforholdet mellom en del av de boende medlemmer og OBOS som forretningsfører har i stedet gått på den forkjøpsrett OBOS har til ledige leiligheter på vegne av sine hussøkende medlemmer og som hindrer muligheten for spekulasjon og svartebørsing. De som støtter denne kritikken mot OBOS går reaksjonens ærend.

Påstand 2. Et sitat av Engels blir tatt som bevis på »samvirkeprinsippets uduge-

lighet». »Hans (Engels) påstand er at proletariatet ikke har midler, verken enkeltvis eller samlet til å løse sine boligproblemer under kapitalismen.»

Det er riktig nok at proletariatet ikke har midler nok til å løse sine boligproblemer, men det går ikke an å se bort fra at staten gjennom husbanken har gjort det mulig for vanlige lønsmottagere å finansiere sine boliger gjennom lån som i hvert fall tidligere var ganske gunstige. La oss stikke fingeren i jorda og innrømme at vi er i Norge hundre år etter at Engels levde i England.

Men samtidig er det helt klart at det kreves en ganske annen og aktiv interessekamp for å beholde og i dagens situasjon radikalt forbedre de vilkår og utlånsrammer som husbanken nå opererer med.

Her burde boligkooperasjonen med alle sine medlemmer spille en ganske annen rolle enn de har gjort fram til nå. Høyresosialdemokratiets monopol og avpolitisering av boligkooperasjonen bør ses på som en utfordring. Organisasjonsstrukturen hindrer en ikke på noen avgjørende måte i å delta. Det skulle være betydelig

lettere å påvirke boligkooperasjonens politikk enn Landsorganisasjonens eller de enkelte forbund.

Påstand 3. »Etter vårt skjønn stod kampen mellom to veger å gå. Å markere en kamplinje uttrykt ved å skaffe folk leieboerorganisasjoner, eller å innføre classesamarbeidet uttrykt ved kooperasjonen. Den siste vant fram uten særlig mye motstand».

Skal dette bety at private gårdeiere er bedre enn borettslag hvor de som bor eier boligkomplekset i fellesskap? Boligkooperasjonen er et stort framskritt sammenliknet med leiegårdssystemet og enerådige gårdeiere. Spør hver mann og kvinne som har prøvd det!

Ligger det bak at man er redd for at motsetningsforholdet mellom arbeid og kapital skal forsvinne ut i tåka for folk som bor i borettslag? I praksis har det nok vært tendenser til dette. Borettslagsstyrer som de boende selv har valgt på generalforsamling har nok ofte blitt skyteskive for misnøye. Men dette er jo feil. For det første skyldes husleiepålegg at stat og kommune øker avgifter, rente og avdrag. For det andre beskyldes styret for å praktisere diktatoriske husordningsregler. Det er bare det at disse bestemmes selv av medlemmene på generalforsamlingen.

Situasjonen er den samme når man beskylder OBOS for slike ting. Det bør være vår oppgave å vise den direkte sammenheng mellom statens politikk og boutgiftenes størrelse. Det bør være vår oppgave å gjøre borettslagene og boligbyggelagene til kraftige interesseorganisasjoner. *De har minst like gode og etter min mening bedre muligheter enn de tradisjonelle leieboerorganisasjoner. F.eks. er det bare boligbyggelagene som har minst like gode og etter min mening bedre muligheter enn de tradisjonelle leieboerorganisasjoner. F.eks. er det bare boligbyggelagene som organiserer de husløse og hussøkende mennesker i dette land i interesseorganisasjoner. Classesamarbeidslinjen til bolig-*

kooperasjonen er derfor bare et uttrykk for sosialdemokratiets erobring og passifisering av disse organisasjoner og ikke et uttrykk for uunngåelig institusjonalisert classesamarbeid.

OBOS – ET KAPITALISTISK FORETAK

Påstand 4. »OBOS driver som byggefirma, konsulent og planleggingsfirma på vanlige kapitalistiske premisser».

Det er riktig at OBOS bygger boliger på vegne av sine hussøkende medlemmer. I den anledning er de nødt til å ha et konsulent-, prosjekterings- og kontrollapparat. De står som byggherre for i gjennomsnitt 2–3 tusen nye boliger hvert år. Arbeidene blir satt bort på anbud til private entreprenører. For å styre og kontrollere disse trengs det nevnte apparat. Påstanden om at virksomheten drives på vanlige kapitalistiske premisser er vel ikke helt riktig. Naturlig nok må de ta betaling for det de gjør, folkene skal jo lønnes. Men at de prøver å maksimere sin profitt som et vanlig kapitalistisk foretak, er det lite dekning for å si. Det er tross alt medlemmene selv på generalforsamlingen som behandler og godkjenner regnskappene, de samme som betaler inntektene til OBOS. At de skulle gå inn for størst mulig profitt til OBOS på bekostning av dem selv virker noe usannsynlig.

Påstand 5. OBOS deltar som aksjeeier i andre selskaper.

1. Ringsakerhus. Dette selskapet eies av Moelven Bruk og OBOS i fellesskap. De bygger rekkehus bl.a. for OBOS. At dette selskapet drives etter vanlige kapitalistiske prinsipper er klart og dermed er det grunnlag for et motsetningsforhold mellom OBOS som byggherre og OBOS som eier av en entreprenørbedrift. En kan stille spørsmål om hvilke interesser OBOS primært ivaretar og om det er riktig av et boligbyggelag å engasjere seg i slik virksomhet. En bør allikevel huske på at husbanken vurderer alle prosjekter nøye. Det finnes helt klart ikke noen muligheter for ublue profitter. Andre erfaringer viser også at slik virksomhet også har ikke

ubetydelige positive sider som det dessverre ikke er plass til å komme inn på her.

2. *OBOS-Forretningsbygg.* OBOS eier forretningslokaler og parkeringsbygg i flere av de områder som er bygd i OBOS-regi. Er dette uttrykk for kapitalistisk virksomhet delvis igangsatt for »å unndra seg skatt eller kanalisere midler inn i profittabel virksomhet»?

Det går også an å se denne virksomheten som en naturlig del av totalutbygging av nye boligområder for å skaffe nødvendig service.

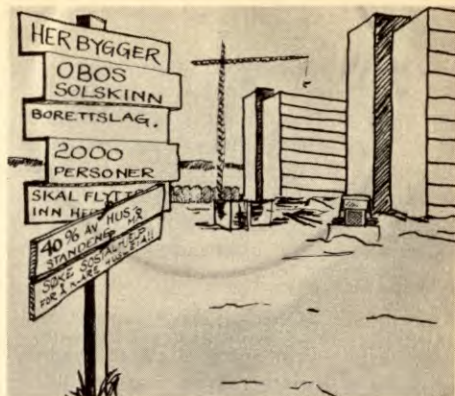
Selvsagt hadde det vært riktig å trekke beboerne i disse områdene med i denne virksomheten slik at de kunne bestemme hva som skulle plasseres der, men om en skal kunne ta dagens organisering av dette som uttrykk for at »OBOS driver kapitalistisk virksomhet» i betydningen dette bør ikke skje og her tjenes det store penger, bør det dokumenteres bedre enn det som er gjort. Sitater om at driftsregnskapene balanserer på 18,7 millioner og leieinntektene litt over 18 millioner peker i hvert fall ikke i retning av noen slik virksomhet.

Påstand 6. OBOS er tomtespekulant.

At OBOS kjøper billige tomter og selger dem dyrt igjen er nok en påstand som ikke har dekning i virkeligheten. OBOS kjøper bl.a. saneringstomter som de så selger videre til kommunen under forutsetning om festeløve for sine prosjekter. Etter det jeg kjenner til, betaler ikke kommunen noen overpris til OBOS. Den sammenhengen det er mellom taksten og utnyttelsesgraden bestemmer ikke prisen kommunen betaler, men er isteden grunnlaget for den festeavgift som kommunen tar av borettslaget for leie av tomta. Dermed blir festeavgiften pr. leilighet den samme enten tomta har høy eller lav utnyttelsesgrad. Dermed kan man si at kommunen har interesse av høy utnyttelsesgrad, men at OBOS skulle ha det blir ikke fullt så klart med bakgrunn i dette.

Påstand 7. OBOS opptar tvilsomme lån fra datterselskapene (borettslagene).

Det at OBOS forvalter og bruker hus-

leieinntektene fra de etablerte borettslagene til byggelån for nye prosjekter betraktes som suspekt og »danner et økonomisk grunnlag for kapitalisme innenfor organisasjonens ramme». Et boligbyggelags oppgave er nå engang å være forretningsfører for borettslagene, og det synes rimeligere at de forvalter de innkomne husleieinntekter enn å overføre dem til private banker. Pengene brukes tross alt til å få igangsatt nye boligprosjekter. (Husbanklånet får man først når boligene er ferdig bygd, mens man bygger må man derfor oppta private byggelån for å betale materialer og lønninger til arbeiderne.) Personlig synes jeg dette er en bra ordning, selv om det på langt nær dekker OBOS eller noe annet lags behov for byggelån. Det blir i denne sammenhengen også påstått at borettslagene ikke får renter på sine penger. Det er også galt. 4,5% får borettslagene i OBOS ut over et visst minimumsbeløp som står som folio.

Påstand 8. OBOS fører monopolkapitalen og statens politikk.

Det er riktig at OBOS i dag ikke fungerer som noen skikkelig interesseorganisasjon for dem som bor i OBOS. For dem som står på venteliste tror jeg det er riktig å si at OBOS i hvert fall gjør så godt de kan for å få produsert det maksimale antall leiligheter. Det er ikke

minst dette de baserer sin egen økonomi på.

I kampen for å holde boutgiftene nede har de vist en svært tafatt holdning. For eksempel godtok de stortingsmelding nr. 76 1972 (Boligmeldinga) som inneholdt betydelige forverrede vilkår med hensyn til renter, avdrag og offentlige avgifter, spesielt for den eldre husbankfinansierte boligmasse, som ikke minst er representert i OBOS.

KONKLUSJON

Det kan være nyttig å skille mellom OBOS som forretningsfører og byggherre for borettslagene med tilhørende virksomhet og OBOS som interesseorganisasjon i boligpolitiske spørsmål.

Det er sikkert ting å sette fingeren på i det første området. Men at denne virksomheten danner en basis som gjør det umulig å la OBOS-organisasjonen bli en slagkraftig interesseorganisasjon, slik forfatteren av den kommenterte artikkel

prøver å påvise, det synes i hvert fall ikke fullt så klart for meg, etter de ikke ubetydelige korrigeringer som her er foretatt. Etter min mening er det ingen avgjørende strukturelle hindringer for å gjøre OBOS til et bra redskap i kampen mot bl.a. boligdyrtiden.

En annen ting er at den ledelsen som sitter i dag uten tvil har en helt klart høyresosialdemokratisk karakter og ikke på noen måte prøver å aktivisere medlemmene i interessekamp. Men mulighetene for endring er reelt til stede.

F.eks. kan ca. 700 hussøkende delegater velges til generalforsamlingen i OBOS fra de hussøkendes årsmøte (delegatmøte). I dag møter det ikke mer enn en brøkdel av dette. Sammen med resten av boligkooperasjonen kan og bør OBOS bli en organisasjon som på en helt annen måte enn i dag ivaretar interessene til sine medlemmer.

F.J.

Bøker/tidsskrifter

Målstrid er klassekamp

Ein hær utan kultur er ein sløv hær,
og ein sløv hær kan ikkje slå fienden.

Mao Tsejung

»I det sosialistiske strevet i Norge i dag viser det seg at det på mange felter i første omgang gjelder å gjenvinne det nivå i innsikt og erkjennelse som arbeiderrørsla hadde nådd før siste verdenskrig. Det gjelder også for målstrevet.»

Slik lyder programfråsegna i innleiingsorda til artikkelsamlinga »Målstrid er klassekamp«, redigert av Eskil Hansen og Geirr Wiggen, Pax nr. 362. Gjennom artiklar av Koht, Kolltveit, Rytter, Nordby og Vogt får ein kjennskap til korleis leiande kulturarbeidarar i arbeidarrørsla såg på språkspørsmålet mellom 1921 og 1935. Hovudsynet i desse artiklane, der m.a. eit parti-rundskriv i DNA er med, er nett det boktittelen slår fast: Målstrid er klassekamp.

»Noko av det verste ein kan be mange vituge og gløgge menneske om er å skriva. Målet er teke frå folket, og dermed er folk flest vanhjelpete i mange livshøve. Dette går særleg ut over vanlege arbeidsfolk. Måltilstanden i Noreg er såleis ei undertrykking av det store fleirtalet av folket.» Dette sa Anders M. Andersen i ein artikkel i 1972.

Og dette vart slik gjennom »dansketida«, veit me. Men korleis og kvifor vart det slik? Dei to redaktørane peikar på at den boklege kulturen var dansk f.eks. på 1700-talet. Det var ein kultur av og for danske og dansk-venlege embetsmenn, som styrte kolonien Noreg og dei innfødde der. Det framveksande borgarskapet sto rundt førre århundreskiftet i opposisjon til embetsmannsklassa, men tok etter denne klassa

i det kulturelle og språklege. Og her ligg teknikken: Då det nasjonale borgarskapet tok makta ved revolusjonen i 1814 hadde det teke fullstendig etter den danske embetsmannskulturen og stort sett overteke monoopolet på

bokleg kultur. Sidan den tid har storborgarskapet putta inn litt norsk uttale av danske ord, og norske ord og uttrykk innimellom, men den danske målbunaden har dei forsvart med nebb og klør. Attåt har dei kravd at dette framandmålet skulle vera det einaste rette morsmålet for oss alle.

Når Noreg ein dag kjem fri frå imperialismen vil alle folk få ei historieundervising som lærer dei ikkje berre *at* det var slik og slik, men og kvifor og korleis. Berre dette vesle dømet viser klårt at den rådande klassa i Noreg i dag ikkje kan vera interessert i å spreia historie- og språkhistoriekunnskaper som gjer utviklinga og notidstilstanden skjønleg for vanlege folk.

Med sitat frå Aftenposten og Knut Hamsun syner Kolltveit og Rytter korleis den språklege reaksjonen er knytt saman med samfunnsmessig reaksjon. I »Arbeidarreiseing og målreiseing» underbygger dei kravet om full rett for folkemålet som ei demokratisk merkesak. Ei målreiseing på grunnlag av talemålet til det arbeidande folket vil »truge det faktiske kulturmonopol som overklassa har, og dermed heile hennar politiske maktstilling,» sa Hans Vogt i 1935. Ein mannsalder seinare vart Vogt formann i »Språkfredkomiteen», og gav god hjelp til bakstrevet Aftenposten og andre mektige monopolkrinsar driv på det språklege omkvervet. Å ta opp striden for *rett for folkemålet*, det er å føra striden mot det gamle klassesamfunnet fram på ein ny kant. Det slo Halvdan Koht fast i 1921.

Men kvar vart det så av einskapen klassestridmålstrid? Tida då desse artiklane vart skrivne

var ei tid med progressiv frammarsj i målrørsla, og klassestriden var i det minste ikkje heilt borte or det største arbeidarpartiet i landet. Målfolka gjennomførte skulemålsrøystingar, og krins etter krins vart vunnen for det nynorske folkemålet. Rettskrivinga i 1938 var eit hardt slag mot riksmålsreaksjonen, og mot dei målfolka som berre var opptekne av norrøne røter og nasjonal stordomstid i ein gullalder i fortida. Etter 1945 har riksmålsreaksjonen hatt ny framgang, og eit skred av skulekrinsar i alle landslutar har gått over til bokmålet. Høyr korleis Aspengren uttalar »arbeidsgiver» med *g* som i *gås*, »nu, frem til tarifforhandlingene».

Ei språkhistorie til opplæringsbruk forklarar ikkje desse tilhøva heller. Norsk språkhistorie i dette hundreåret framstår som ei meiningslaus oppramsing av rettskrivingsbrigde og målkomitear. Men ingen kan skjøna kvifor det har vorte *slik*, og ikkje *slik*. Innleiingskapitlet og etterordet til Arve Elvik set fingeren på mange uløyste *kvifor* i nyare norsk målsøge; rolla til klassesamarbeidspolitikken og dei reaksjonære elementa i målrørsla peikar seg særleg ut. Her ligg det mange oppgåver og ventar på ei demokratisk og samfunnsmedviten målgransking. Men først skal me lesa desse dokumenta frå arbeidarrørsla sine folk i ei avgjerande tid for norsk målstrev. Kommunistar, målfolk, progressive og alle som har det minste til overs for folkeleg kultur og språk: Ta og les!

E. Hansen og G. Wiggen (red):

Målstrid er klassekamp. Målpolitiske artikler. Pax, 104 s., kr. 20,—

Jostein Mykletun

J.S. Horn:

FEI VEKK ALLE SKADEDYR! »

Engelsk lege i Folkets Kina

»Dr. Horn forklarer ut fra egne erfaringer fra et liv i nær kontakt med befolkningen hvordan kinesiske leger kombinerer teori og praksis, hvordan akupunktur, legende urter og tradisjonell medisin finner sin plass ved siden av moderne metoder. Hvordan en mengde »barfotleger» under ledelse av omreisende medisinske grupper læres opp Hvordan leger lærer å delta i kroppsarbeid . . . »

Edgar Snow i forordet.

334 sider, 54 illustrasjoner, pris kr. 27,00.

Pettersen:

FRA ARBEIDER TIL ARBEIDER

»Her står det, i eit direkte språk, slik som vi snakkar til kvarandre når vi er ordentlege mot kvarandre. Det er arbeidaren som krev sin rett til å tale i dette språket til andre arbeidsfolk.» – Tor Obrestad i forordet.

Bestill fra Forlaget Oktober, boks 8379, Hammersborg, Oslo 1. Til salgs i Oktober-bokhandlene, I. Tronsmo (Oslo) og andre bokhandler. 48 sider, kr 7,00.

ARBEIDERBRYLLUP I ALBANIA

Ismail Kadares roman »Bryllupet» er en spennende fortelling. Den forteller samtidig mye om det Albania som i dag er under oppbygging. Tida er seint i 60-åra. Bakgrunnen er kampen for revolusjonering av Albania – kampen mot gammel overtro, mot skikken med undertrykking av kvinnene, mot byråkrater i parti og bedriftsstyrer.

224 s., kr. 24,00

PALESTINERNE

Lillehammersaken har stilt terror-staten Israel på tiltalebenken – tiltalt for mord. Lysestøl viser i sin bok om palestinerne bakgrunnen for denne statsdannelsen. Boka er entydig: Bare full støtte til palestineres kamp er mulig for venstresida i Norge. Røde Fane anbefaler folk å bruke boka mot historieforfalskningene til de borgerlige journalistene i avisene/NRK og i skolebøkene.

MILITÆRAPPARATET – KJERNEN I BORGERSKAPETS STAT

Wintex 73, Firm Sand, Good Heart – forsvarsøvelser ledet av NATO og det norske offiserskorpset – stempler aktive fagforeningsfolk og NATO-motstandere som sannsynlige landssvikere.

Øvelsene forutsetter angrep fra Sovjet. Ingen av disse gruppene ville støttet et slikt angrep.

Øvelsene retter seg altså ikke mot en mulig femtekolonne. De er trening i militære aksjoner mot en omfattende bevegelse blant arbeidsfolk i Norge.

Det borgerlige militærapparatet er rettet innover og nedover, og duger ikke for arbeiderklassen.

- Finn Sjue: Hva slags forsvar trenger folket?
- Tron Øgrim: Pro-russisk femtekolonne i Norge?
- Forsvarsdebatten i SV – hvor fører den?

Av stoffet ellers:

50 år siden Lenins død

USA: Ny kommunistisk bevegelse i framvekst

Fronten mot supermaktene

Tariffoppgjøret og oljekrisa

ABONNER PÅ RØDE FANE!

RØDE FANE er AKP(m-l)s teoretiske tidsskrift. Det bringer stoff om partiets politikk, analyser av klasseforholdene i Norge, erfaringer fra den norske arbeiderklassens historie, kommentarer til den internasjonale kampen mot imperialisme og monopolkapital, diskusjon om de viktigste spørsmålene for venstresida i Norge.

Abonnement koster kr. 30,00 – for 6 nummer.